

חוברת פסח

חמשה שיחות הכנה לחג הפסח

מאת

הרה"ח ר' אברהם יצחק כרמל זכרוננו לברכה

ומעט זכרונות מליל הסדר במחיצתו

ההדפסה, ההפצה והלימוד יהיו לעילוי נשמתו המהורה של

הרב אברהם יצחק הלוי, בן הרב ישראל יוסף כרמל זצ"ל

©

כל הזכויות למכון מקור חכמה

לומדים יקרים,

בחוברת זו נקבצו חמשה שיעורים מרתקים,

מאת ראש משפחתינו

הרה"ח ר' אברהם יצחק הלוי כרמל, זכרוננו לברכה,

עדיין הלב ממאן להאמין כי אוצר כלי חמדה זה, נסתלק בחטף, אך וודאי שפתותיו דובבות בקבר, ומה זרעו בחיים אף הוא בחיים כדברי חז"ל.

ע"כ יגענו להוציא לאור טעימה מתוך עשרות ומאות שיעוריו,

ועוד חזון למועד לסדר את שיעוריו המרתקים, וחידושיו הבהירים, המסדרים ומיישבים את דברי רבינו הקדוש הנחל נובע מקור חכמה זיע"א

כמעט ולא נגענו בדבריו, וע"כ הם בצורת שיעור, ולא בצורת מאמר, ולכן הלשון אינה מסודרת בהרבה פעמים, אך דווקא כך ישמר סיגונו הייחודי שהותאם לשומעים, בישיבת ברסלב בני ברק, בשיעורו הקבוע באלעד ובשיעורו הקבוע באור יהודה. גם לא הגהנו את הדברים כל צרכם.

התודה והברכה לכל המסייעים בגוף נפש וממון, ויה"ר שנצליח להוציא לאור את כל כתביו, מכתביו, חידושיו וביאוריו, בנגלה ובנסתר, בקרוב.

הערות והארות, הקלטות ומכתבים ועוד, יתקבלו בברכה, במייל

MCH29903@GMAIL.COM

או בטל' 0504189908

בברכת פסח כשר ושמח, מכון מקור חכמה

זכרנו ימים מקדם שנות עולמים...
איך שהרב החסיד ז"ל היה מסב
בליל הסדר כמלך בגדוד, כשכל
כולו שקוע בפנימיות הדברים,
חלקם נטעם כאן בחוברת, בבחינת
נאה דוש ונאה מקיים, המצות, עם
הרבה זהירות ודקדוקי הלכה – אבל
בעיקר עם אהבה וגעגוע, לסוד
שבה...

המרור, סדר הקערה, החרוסת,
הטיבולים, לפי כל פרטי השו"ע יחד
עם שמחה וכיסופים...

במשך כל הלילה לא היה מדבר דבר
חולין, אלא ישב בפחד ויראה,
בלולים בשמחה כבן חורין מהיצר
הרע...

בשעת אמירת ההגדה, התפרץ
לבבו הגואה, בנעימות מיוחדת,
בניגון משובב לב, ובקול גדול, מידי
פעם היה עוצר לספר ווארט או
חידוש מר' נתן, אבל ברוב הזמן

התעטף בכזה געגוע, כשעיניו
אדומות ורטובות.

הקפיד על הצות הרגיל [חצי הלילה,
ולא שש שעות מצאת הכוכבים] כי
סבר שרבינו סמך על המג"א
וסייעתו, והם כותבים מפורש
שדבריהם נסובים רק על העת רצון
של הצות, ולא על ההלכות התלויות
במצות.

ובכל זאת הסדר התנהל במנוחה
ויישוב הדעת, למרות שלפעמים
התחיל מאוחר.

בפזמונים של נרצה היה מאריך
בניגונים המיוחדים, כפי ששמע
מ"הזידע" ר' לוי"צ זצ"ל, עד
שחטפתו שינה כדברי חז"ל.

ועיקר גדלותו שבערבי פסחים לא
היה נח כלל, אלא מהדר להכין
בעצמו את כל צרכי החג, ואעפ"כ
הצליח להיות "ראשו מגיע
השמימה"...

בס"ד

שיעור פסח תשע"א בעיר אלעד

קצת הכנה לפסח ולא מתוך הספר אלא כתבם על לוח ליבך, וכמו שאנחנו תמיד אומרים והמקור של זה הוא בפרי עץ חיים שער חג המצות בשער פסח, ושמה המקור שהאר"י כותב שכל מה שנעשה ביום טוב בזמן ההוא נעשה בכל שנה ושנה, וזה נרמז במאמר חז"ל 'בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים', והפירוש הפשוט 'כאילו הוא יצא ממצרים' זה פשוט, שאם היו אבות אבותיו לפני שבעים שמונים דורות קודם לא היו יוצאים אז למעשה הוא היה היום במצרים. אבל במה שחז"ל אומרים 'כאילו הוא יצא ממצרים', יש בזה גם פנימיות עמוקה מאוד שהכוונה שבאמת

כאילו הוא יצא ממצרים, כי באמת כל שנה מתחדש הענין של יציאת מצרים בנפש, שבכל דבר יש ב-עולם שנה נפש: שבעולם זה היה מצרים, ובשנה זה נקרא חודש האביב, ובנפש זה היה נשמות ישראל. אז הדבר הזה קיים גם היום אפילו שאנחנו לא נמצאים במצרים אבל מבחינת השנה והנפש זה כן שייך שזה כן מתחדש בכל שנה.

אז רצינו לדבר על כמה דברים על כל העניין הזה של מצרים: דבר ראשון, אומרים בפיוטים של פרשת החודש 'החודש אשר ישועות בו מקיפות', ורש"י אומר שהחודש הזה מוקף בישועות, באדר וניסן שנעשו בהם הרבה ישועות, אבל יש ווארט שאומרים, שחודש אשר ישועות בו מקיפות שבחודש הזה לוקחים

כמש"כ "מי הקדימני ואשלם לו"
ושם מדובר שאדם עושה מזוזה
והוא מתפאר מאוד, שהוא הוציא
על זה הרבה כסף שהוא יכול
לקנות מזוזה מהודרת, והקב"ה
אומר לו מי נתן לך את כל הבית
הזה שעליו שמת את המזוזה, וזה
כתוב במדרש.

ורבי נתן הולך עם זה הלאה
שבתורה ב' הרבי כותב שאין ראוי
לחשוב לקבל שכר על שום מצוה
שאנחנו עושים, והוא מביא על זה
את המדרש הזה והוא אומר שגם
במצוות אז הקדוש ברוך הוא נתן
לך את הכשרונות לזה, והוא נתן
לך את החשק ללמוד או שבן
אדם מתפלל תפילה כזאת
שאחרי התפילה הוא חושב
שמגיע לו... ומי נתן לך בכלל את
החשק להתפלל, ולדעת מה זה

ישועות בהקפה, כמו החנווני
שיש שהוא נותן במזומן ויש
שהוא נותן בהקפה, אז החודש
הזה אשר ישועות בו מקיפות
הכוונה שכלל ישראל במצרים לא
היו ראויים שיגאלו אותם, וכל מה
שנתנו זה רק "בעבור תעבדון את
האלוקים", ואז תעבדון את
האלוקים על ההר הזה אבל
למעשה עכשיו הם לא היו ראויים
לזה אז נתנו להם את זה מהשמים
את הנס הזה.

ולא רק זה, יש בלקוטי הלכות,
הלכות פסח הלכה ה', שרבי נתן
כותב שמה את העניין הזה
שהאדם צריך לדעת שהרב
פעמים שהוא חושב שמגיע לו כך
בגלל שהוא עשה ככה ולכן מגיע
לו שכר.

אבל למעשה כל מה שהאדם
עושה זה בסייעתא דשמיא,

תפילה ואת האמונה, זה הכל
סייעתא דשמיא.

שיראה שהאדם עשה איזה
אתערותא דלתתא.

אבל יש נקודה של אתערותא
דלתתא, יש נקודה שהאדם אומר
שהוא בחר בזה והבחירה הייתה
לכאורה שלי, וזה החלק שלי, ורבי
נתן אומר שגם הבחירה זה
סייעתא דשמיא, שנא' "ה' מנת
חלקי וכוסי אתה תומיך גורלי",
ורבי נתן אומר ששמת את היד
שלי על החלק הימין לבחור בטוב,
ואותו דבר בבחירה של האדם אז
גם הקב"ה שם את היד שלו על
הבחירה בטוב, וגם זה לא שלו, אז
מה כן הוא עושה? שהרי א"כ
האדם לא עושה כלום?

ורבי נתן מביא את זה על יציאת
מצרים שהקב"ה הביא להם את
דם פסח ודם מילה שכביכול זה
יהיה איזה תירוץ להוציא אותם
משם, כי הם לא ראויים לזה אבל
אם בכל זאת הם מתעסקים
ב"מתבוססת בדמיך", אז יש
סיבה להוציא אותם, וגם ע"ז הוא
אומר שהכל זה שהקב"ה מסובב
איזה אופן שיקרא שהם עשו את
זה שהם עשו דם פסח ודם מילה.

בספרים כתוב בדרך רמז שהלשון
הראשון של הגאולה זה שהקב"ה
מוציא את האדם מתחת סבלות
מצרים, זאת אומרת מהמצב הזה
שהוא התרגל לסבול את מצרים,
וכל זמן שאדם התרגל לסבול כבר
א"א אפשר להוציא אותו משם,
כי זה לא מפריע לו.

אלא שיש לו איזה אתערותא
דלתתא, משהו, ורבי נתן אומר
שהמשהו הזה שהאדם עושה זה
ג"כ סייעתא דשמיא שהקב"ה
מסובב באיזה שהוא אופן

מפרשת את כל הפסוקים האלה
בנביא הכל על ישיבה ותלמידים.
ואם לאו כתוב שהקב"ה שמע
מיד את התפילה ונתן לו את הכל,
למה, כי בתפילה שלו כתוב 'ואם
לאו אני הולך לנסיסי שאול', ויש
מפרשים שהוא אמר 'רבש"ע,
אם אתה לא נותן לי תורה
ותלמידים אני מת, אני לא יכול
לחיות בצורה כזאת'.

אנחנו רואים בגמ' עם רבי יוחנן
וריש לקיש שאחרי שריש לקיש
נפטר אז רבי יוחנן יצא מדעתו,
נשתטה, בעו רבנן רחמי עליה
ונפטר. ושואלים, למה בקשו
רחמים שימות, שיבקשו רחמים
שיהיה נורמאלי בחזרה?

התירוץ הוא, שזה לא היה עוזר
והא היה נהיה עוד פעם שוטה, כי
אצל רבי יוחנן אם לא היה לו את
התלמיד שלו ריש לקיש אז הוא

הקב"ה מוציא אדם שהוא מרגיש
שאני לא יכול לסבול את זה,
ועכשיו יש עם מי לדבר להוציא
אותו. וכמו שבגשמיות זה כך, אז
ברוחניות על אחת כמה וכמה, יש
אדם שמרגיש שהכל בסדר, הוא
לא מרגיש את מה שרבי נתן כותב
'א"כ למה לי חיים', שכלי זה
החיים שלו לא יהיו חיים, שזה
הולך לו בנפש, בנשמה.

יש את הגמ' (תמורה ט"ז. על
דברי הימים א פרק ד' פסוק י') על
עתניאל בן קנז כל ה'מי יתן לי
וכתוב שמה שהוא אמר שירבה
גבולו בתלמידים ואם לאו הריני
הולך לנסיסי שאול, ומיד כתוב
בנביא שהקב"ה שמע, והגמ'
אומרת שהוא לא חיפש סגולות
מים ומעיינות, הוא לא חיפש
להשקות שדות אלא הוא חיפש
תלמידים שלומדים תורה, והגמ'

לא יכול לחיות ויוצא מדעתו. כל אדם שאין לו את ריש לקיש הוא יכול לבכות עליו, ולהיות מאוד שבור, אבל הוא יצא מזה, כי יש גם חיים אחרי זה, העולם לא נגמר, אז לא נלמד כ"כ בעיון נלמד קצת בקיאות, פחות 24 שאלות, כמו שהגמ' אומרת שהוא היה שואל אותו ומביא לו ראיות, אז נלמד פחות שיש עוד דברים ברוך ה' אפשר להסתפק בכמה דברים טובים.

אבל אם רואים אדם שזה כל החיות שלו אז אם הקב"ה רואה שהאדם מתפלל ככה אז הוא מקבל את התפילה שלו. כתוב בפסוק "נותן לחם לרעבים" אבל חמאה למרוח על הלחם לא כתוב, גבינה לא כתוב, יש כאלה שזוכים ויש כאלה שלא זוכים, אבל לחם הקב"ה נותן לרעבים.

אם הדבר אצל האדם כמו לחם שבלי זה אין לו חיות אז הקב"ה מבטיח "נותן לחם לרעבים", לא תמות, והבעש"ט אומר שאף עני לא מת מרעב הוא מת מכבוד, שהיה יכול לחזור על הפתחים אבל לא עשה את זה אז הוא מת מכבוד ולא מרעב.

אבל לחם יש הבטחה, אותו דבר שמרגיש, בלי זה הוא לא יכול, וככה הוא מתפלל ע"ז, אז התפילה עולה למקום אחר לגמרי וזה מתקבל במקום אחר לגמרי.

אנחנו רוצים להביא את הדיבור הזה לעניין הזה של הרצון לצאת ממצרים, הרצון לצאת מגלות הנפש מהשעבוד של מצרים והעיקר זה בנפש של האדם "אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים", שהקב"ה עשה לאדם את הנפש האלוקי את

הנשמה שהיא חלק אלוך ממעל, ושם אותה בתוך גוף שיש לו כוחות הנפש וזה נקרא נפש הבהמית, בכדי שהם ישמשו את הנשמה, שע"י הכוחות והאיברים של האדם, הוא יכול לעשות מצוות שבלי זה האדם לא יכול לעשות מצוות, לא יכול להניח תפילין, ולא יכול להלביש ציצית, ולא יכול לעשות את המצוות של התורה, אז הקב"ה נתן לו את הרמ"ח איברים ושם"ה גידים, את הכוחות האלה שהוא יוכל להיות 'לאהבה את ה' אלוך וליראה אותו', כל הדברים האלה ע"י הגוף של האדם.

אבל למעשה כל הדברים האלה בטבע שלהם הם עבדים, הם נועדו בשביל לשמש את הנשמה. ומה שקורה זה הפוך שהעבדים האלה משתלטים על הנשמה

והנשמה כמו עבד, 'אתה מסכים שאני ילמד עכשיו? אם אתה לא מסכים אני לא יכול ללמוד', מי שולט על האדם?

הלואי שהאדם יוכל לשבת בינו לבין קונו ולהגיד להקב"ה 'אף אחד לא שולט עלי, כשאני רוצה ללמוד אני לומד, כשאני רוצה להתפלל אני מתפלל, כשאני רוצה שמירת המחשבה אף אחד לא שולט עלי'. אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה. אבל צריך הרבה להתפלל ע"ז כי זה מה שכתוב בחז"ל שזה היה תלוי במי שרוצה לצאת ובמי שלא רוצה לצאת, בזה זה היה תלוי, וצריך הרבה להתפלל להשי"ת שאני ירגיש בכלל שזה כואב לי כי הרבה אנשים בכלל לא מרגישים שזה כואב להם והם לא יודעים

על מה שאתה מדבר, וצריך זכות לזה,

דבר הראשון לפני שמתחילים בכלל זה האור לארבעה עשר בודקין את החמץ זה הדבר הראשון, "אור לארבעה עשר בודקין את החמץ בחורין ובסדקין במקום שדרכו להניח", והגמ' אומרת שמדאורייתא מספיק ביטול בעלמא ורק מדרבנן הצריכו לאבד את זה ואין ביעור אלא שריפה, או בדרך אחרת שבהתחלה זה מתחיל בבדיקה כמש"כ בטור וב"י ושו"ע.

וכתוב שבדיקת חמץ זה בחורין ובסדקין עד מקום שידו מגעת, העניין הזה שאור לארבעה עשר בודקין את החמץ אז הגמ' אומרת שלומדים חיפוש מחיפוש ונר מנר ויחפש נר ה' נשמת אדם ויחפש בגדול החל' אז לומדים

שמחפשים בנר. ורבי נתן כותב ואני חושב שזה בהלכות ראש חודש שבדיקת חמץ, נכון שיש דין לבדוק את החמץ בחורין ובסדקין עד היכן שידו מגעת, והוא כותב שזה לא רק שיש דין שאדם מחוייב לבדוק את החמץ בחורין ובסדקין אלא הכונה שלאדם יש את הכח לבדוק את אותם החמץ שנמצא בחורים ובסדקים במקומות שאדם לא מגיע אליהם בכלל, וצריך לחפש שמה ויש לאדם את הכח באור לארבעה עשר לחפש שמה בחורין ובסדקין. והוא מקשר את זה למה שהרבי כותב בתורה נ"ו שבמצרים היהודים היו נמצאים בהסתרה שבתוך ההסתרה וכשהקב"ה התגלה וכמש"כ זעברתי בארץ מצרים והתרגום מתרגם 'והתגליתי' שהקב"ה התגלה במצרים וזה היה הארה

משער החמישים, והגילוי שהיה במצרים זה שאדם שנמצא במ"ט וכמעט נכנסו לשער הנו"ן כמ"ש 'ולא יכלו להתמהמה', אז גם בזה הקב"ה התגלה, וזה היה ליל הסדר הגילוי של ליל הסדר. אבל כותב רבי נתן שההארה הזאת נמשכת כבר מלילה קודם ולכן חז"ל אמרו 'אור' לארבעה עשר, והגמ' אומרת נגהי-אור, ורבי נתן מסביר שזה גם בלשון הארה, ש'אור' לארבעה עשר והרי היו"ט מתחיל בארבעה עשר כמו שאנחנו יודעים מזה שהגמרא אומרת 'אך ביום הראשון' והגמ' לומדת שביום הראשון זה ארבעה עשר שפה כתוב שבעת ימים וביום הראשון כמו שכתוב בגמ' שם, ו'אך' חילק שזה מחציו, אבל זה ודאי שהוא כבר נחשב שהיו"ט מתחיל, אז 'אור' לארבעה עשר בלילה הוא מתחיל ההארה הזאת

שיש בכח האדם לחפש בחורין ובסדקין.

באמת יש אנשים שלוקחים את זה מאוד בקלות, עושים סיבוב בבית רבע שעה וגמרו את כל הבדיקת חמין, קודם כל הם ניקו את המגירות ואחרי זה הם סומכים שמבטלו בליבו והם גם את זה עשו, וע"פ סוד יש להחביא את הפירורים ומוצאים את הפירורים ובדרך כלל מישהו עומד עם רשימה ואומר להם איפה החביאו את זה ויוצא גיווען' בעשר דקות.

אבל היו צדיקים שאצלהם בדיקת חמין לקח המון זמן, ואני לא מתכוון שעכשיו אדם יעמוד ליד כל שולחן עשר דקות ויגיד שאמרו לו שצריך לחפש המון זמן, וממילא בכל שולחן יעמוד עשר דקות ויחפש, אלא ראשית

שנמצא בחורין ובסדקין וזה לא פשוט.

הדבר הראשון שבאים בליל הסדר זה הקידוש על היין ויש אומרים שלא יוצאים במיין ענבים וזה לא פשוט אם יוצאים במיין ענבים, ולמה – בגלל שיש אומרים שזה תלוי בדין של שמחת יום טוב וקידוש היום, ובמיין ענבים אין את זה, ויש כאלה שמוזגים מיין ענבים עם יין ועיקר הטעם זה היין אז אפשר, אבל היום שהיין כ"כ חלש אני לא יודע אם אפשר למזוג את זה במים שזה פטל, אבל אם מוזגים את זה במיין ענבים ושמים שלישי 'תרי תלת' בפשטות יוצאים בזה.

אבל עכ"פ עושים מה שכתוב בשו"ע יין, ומסבירים שמיין ענבים לא היה קיים בזמן השו"ע כי לא היה פיסטור, ואי אפשר

להחזיק מיין ענבים רק אם מפסטרים אותו כי אחרי זה זה מחמיץ, אז לא היה מציאות של מיין ענבים, היה יין או יין צימוקים זה מה שהיה אבל זה יין.

עכ"פ מה זה העניין של הקידוש ביין, יש מה שהגמרא אומרת 'כל המתפתה ביינו יש בו מדעת קונו' 'חמרא וריחני פיקחין', יין ובשמים מפקחין דעתו של אדם אם אדם זוכה, זכה נעשה ראש, לא זכה זה רח"ל נעשה רש.

אבל היין זה יין ישמח לבב אנוש' והכוונה בחלק של הטוב שביין שיין עושה גדלות המוחין ועושה הארת הרצון 'וחיכך כיון הטוב הולך למישרים', אז רש"י אומר, אהבת המישור אהבה ישרה להשי"ת, וזה העניין של השתוקקות 'נתת שמחה בליבי', יין משמחו' יין ישמח לבב אנוש',

ובביאור הליקוטמים בתורה ה' הוא כותב שהענין של שמחה ואהבה זה נובע מאותו שורש, אז הקידוש בכל שבת ויו"ט כשנכנס השבת אז כל המעשים של החולין נכללים בשבת וזה התכלית שהתכלית מעשה שמים וארץ זה השבת, ולכן כיוון שכתוב בתורה ז' חלק ב' שבשעת הסעודה יש את העניין של הארת הרצון שכשאדם זוכה לאכול בקדושה אז מתגלה לו אהבה להשי"ת, ולכן אין קידוש אלא במקום סעודה, עכ"פ זה בשבת.

אבל בפסח כיוון שכל הפסח נעשה ע"י אתערותא דלעילא כמו שאמרנו למעלה, שהקדוש ברוך הוא הוציא אותנו והקב"ה עשה לנו את המצוות והכל היה שלא כדרך הטבע בגשמיות וברוחניות הקב"ה רצה לעשות את זה אז

הוא עשה את זה וזה לא היה דבר כזה שהיה אפשר לייחס את זה שבגלל שהם עשו כך וכך אז הגיע להם את זה, אלא הכל היה אתערותא דלעילא.

וכנגד העניין של 'והוצאתי אתכם' זה הכוס הראשון, לכן אנחנו קודם עושים את הכוס הראשון מיד שמגיעים הביתה ולא עושים שום פעולות קודם, 'קדש' זה הדבר הראשון.

ואת הכוס השני לא עושים רק אחרי כל הסיפור של יציאת מצרים ואת כל הדברים האלה שבזה כבר נותנים לנו את העניין הזה של העבודה, ומה שזה מרמז שאפילו במצרים שהיה בהם 'מתחילה עובדי עבודה זרה היו אבותינו' בכל זאת הקב"ה הוציא אותנו ממצרים. אבל בכוס הראשון זה מרמז על עצם

היציאת מצרים שאומרים קדושת היום שברגע הראשון הקב"ה הוציא אותנו ממצרים בלי שאנחנו נעשה וזה מרמז על העניין של אתערותא דלעילא שמאיר בפסח.

ואת זה הזכרנו, אבל את הרצון צריך, לרצות צריך, אם אדם לא רוצה אי אפשר לעשות איתו שום דבר,

ואחד הדוגמאות של זה מיעקב אבינו שהלך דרך הר המוריה דרך מקום המקדש ולא התפלל, ואחרי זה הגיע לחרן, אמר אפשר שעברתי במקום שעברו אבותיי ולא התפללתי, ייב דעתיה, ומיד קפצה לו הארץ, ורש"י אומר לא שהוא קפץ אלא שהארץ קפצה לו, אז הקב"ה יכל לעשות נס מאוד פשוט- להזכיר לו וזה נס פשוט בדרך הטבע, הוא היה צריך

להגיע עד חרן ואז לעשות נס שלם לעשות קפיצת הדרך, הקב"ה לא אוהב לשנות את הנהגת הטבע?

הכוונה-שאת החלק הזה של לרצות זה הקב"ה לא עושה זה תעשה לבד אבל אם אתה רוצה הקב"ה יהפוך את כל העולם בשבילך, אבל את החלק הזה אתה צריך לעשות. ואותו דבר ביציאת מצרים כל מה שאנחנו אומרים זה החלק שהאדם קשה לו לעשות אבל את החלק של לרצות הוא צריך, ואם בן אדם רוצה אפילו קצת אז הקב"ה פותח לו ועושה לו את כל הדברים באתערותא דלעילא.

וגם את כל העניין של יציאת מצרים הרבי כותב שזה היה אור גבוה מאוד והראה לו להשי"ת ללא לבושים, למה? כי יש דבר

שהאדם מצד עצמו לא יכול לעשות לא יכול להרים את עצמו אם לא שהקב"ה יקח ויוציא אותו בכח משם אז הוא לא יצא משם אף פעם, וזה העניין של יציאת מצרים שהקב"ה עושה באתערותא דלעילא את הדבר הזה, זה העניין של הקידוש.

אחרי זה יש את העניין של המצות, ועל כל הטעמים האלה רבי נתן כותב כמה פעמים, שכל הדרושים שהוא כתב שבן אדם לוקח ציצית ובסוף מתעטף בציצית שיזכור את כל הדיבורים שאמר, ואז הוא יתעטף בטלית באופן אחר לגמרי עם מחשבה אחרת לגמרי ועם השתוקקות אחרת לגמרי עם כוונת הלב ורעותא דליבא.

כשאדם לוקח את הקידוש הזה והוא יודע שבכוס הראשון הזה זה

שבח והודאה על כל מה שהקב"ה עשה לו באתערותא דלעילא, והשני זה שבח והודאה על השני שזה 'והצלתני' ע"ז שאפילו שהאדם נמצא במדרגה נמוכה הקב"ה מוציא אותו משם באתערותא דלעילא בהארה מלמעלה.

אח"כ באכילת המצות, החתם סופר אומר שאין שום אכילה שהיא חיוב דאורייתא רק אכילת מצה בליל הסדר ושואלים עליו שהגמרא אומרת ט"ו ט"ו מסוכות ומתמצים. אבל האכילת מצה למעשה כשאנחנו אוכלים את האוכל הזה שכתוב בזהר שזה מיכלא דמהימנותא כל האכילה הזו של המצה זה רק לאכול אמונה, ולאכול מצה זה לאכול את השייכות שיש לנו עם השי"ת, וחויץ ממה שהמצה מרמז

על קדושת המוחין 'מצותא' זה קדושת המוחין, על קדושה על אמונה, וכן המצוה הזאת של אכילת מצה זה לא פשוט – שהיהודים אכלו את זה עם כזה אהבה של קיום המצוה ואנחנו תמיד חוזרים על זה שזה לשון צוותא וחיבור זה סוג של 'להתחבר עם השי"ת' וזה בא מזמן לזמן הדבר הזה וזה אכילת מצה.

ואחרי זה יש את העניין של ההגדה והרבי כותב בתורה כ"ט, ולכן אנשי שלומינו נהגו להגיד את ההגדה בקול רם, ויש שאומרים את זה בנעימה כזאת אבל להגיד את זה בקול רם, ורבינו כותב שזה תיקון הדעת תיקון המוחין, להגיד את זה בקול והקול מעורר הכוונה, להגיד את

זה בקול רם את העניין של ההגדה.

וידוע שכל הפגם של מצרים זה לתקן את הדעת את אדם הראשון, ולכן ע"י הדיבור, שהרי במצרים הדיבור היה בגלות כמו שהאריז"ל כותב על 'פסח' שזה 'פה-סח' שנפתח הדיבור, והזהר הקדוש כותב שבמצרים הדיבור היה בגלות, ולכן כיוון שמשה היה שורש נשמות ישראל אז משה היה כבד פה כי גם בו נגע הפגם הזה עד שמשה רבינו גם היה כבד פה שהוא לא יכל לדבר.

והרבי מסביר שזה בגלל שהדיבור זה התגלות הדעת ושהדעת בגלות אז גם הדיבור בגלות ולכן הם לא יכלו לדבר.

אז הדיבור ששייך לליל הסדר זה ההגדה של פסח, ואם אתם זוכרים שלמדנו תורה ל"ד על

הנקודה השייך לליבו בעת הזאת בכל הלב, אז הדיבור ששייך לליל הסדר זה ההגדה של פסח. ויש גם לשון שהרבי מדבר על הגידים 'ויגד לכם את בריתו', שע"י שהאדם אומר את ההגדה בקול רם זה גורם לתיקון הברית, ככה הרבי כותב במפורש בתורה כ'. ובקיצור ליקוטי מוהר"ן שלכן אומרים את ההגדה אמרו בקול גדול.

והיה חסיד ברסלב שבחצי הראשון של ליל הסדר הוא לא גמר לבכות הוא היה מתפלל בכזה התעוררות וכל כך הרבה דמעות הוא שפך בסדר מרוב ההתעוררות, ובחצי השני כל כמה דקות הוא עשה ריקוד ההלל ונשמות, וזה היה כזה שני חצאים של ליל הסדר: חצי ראשון כולו געגועים כולו השתוקקות, ובחצי

השני כולו שמחה, וזה העניין של ההגדה של פסח.

גם המרור הוא כולו חסדים, כי המרירות הזו קיצרה את השיעבוד, ויש דיבור כזה, על הפסוק בתהלים 'דמינו אלהים חסדך בקרב היכלך' (פרק מ"ח פסוק י'), 'דמינו אלוקים' חשבנו שזה מידת הדין אבל 'חסדך בקרב היכלך' שמגיעים להיכל המלך רואים שהכל חסדים ולא דינים ולא שום דבר.

וכשאנחנו אוכלים את המרור ובדרך כלל משתדלים לאכול חסה, אני לא יודע אם יש קהילות שאוכלים אחרת, בפולין היה בחוץ לארץ היו הרבה שהיו אוכלים 'חריין' ולאכול כזית חריין זה לא קל, תנסו פעם לאכול את זה, ומפוררים את זה, אבל היה את החסידים הגדולים שאכלו

אש להבה במסירות נפש בשביל זה. אבל היום אוכלים חסה, ויש מקפידים על חסה מרה יותר, 'במדבר' אבל אוכלים חסה.

וכשאדם אוכל חסה ואומר 'אשר קדשנו במצוותיו וציונו על אכילת מרור' וזה מצווה דרבנן על אכילת מרור" ויש מצווה לאכול מרור, 'על מצות ומרורים יאכלוהו' והלל היה כורך פסח מצה ומרור, ומה הקשר בין הפסח שזיה הנס למצה שלא הספיק בציקם ודיברנו על מה שלא יכלו להתמהמה למרור, למה הוא כרך את כולם ביחד מה העניין לכרוך את הפסח והמצה והמרור? אז בפשטות אומרים שזיה להגיד שהיה לנו מר ובסוף יצאנו בחיפזון ואנחנו אוכלים את הפסח, וזה נכון.

אבל יש דבר יותר אמיתי ויותר נכון: שאנחנו כורכים את הכל כי

אנחנו אומרים שהמרור הזה זה הסיבה של הפסח והמצה זה אחד שנכון שנראה לך שזיה מרירות, שזיה היה נראה מרירות מצד אחד אבל עכשיו עזבנו את המרירות, לא, הולכים ואוכלים את הפסח, אבל האמת שהגמ' של החס רחמנא עלה אומרת שבאמת החסה והמצה והמרור (והפסח) כרוכים ביחד וזה באמת כרוך ביחד, וזה החרוסת שזכר לטיט אז האר"י הק' אומר שזיה אותיות ח"ס רו"ת-הרחמנות שיצא מזה דוד שריוהו להקב"ה וזה החרוס"ת והטיבול הזה שיצאנו בזה ממצרים.

ויש בזה לימוד שאנחנו לא מבינים בכלל את הנהגת ה' והמקור של זה בפסוק (שמות כ"ד, י') "ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר", ואומר התרגום

רבי יונתן בן עוזיאל ריבא אחת
הווה מפנקתא' שהרי פרעה הפך
את עבודת האנשים בנשים ונשים
באנשים וככה כתוב במדרש,
ובאמצע שהיתה עוסקת בטיט אז
הוולד נפל לתוך הטיט ועשו עם
זה בלוקים ושקעום בבניין, ונטל
המלאך גבריאל את הלבנים האלו
שנעשו מהוולד הזה ועבד מהא
אפיפורין דמרי עלמא תחת רגליו
של הקדוש ברוך הוא, כך כתוב
בתרגום יונתן בן עוזיאל,

וזה מה שכתוב 'ותחת רגליו
כמעשה לבנת הספיר' והלבינה
הזה שנעשה מאותו נשמה של
הילד שנבלע בתוך הטיט והיו
צריכים לשים אותו בבנין ונהיה
אפיפורין,

ועכשיו הזקנים שראו את זה 'כד
אכלו ושתו' אז היה להם כזה
עונש שלא היה להם זכות לראות

מה שנעשה מהנשמה של הדבר
הזה עד שהזקנים קבלו עונש ע"ז,
וכל זמן שהקב"ה היה כועס היה
מוציא את הלבנה ומשכך כעסו
עד חורבן הבית שנא' "ולא זכר
הדום רגליו ביום ההוא" וזה
הכוונה של הלא זכר הדום רגליו,
שמה הפירוש של זה?

שעד הזמן הזה של החורבן אז
הגינה הלבנה הזאת, וזה מצד
אחד. אבל מצד שני משה רבינו
בא וביקש רחמים מהקב"ה למה
לוקחים את הילדים ועושים להם
ככה? והקב"ה אמר לו קוצים אני
מכלה מן הכרם, אז משה רבינו
התחנן שהקב"ה ייתן לו והוא נתן
לו להוציא אחד והאחד הזה היה
מיכה שבגללו היה הקטרוג של
'הללו עובדי עבודה זרה' כי הוא
עבר עם הפסל, ומי שקורא בנביא
רואה שמי שהביא בכלל

שישראל יעבדו עבודה זרה זה היה מיכה עם התרפים שלו, והוא הביא את כל החורבן של כלל ישראל הכל בגלל המיכה הזו.

ומה אנחנו נמצאים למדים מהעניין הזה של מצרים, שאתה חושב שהשי"ת עושה לרע אבל זה טוב גמור, כי מהילד הזה שנפל נהיה אפיפורין, הדום רגליו של הקב"ה ומה שאנחנו חושבים שאנחנו מצילים את הילד הזה מזה נהיה החורבן הכי גדול בעולם, אז אנחנו מבינים שלא מבינים. והחסה דחס רחמנא עלה, שהייסורין האלה זה מעשה רחמנות של השי"ת שמלוכש באופן כזה.

והאמת שמה שאנחנו מבקשים תמיד שהשי"ת 'וא-ל-שד-י יתן לכם רחמים' והרבי מפרש שייתן הרחמים בידיהם באופן שאנחנו

נראה שזה רחמים, אבל הלימוד הזה של פסח ההתקרבות הזאת תחילת התקרבות ישראל לאביהם שבשמים זה בפסח, וכל אחד ואחד בפרט הזמן שמתחילים לצאת מהגלות הזאת מתחילים להרגיש דבר ראשון מה זה 'והוצאתי אתכם מתחת סבלות מצרים' שהשי"ת יוציא אותנו מהמצב הזה שאנחנו סובלים את מצרים, שלא נוכל לסבול זה דבר ראשון. ואחרי זה יש 'והצלתי אתכם מעבודתם'. ואחרי זה וכו' דיברנו שיש בית עבדים וזה כל התאוות והמידות רעות של האדם.

וזה ההלל שאנחנו אומרים והזכרנו פעם את הדבר הזה שאצל השפת אמת פעם ביו"ט לפני הלל הוא אמר שיש עכשיו זמן גדול בשמים ומי שיכוון באנא

ה' יוכל לפעול הרבה, ואחרי התפילה כולם היו אנשים כוונו מה שרצו, ושאל אותם- מה כיוונתם? חלק אמרו בי'אנא ה' הושיעה נא' והסוחרים ענו שכמובן 'אנא ה' הצליחה נא', אמר להם השפת אמת לא לזה התכוונתי אלא מי שיכוון בי'אנה ה' כי אני עבדך'. מי שיכוון באנה ה' כי אני עבדך כמה יוכל לפעול, 'פתחת למוסרי'.

אז יש עבד שהוא היה בן חורין ואחרי זה מכרו אותו לעבד וכל הזמן אפי' שהבעל הבית התנהג איתו יפה אבל כל הזמן זה הציק לו 'אוי, איך שאני נמצא עכשיו, אבל אני עבד', אבל יש עבד בן אמה שהוא אף פעם לא יודע ממשוהו אחר ככה הוא נולד וטוב לו ככה ואין לו מציאות אחרת. יש אחד שהוא עבד ה' אבל מפעם

לפעם הוא אומר אתה יודע כמה אני מוותר לקב"ה, כמה אני מוותר בשבילו. אבל דוד אמר 'אני עבדך בן אמתך' אני כמו העבד שהוא בן האמה אין לי שום רצונות אחרים, 'פתחת למוסרי' תפתח לי את מה שהיצר הרע הוא כמו מוסרות כמו חבלים שהוא לא נותן לצאת ממנו.

הרמ"ק כותב שכתוב 'אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב' אברהם זה חסד, יצחק זה עבודה, ויעקב אבינו זה תורה – תפארת, והרמ"ק אומר שיש עבודה שזה בזמן של בית המקדש, ויש את השנים של אלפיים תורה, ולפני סוף הגלות בחתימה אז לא יהיה עבודה כי לא יהיה בית המקדש ויהיה תורה אבל לא כמו שהיה בזמנים הקודמים שהיה, אבל כך חותמין, בחסד, ככה הרמ"ק כותב

צאתך מארץ מצרים אראנו
נפלאות' בכל שנה ושנה מתחדש,
כמו שאמרנו בתחילת השיעור
שהאריז"ל אומר שההארה הזאת
של קדושת הפסח ע"י להתפלל
ולבקש מהשי"ת שנוכה לקדושת
הפסח לצאת מהעבדות לחירות,
משעבוד לגאולה.

והשי"ת יזכה אותנו 'כימי צאתך
מארץ מצרים אראנו נפלאות',
במהרה בימינו, אמן.

הרב כרמל פסח ע"ו

[אור יהודה]

נדבר בעזרת ה' על הכנה לפסח.

הקדמה ראשונה, האר"י הק'
כותב בשער הכוונות, "ודע, שכל
יום טוב", כל חג שמגיע, שבועות,
סוכות, פסח, חנוכה ופורים,
"אותה הארה שהיתה", בזמן
הפסח, אותם ניסים כביכול,

וזה ברוח הקודש שבזמן הרמ"ק
איזה חסד היה, אבל שרואים
היום איזה חסד שיש וכל החסד
הזה זה בחלק של 'אויף פסח-על
פסח', לכן ברוך ה' הקב"ה יודע
שלא יעמדו בנסיונות אז הוא
שלח לאנשים כזה חסד שאי
אפשר להבין שמעולם לא היה
כזה דבר.

אבל את הפסח בעצמו לא
תלושים ולא וועד הישיבות ולא
משמחי לב ולא כלום, לא קופת
העיר,

זה רק הרבה תחינות הרבה
דמעות לשפוך, אני רוצה באמת
לצאת ממצרים להתחיל באמת
בעבודת ה', קודם שתוציא לי את
ה'סבלות מצרים' ואח"כ תוציא
אותי עד שנוכה ל'בעבור תעבדון
את האלוקים על ההר הזה', וצריך
להאמין באמונה פשוטה 'כימי

"מתחדשים ובאים כל שנה מחדש
באופן פנימי",

מה הכוונה פנימי, אנחנו הרי לא
במצרים, לא יוצאים ממצרים, אין
לנו את פרעה, אין לנו עשר מכות.

אבל גלות מצרים זה גלות הנפש
כדברי הבעש"ט על הפסוק,
"קרבה אל נפשי גאלה", שדוד
המלך אומר ששם בנפש יש גלות
וגאולה, ומתכוונים שהנפש
תיגאל, ממה היא תיגאל? מגלות
הנפש.

בסוף תורה ד' רבינו כותב, "אנוכי
ה' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ
מצרים מבית עבדים", מה זה בית
עבדים? אומר רבינו - העבדים זה
המידות הרעות שבאדם, מכיוון
שהקב"ה נתן לאדם נשמה,
והנשמה שלנו זה חלק אלוק
ממעל. כי רבי חיים ויטאל בשערי
קדושה, והבן איש חי אומר שגם

האר"י הקדוש כותב כך בעץ
חיים, שיש למעלה מחצב קדוש
שנקרא מחצב השמות הקדושים,
וחוצה לו מחצב הנשמות, וחוצה
לו מחצב המלאכים, כלומר
שהנשמות שלנו יותר קרובים
מהמלאכים,

אז לנו יש נשמה מאוד קדושה
חלק אלוק ממעל, והקב"ה שם
אותה בתוך גוף, למה?

כי הנשמה לא יכולה לעשות
מצוות, הנשמה לא יכולה להניח
תפילין, ולא יכולה ללבוש ציצית,
לא יכולה לשמוע שופר, לא
יכולה לאכול מצה, לכן הקב"ה
נתן לנו את הגוף, ולגוף יש ארבעה
יסודות, שמהם נבנה גוף האדם,
אש רוח מים עפר, ככה כתוב
בזוהר פרשת וירא, והאר"י
הקדוש אומר, שבכל אחד יש את
כולם, באדם יש אש רוח מים

עפר, עפר זה כי עפר אתה ואל
עפר תשוב, מים זה כל הנוזלים
שיש באדם, הגוף, הדם, בלי הדם
האדם מת, הליחות, הכל זה מים,
יש באדם יסוד האש, זה
החמימות שיש בגוף, אם האדם
החום שלו יורד הוא מת, ורוח זה
יש באדם את האויר שזה כל
החיות שבאדם, "כל אשר נשמת
חיים באפיו",

אז יש באדם ארבע יסודות,
האר"י הקדוש ורבי חיים ויטאל
אומרים וכך גם כתוב בספר
משנת חסידים שהם השורשים
של כל המידות של האדם,
המידות הטובות והמידות
הרעות, למשל מי שיש לו מידת
האש הוא כעסן הוא גאוותן, כמו
שהאש תמיד עולה למעלה הוא
תמיד למעלה, מי שלא עושה כמו

שהוא רוצה, הוא כועס עליו כי יש
לו גאוה גדולה,

מי שיש לו יסוד הרוח, הוא כל
היום מפטפט, מדבר לשון הרע,
רכילות דברים לא טובים, דברים
בטלים, מי שיש לו יסוד המים
אומר רבי חיים ויטאל זה יסוד
התענוגים כל התאוות, מי שיש לו
יסוד העפר, אדם עצלן, כולו
עצבות עצלות אין לו כח לזה, אין
לו כח לקום לתפילה, בענייני
העולם הזה הוא זריז מאוד, אבל
בענייני תורה ומצוות הוא עצל
מאוד,

אבל אומר רבי חיים ויטאל שזה
רק הרע של המידות, איתם אנחנו
מתמודדים, אבל השורשים
שלהם רבינו מביא את זה בתורה
ח' נמשכים מארבע שמות ה'
הקדוש, השורשים שלהם הם
קודש, יסוד האש ניתן בעולם,

למה? כדי שיקיים "חם ליבי בקרבי בהגיגי תבער אש דברתי בלשוני", שהאדם מדבר לה' דיבורים בתפילה בהתלהבות באש קודש, או שילמד מתוך ריתחא דאורייתא, אדם לומד בהתלהבות, או שמקיים מצוות בהתלהבות, שהאדם יקח את ההתלהבות וישים אותה במקום הנכון, זה הטוב של האש,

ואם הוא רוצה לזכך את הרע שיתאפק לא לכעוס, מאוד קשה לכבוש את הכעס, שיתאפק לא להתגאות על השני, שידע שהכל מן השמים זה הטוב שבאש.

והרוח זה שירבה לדבר, תורה תפילה תהילים, יש כאלה בשבת מפטפטים יש להם שבת ארוכה, שבת קיץ גמרו את התפילה אכלו, מה יעשו עכשיו ארבע או חמש שעות, קוראים משהו,

יושנים, מתעסקים, מדברים, מפטפטים, יש אנשים שקוראים את כל התהילים בשבת, יש לו הרבה זמן, אדם שמעיף את הפה שלו בדיבורים קדושים, זה נותן לו קדושה, זה הקדושה של יסוד הרוח, רוח זה תפארת התורה הקדושה, אדם שעמל בתורה מקדש את היסוד של הרוח.

היסוד של המים זה התענוגים, מי שכובש את יצרו הוא מקדש את היסוד של המים, זה שאדם מסתובב בגעגועים ובהשתוקקות לה' יתברך, אהב לה' יתברך זה יסוד המים יסוד התענוגים, הוא לוקח את זה לקדושה, הוא אוהב את ה' מתגעגע לה' מקריב בשבילו נותן בשבילו, הוא מקדיש את יסוד המים.

מה זה יסוד העפר? עפר זה דבר הכי שפל בעולם, מישהו שפל

ועניו, "נפשי כעפר לכל תהיה"
כולם דורכים עליו, אומר המדרש
- זורקים עליו דורכים עליו,
חופרים אותו, שמעת פעם את
העפר צועק? אף פעם לא.
חופרים, עושים מה שרוצים,
והוא ממשיך להצמיח כאילו
כלום, זה ענוה, זה שפלות, זה
הטוב שברבע יסודות.

עכשיו הארבע יסודות האלה הם
למעשה עבדים, למה הם עבדים?
כי הם ניתנו לאדם בכדי שישייפו
לגמרי את הנשמה שלו, היא
כאילו האדון והם העבדים
שממשמים את האדון, אבל
במקום שישמשו את האדון הם
מקיימים את הפסוק "עבדים
משלו בנו" שהם שולטים עלינו,
ואז האדם נהיה עבד, אומר
שלמה המלך "תחת שלושה רגזה
ארץ" אחד מהם זה תחת עבד כי

ימלוך, זה אחד הדברים
המרגיזים, למה העבד הזה
משתלט בפני המלך.

אומר המדרש כל הגלויות
נקראים ע"ש מצרים, למה? ע"ש
שמצירים לישראל, מה זה
מצירים לישראל? עושים
ליהודים צרות, המצרים עשו
ליהודים צרות כמו שכתוב בהגדה
של פסח, כל פסוק דורשים אותו
על כל הצרות שעשו ליהודים,
דחקו אותם, שחטו את הילדים
חלק טיבעו במים, חלק שמו
בלבנים בטיט כשהיו ילדים
קטנים, שמו אותם בתוך הלבנה
ושמו אותם בתוך הבנין, זה חלק
מהצרות שהם עשו אבל הם עשו
עוד צרות ליהודים, שהם שיקעו
את היהודים במ"ט שערי טומאה,
אומר הפסוק, כי מי גוי גדול אשר
לו אלוקים גדולים וכו'" שיכולים

"להוציא גוי מקרב גוי", מה זה מקרב גוי? אומר השל"ה הקדוש – מה זה קרביים של אדם? "וכל קרבי את שם קדשו", מה זה קרביים – המעיים, אז הוא אומר שהיהודים היו למצרים כמו בתוך המעיים של אדם, "להוציא גוי מקרב גוי", "וירעו אותנו המצרים" - עשו אותנו רעים, אנחנו לא היינו רעים אנחנו יהודים, שיקעו את היהודים במ"ט שערי טומאה, ואחד הדברים שהמצרים הצליחו להשתלט על היהודים זה העניין של הדיבור,

רבינו הק' כותב בתורה נ"ו בשם האר"י הק', שמכיוון שהדעת היתה במצרים בגלות כמ"ש בזוהר, והדיבור זה התגלות הדעת, כמו שנאמר "מפיו דעת

ותבונה", לכן הדיבור במצרים היה בגלות, איזה דיבור במצרים היה בגלות, היהודים היו אלמים? לא,

היהודים דברו רגיל, כולם דברו רגיל, הדיבור שעליו נאמר שהיה בגלות זה הדיבור של התפילה, למה? כי עיקר הקשר והחיבור שיש לאדם עם ה' נעשה ע"י דיבור התפילה, למה? מכיון שהדיבור של האדם ניתן, אך שכתוב בספרים הקדושים, מנשימתו כביכול של הקב"ה שנא' "ויפח באפיו נשמת חיים", ומאן דנפח מדיליה נפח, זה לשון שלא כתוב בדיוק רק במקורות בספרים אומרים את זה כעין מה שכתוב ברמ"ק אבל זה המשמעות,

כביכול "ויפח באפיו נשמת חיים" "נפש חיה" מה אומר התרגום –

רוח ממללא, כלומר הרוח ממללא – הדיבור של האדם הוא חתיכת רוח חיים אלוקית כזאת, שהשי"ת ברא באדם, אומר רבינו שבפסוק כתוב "נפשי יצאה בדברו", הנפש יוצאת ומתגלית ע"י הדיבור, שהאדם מדבר לה' אז הנפש שהיא ניתנה מה' חוזרת ומתדבקת אל ה'; לכן התפילה היא לשון דביקות כמ"ש "נפתולי אלוקים נפתלתי" נפתלתי - התחברתי, תפילה מלשון פתילה, להתחבר לה'; למה?

כי דיבור שאדם מדבר מתוככי ליבו אל ה' ית', מחבר אותו לה' ית', ופרעה לקח להם את הדיבור, כי פרע"ה, אומר האר"י, זה אותיות הער"ף, איפה נמצאים הנימים של הקול – המיתרים? לא בצד הקדמי של הגרון אלא בצד הערף בצד האחורי של

הגרון, שם אומר האר"י הקדוש הוא תפס אותם לא נתן להם לדבר, לכן אומר האר"י בשער הכוונות שיצאו ממצרים איך קוראים לחג הזה – פסח – נוטריקון - פה סח, זה החג של פסח.

אבל מעלה אחת היתה להם במצרים עם כל זה שהם היו כ"כ רחוקים, ובמדרש כתוב שהיהודים היו נראים כמו גויים, כתוב במדרש שכשעברו בים סוף אמרו המקטרגים, הללו עובדי ע"ז והללו עובדי ע"ז הללו מגלי עריות וכו', ובפרשת קדושים כתוב דברים שלא כדאי לקטרג על עם ישראל ממש כמו גויים הם היו נראים ממש כמו גויים היה להם נקודות טובות – לא שינו שמם לשונם ומלבושם, שלוש דברים, אני יודע שיש הרבה

אנשים שרוצים לדבר לה' ואין להם דיבורים יש כאלה שאומרים להם שהם לא ראויים לדבר לה'; יש כאלה שמדברים ואין להם דיבורים יש אומרים בדרך רמז "נבוכים הם בארץ סגר עליהם המדבר" אמרו לפרעה תשלח אמר להם מה היהודים האלה יתחילו להתפלל הם יהרגו אותי ואת כל הצבא שלי, לא רוצה לצאת עליהם, אמרו לו אל תפחד התפילה שלהם לא עולה לשמים, למה, "נבוכים הם בארץ" הם שקועים במ"ט שערי הטומאה "סגר עליהם המדבר", הם לא ידברו כלום הם לא יוכלו לדבר.

אחד הדברים שרבינו כותב בתורה ע"ח זה שהדיבור נקרא "אם הבנים" הוא מסביר את זה ע"פ קבלה, כי אמא זה מלכות מלכות כתוב בפתח אליהו מלכות

פה – הדיבור, והאמא אומר רבינו שונה מהאבא, מה היא שונה מהאבא?

האבא אומר רבינו זה מוחין השכל דעת ראש, האמא לא עוזבת את הילד אף פעם, גם כשהילד עושה דברים כאלה שאף אחד לא יכול לעמוד בקרבתו א"א להגיד פסוק לידו יש ריח כזה בורחים ממנו כולם, האמא לא עוזבת אותו, ככה זה האמא, אני יטפל בילד 'תבוא האם ותקנח צואת בנה' כמו שאומרים חז"ל על העגל – פרה אדומה, אז אומר רבינו לפעמים בן אדם שהוא ברידה אז המוחין הראש שלו עוזב אותו, והלב שלו לפעמים כמו שדוד אמר "ליבי עזבני" אין לו לב,

הוא מרגיש "אם היה לי התעוררות היה לי לב הייתי צדיק, מה אני יעשה הלב שלי כמו אבן,

מה תולעת כל הכח שלה זה בפה – לכרסם ככה הכח שלנו רק ע"י דיבורי התפילה. וכשאדם רוצה לזכות ליציאת מצרים, וכמו שאמרנו "קרבה אל נפשי גאלה", והגוף שלנו נמצא ב"ה בארץ הקודש, ובפרט בנחלת יהודה שכל עם ישראל נקרא ע"ש יהודה,

זה הכח של יהודה ככה כתוב, הגמ' במסכת סוטה אומרת שיהודה נקרא ע"ש השם, יו"ד ק"א וא"ו ק"א זה יהודה, אומר הביאור הליקוטים ומה זה הדל"ת שבתוך "יהודה", זה מה שכתוב בזוהר הקדוש דלית לה מגרמה כלום, ומתבטל כולו לה' יתברך, אנחנו לא במצרים אנחנו ב"ה לא משועבדים, אבל ברוחניות בנפש של האדם יש את הענין של גלות

אם היה לי התעוררות כמו שלך הייתי צדיק גדול, אין לי לב מה אני יעשה שאין לי לב?"

אז רש"י אומר על הגמ' במסכת ע"ז דף כ"ה, שהקב"ה אמר מי יתן והיה לבכם זה אתי כל הימים, שהקב"ה אמר להם למה לא אמרתם לי "תן לי לב", מה זאת אומרת, אין לך לב אז מה תעשה?

תבקש מה' כמו שדוד המלך עשה "לב טהור ברא לי אלוקים" הוא ביקש מה' שיתן לו לב, לכן אומר רבינו שהדיבור זה כמו האמא שלא עוזבת את הילד לא נוטשת את האדם אף פעם גם כשהמח והכשרונות של האדם עוזב אותו הדיבור לא עוזב אותו לעולם לכן הוא נקרא כמו האמא.

הדיבור הזה זה הכח שלנו, כמו שחז"ל אומרים "תולעת יעקב" כתוב בפסוק, למה תולעת?

מצרים, ובכדי לצאת מגלות מצרים צריך שתי דברים,

דבר אחד צריך שהאדם יבין שהוא נמצא בגלות, זה לא פשוט, כי הרבה מאוד אנשים, כמו שרבינו קורא לזה נמצאים בהסתרה, ולפעמים בהסתרה שבתוך ההסתרה, אז שהאדם נמצא בהסתרה אחת הוא יודע שמשוהו לא בסדר, אבל שההסתרה נסתרת ממנו הוא לא יודע מה אתה רוצה ממנו, הוא בכלל לא חושב שהוא בגלות מצרים,

דבר שני גם שאדם יודע לפעמים מתחשק לו להישאר שמה, לא מפריע לו להיות בגלות מצרים, צריך להכניס לו בתוך הלב רצונות לצאת משם, יש איזה סיפור שמספרים על אדמו"ר אחד, זה נראה מעשה בדרך צחות אבל

לפעמים ככה זה נכנס יותר טוב, אני לא זוכר את השם של האדמו"ר כי קראתי את זה לפני הרבה שנים, הוא הגיע לפונדק דרכים והיה שמה כפרי שניהל את הפונדק הזה, והוא היה יהודי תמים ופשוט, ואשתו היתה קצת... והיה לו ביטול גמור לאשתו, כמו "כל אשר תאמר לך שרה שמע בקולה" והיא תמשול בו, ואמר לו האדמו"ר אתה יודע עוד מעט משיח מגיע בעז"ה, ויביא את כל היהודים לארץ ישראל ארץ הקודש, איזה ארץ קדושה אפי' החיטים בארץ ישראל קדושות, התפוחים קדושים, שמיטה צריך לעשר אותם, הכל קדוש שמה, יהיה בית המקדש אתה לא יודע מה יהיה, אומר לו – תשמע כבוד האדמו"ר אני כל דבר מתייעץ באשתי, היא

מאוד חכמה, חכמה מאוד מאוד, אני ישאל אותה מה היא אומרת על העניין, הולך לאשתו אומר לה תשמעי האדמו"ר אמר הוא שבעזרת ה' נעלה לארץ הקודש, היא אומרת לו תאמר לאדמו"ר שיש לנו בעיה עם הדבר הזה, מכיוון שיש לנו פרות חולבות ואנחנו מספקים חלב, גבינה, חמאה, עכשיו משיח יבוא יקח את האנשים הוא יקח את הפרות? איך הוא יקח את הפרות עד ארץ ישראל? הוא ישאיר אותם פה, ממה נתפרנס? תגיד לו שירד מהעניין הזה.

הוא מגיע לאדמו"ר הוא אומר תשמע האדמו"ר אשתי אמרה שהיא לא מוכנה עם העניין הזה של משיח, אם משיח יבוא יקח אותנו ישאיר את הפרות פה וזה לא יהיה לנו פרנסה בא נרד

מהעניין הזה, הוא אומר לו.. מה קרה, אתה יודע מה כתוב בפסוק "וארום עם ענני שמיא", ירימו את כולם בעננים גם את הפרות, הכל יבוא, יהיה פרנסה בעזרת ה' בארץ ישראל, אל תדאג יהיה בסדר. מה, ככה?! כן ככה כתוב בפסוק. היום אנחנו יודעים שהכוונה למטוסים יש שתי שיחות מרבי אברהם (בר"נ) אחד הוא אומר בשם אביו רבי נחמן מטולטשין ואתה רואה בזה ממש רוח הקודש, הוא אמר את זה לפני 120-150 שנה שעוד לא היה כלום, שהוא כתב לאחד שעוד יהיה כלי לפי הנהגת העולם שיפרח באוויר העולם ואנשים יוכלו לעוף בו ולהגיע לארץ הקודש שזה הכוונה "מי אלה כעב תעופינה", אנשים יעופפו באוויר כמו עננים ככה הוא כתב וזה מובא בכוכבי אור, ועוד שיחה

הוא מביא בשם אביו רבי נחמן שלפני ביאת משיח יהיה ישוב גדול של יהודים בארץ ישראל שנא' "עוד אקבץ עליו לנקבציו", משמע שיהיה הרבה נקבצים בארץ הקודש, לפני 150 שנה מה היה בארץ ישראל – כלום, כמה אנשים היו פה עשר עשרים אלף איזה קיבוץ גלויות מי חלם, ויוכלו באותו יום להגיע לאומן.

נחזור לסיפור, המושקה אמר, טוב אם האדמו"ר אומר ככה, אני ילך להגיד לאשתי לשמוע מה היא אומרת. הוא הולך לאשתו, אשתו אומרת לו תשמע אתה יודע הפרנסה מחולקת חלק מהפרות וחלק מהפונדק, ביום ראשון מלא ממותי שהאלה באים מהתיפלה שלהם, האלה... אחרי הדרשה של הזה.. שותים עד שמוציאים אותם ככה, גוררים

אותם על הרצפה החוצה שיתעוררו, היו שותים, הגויים היו שותים.. עכשיו בארץ ישראל זה קודש קודשים, [היהודים בחוץ לארץ חשבו שארץ ישראל זה משהו כמו עולם האצילות כזה, עולם הבריאה עולם היצירה, כזה עולם קדוש משהו קדוש. רבי נתן כותב שרבינו הגיע מארץ ישראל הוא אמר לאנשים אתם יודעים שבארץ ישראל יש בתים ושדות כמו הארץ הזאת, אמרו לו לא, מה פתאום, זה כמו איזה כוכב קדוש, אמרו לו אז איך יש אבק לבן מארץ ישראל זה הרי לא מהעולם הזה זה משהו מהמלאכים, היו מביאים עפר מארץ ישראל שמים על הנפטר שיהיה לו תיקון לנפטר ככה היה המנהג בחוץ לארץ, היו מביאים אבני גיר כאלה מהר הזיתים, מירושלים, וזה היה תיקון כזה. אמר להם רבינו- גם פה יש

כמה מקומות שיש עפר כזה ארץ ישראל זה כמו פה, יש אנשים חושבים ארץ ישראל זה משהו עליון, שמימי כזה],

אומרת לו אשתו הרי המשיח לא יביא איתו את הגויים, מה גויים לארץ ישראל?! ארץ ישראל זה קודש קודשים, אין גוי אחד בארץ ישראל, חס וחלילה, נו.. בלי הגויים השיכורים האלה מאיפה נתפרנס, מה, מהפרות נתפרנס! תגיד לו שיפסיק להציע לך הצעות כאלה, מספיק שלא ידבר על משיח והכל יהיה בסדר. הוא חוזר עם התשובה הזאת לאדמו"ר והוא מתחיל לבכות, הוא אומר "רבנו של עולם, יותר משקשה להוציא את היהודים מהגלות, יותר קשה להוציא את הגלות מהלב של היהודים".

גם כשהיו במצרים היו כאלו שלא רצו לצאת ממצרים, והם באמת מתו בשלושת ימי אפילה, יש אומרים אחד מחמישים ויש אומרים אחד מחמש ויש אומרים אחד מחמש מאות, והיה הרבה יהודים שרצו לצאת ממצרים.

מה ההבדל בין אלו שרצו בין אלו שלא רצו, רש"י אומר במכת חושך הרשעים מתו, נמצא שמי היו אלו שיצאו ממצרים – הצדיקים כביכול, למה כביכול? כי כתוב שהיה להם קטרוג אלו עובדי ע"ז ואלו עובדי ע"ז, אני לא מבין אנשים עובדי ע"ז מגלי עריות, גנבים, איזה צדיקים אלה? אז רש"י אומר עוד כמה מילים – "רשעים היו בישראל ולא היו רוצים לצאת", ארבעה מילים אלו זה ההבדל, הוא שקוע במ"ט שערי טומאה ולא רוצה לצאת –

מת, וההוא שקוע במ"ט שערי טומאה ורוצה לצאת – יוצא, הזדכך מכל שערי הטומאה וזוכה לקבלת התורה וכל המצוות של עם ישראל.

אז בשביל לצאת ממצרים קודם בן אדם צריך להרגיש שהוא עבד, שהוא לא בעל הבית שבאמת המצב שלו לא כמו שצריך להיות באמת, אם עדיין אדם לא מרגיש את זה, הוא לא צועק לה, הוא לא מתאנח לה, במצרים היהודים התאנחו, ולכן יש חמשה לשונות בפסוק אנקה, אנחה, זעקה, צעקה ושוועה.

מה הראיה שהיהודים לא רצו להיות במצרים?

כי משה רבינו אמר, משכו וקחו לכם צאן וגו' ומה אומרים חז"ל משכו ידיכם מעבודה זרה, רש"י מביא מה שכתוב בגמרא.

איך זה יתכן שכל היהודים משכו ידיהם מעבודה זרה?

כי גם כשהיו מתחת יד פרעה זה היה באונס, הם לא רצו את זה אבל מה לעשות פרעה הכריע עליהם לשלוט על הגופים שלהם על הנשמות שלהם. אבל ברגע ששמעו שה' אמר "פקוד יפקוד", מיד "ויאמן העם", עזבו את פרעה הלכו למשה. חלק מהדבר של ארבעה לשונות של גאולה והוצאתי והצלתי וגאלתי ולקחתי, לשון הראשון והוצאתי – "והוצאתי אתכם ממצרים", והצלתי – "והצלתי אתכם מעבודתם", וגאלתי ולקחתי – "וגאלתי אתכם בזרוע נטויה ולקחתי אתכם לי לעם" זה ארבע לשונות של גאולה. הלשון הראשון 'והוצאתי אתכם מתחת סבלות מצרים' אומרים הספרים

הקדושים 'והוצאתי אתכם' אני יוציא אתכם מהמצב שהתרגלתם לסבול את מצרים, שאדם מתרגל לסבול את הגלות כאילו את היצר הרע שלו כבר לא אכפת לו, והדבר הראשון בגאולה זה שהקדוש ברוך הוא מביא אותו למצב שהוא לא מסוגל לסבול את זה, די, אני לא יכול כבר ככה, לא רוצה, ואז הוא עוזב את הכל וחוזר לה' ית'.

הכלי שיש לנו זה תפילה, למה? מפני שאדם שנמצא כל אחד בגלות שלו והוא עדיין לא מבין איפה הוא נמצא, הוא יכול לשמוע דרשה מאוד יפה אבל זה לא מדבר אליו, כי הוא לא מבין איפה הוא נמצא, וגם אם הוא יבין איפה הוא נמצא אין לו חשק לעזוב את זה, טוב לו שם, לא רע לו שם, הוא צועק אל ה';

יש אנשים שהם רחוקים מאוד מהשי"ת אבל הם צועקים כשיש להם קנס, כשעלו עליהם, כשתפסו אותם, הם מתחילים לבכות לה', הם זוכרים אותו. אבל אחד הדברים של ההכנה שלנו ליציאה ממצרים בימים האלה בשבועיים שיש לנו - לבקש מהשי"ת תפתח לנו את העיניים שאני יראה איפה אני נמצא בעולם, אדם משוטט בדמיון כזה מצב לא אמיתי, בכלל לא אכפת לו, הוא שקוע בהבלי העולם הזה אין עם מי לדבר בכלל, יש לו לב אבן, לב כמו אבן, לא מרגיש כלום,

ומה העצה לנקוב את לב האבן? אומר רבינו, העצה של רבי עקיבא איך רבי עקיבא הלך ללמוד? הוא ראה אבן שהמים טפטפו עליה עוד ועוד 'אבנים שחקו מים', ורבי

נתן מביא בשיחות הר"ן אתה יודע מה זה המים – התפילה שנא' "שפכי כמים ליבך נוכח פני ה'" התפילה - המים זה החומר שבוקע את לב האבן, ומה קורה ממנו אומר רבי נתן "ההפכי הצור אגם מים" מה זה צור? סלע חזק, הוא הופך אותו מצור לאגם מים, אומר רבי נתן אתה יודע מה זה צור? הלב של האדם שנא' "צור לבבי", יש אנשים שיש להם לב חזק כמו סלע שום דבר לא מזיז להם, אבל אם האדם מתפלל לאט לאט נהיה סדקים סדקים חורים עד שהלב הזה נהיה ללב "ונתתי לכם לב בשר", ואז כשאדם זוכה לדבר הזה הוא מתחיל להבין לצעוק לה' ית' תוציא אותי מהבית העבדים הזה, הוא פתאום שם לב שהוא משועבד לכ"כ הרבה דברים שהוא לא רוצה להיות כזה והוא

מנסה להשתנות ולא הולך לו לא מצליח לו למעשה הוא שם לב שהוא בבית עבדים, ואז יש עם מי לדבר.

אחד הדברים שכתוב בראשונים זה שאנחנו יודעים שאחד האיסורים החמורים זה איסור חמץ, באיסורין מדאורייתא אחד בתרי בטל ומדרבנן אחד משישים, ותרומה אחד במאה, וערלה אחד במאתיים. אבל יש דבר שהוא חמץ אפי' במשהו, והוא לא מתבטל אפי' במאתיים, למה חמץ כ"כ חמור, מה כ"כ חמור בחמץ? הרי אפי' נבילה בטלה בששים, אומרים הראשונים בתשובות הריב"ש מכיוון שחמץ אמרו חז"ל שהוא מרמז על יצר הרע, כמו שאמרו חז"ל "רצוננו לעשות רצונך אבל שאור שבעיסה מעכב", מכיוון

שחמץ זה הסמל של היצר הרע, לכן את היצר הרע צריך למחות לגמרי לא להשאיר לו פירור, לכן איסור חמץ זה אפי' במשהו.

אני כל שנה חושב, בביעור חמץ, הרי יש כזה מקום כולם שורפים את החמץ, יש שמה אנשים צדיקים מופלגים תלמידי חכמים גדולים, ויש אנשים צדיקים לא מופלגים, ויש אנשים בכלל לא תלמידי חכמים, ויש אנשים שבכלל לא צדיקים ולא מופלגים, ויש כל מיני אנשים, אבל כולם באים לשרוף את החמץ. ואתה מסתכל אם האנשים האלה שעומדים פה, האם היו רוצים לשרוף את היצר הרע שלהם בכזה התלהבות, לדחוף אותו עם המקל לתוך האש שישורף לגמרי, כולם צדיקים, אחרי פסח כולם צדיקים, אבל את החמץ יותר קל

לשרוף מאשר את היצר הרע, אבל כל הפעולות זה כמו שכתוב בספר החינוך אחר הפעולות נמשכין הלבבות, אדם עושה פעולה הלב שלו לאט לאט נמשך, הוא מבער את החמץ ולאט לאט זה משפיע עליו, ואז זוכה שעובדים על זה וממרקים, ואדם רוצה לבער את החמץ מתוך הבית שלו, אפי' שנראה לאדם לפעמים שזה רק משהו טכני, אבל זה לא ככה כי באמת כל דבר כזה שאדם עושה משפיע על הנפש שלו, גם אם הוא לא יודע איד.

האר"י הקדוש שואל, הרי בפסח, באים כאלה אורות נפלאים בלילה הראשון כל האורות של החמישים ימים וכו', ומה קורה שבוע אחרי פסח, הרי אדם נשאר אותו דבר, אז מה הואיל לנו כל

הפסח הקדוש, מה הואיל לנו
הקדושה והאורות אם לא נשאר
מזה כלום,

אומר האר"י הק' דע לך שבלי
קדושת המועדים לא היינו יכולים
להיות קיימים בקדושת ישראל,
כמו שיש לאדם נסיון בלשון הרע
לדבר רכילות לרכל על השני, יש
לאדם נסיון בשמירת העיניים
שלו, היה לו נסיון בשבת, ביום
כיפור, בתפילין, בכל דבר היה
נסיון, זה שיש דברים שבהם יש
לנו טאבו עליהם זה בזכות
הקדושה של המועדים הרשימו
שנשאר, יש גם עוד דבר יש
שאדם עושה מה שכתוב בתורה
ובשו"ע הוא מקבל קדושת החג
איך אומרים כדי חיותו, שלא
ימות בבחינת היהדות שלו, אבל
אם האדם רוצה לקבל עוד יותר
ולהתחבר למצוות של החג לשון

צוותא וחיבור, זה אדם צריך
להתפלל על זה הרבה לבקש
מהשם.

רבי נתן היה לו זמנים קשים שהיה
עני גדול עני מרוד, יש מכתב
שהוא כותב שלא היה לו שום
דבר לפסח אבל ברוך ה' יש לנו
מים לפסח, לא מים שלנו למצות,
פעם בחוץ לארץ הם חיו עם
הגויים והיו בארות, והגויים היו
שופכים לשם לחם וחמץ והיה
בעיה עם חמץ בפסח, וגם הגויים
היו שונאים את היהודים והיו
עושים כל מיני דברים להרגיז
אותם, אז לפני פסח היו לוקחים
מים מהנהר ואם יש תערובת זה
מתבטל וזהו זה, אז רבי נתן כותב
שהוא עשה ריקוד היום ברוך ה'
יש לנו מים, ואז התלמיד שלו
אמר לו "רבי נתן איך אתה בשקט
כ"כ, אין מצות אין יין אין כלום,

מרור היה בשפע, אבל שום דבר לא היה", אמר לו רבי נתן "תקשיב, על הוצאות פסח אני לא דואג, ה' יעזור, יש לי בטחון גדול בה', אבל איך לוקחים את הפסח בעצמו, זה אני מוטרד, איך זוכים לקדושה של הפסח, זה מפריע לי", זה רבי נתן התפלל, תלמיד שלו רבי נחמן מטולטשין כותב על הביטחון והאמונה של רבי נתן. רנ"ת כותב שאמונה ראשי תיבות נפתחו השמים ואראה מראות אלוקים, הוא אמר האמונה כ"כ ברורה כאילו פותחים את השמש ואני רואה ממש את השם ית' זה אמונה חושית. הוא כותב שיומיים לפני החג הגיע תלמיד שלו מרחוק והביא את כל צרכי החג בהרחבה מצות ויין ומה שאכלו שמה תפוח אדמה וכו', בהרחבה, בשר בהרחבה, והתלמיד הזה כותב

שהוא בא לרבי נתן כולו מלא שמחה, "רבי נתן יש ברוך ה' הכל לחג", ולא ראיתי בפניו שום שינוי ככה הוא כותב, בוטח בה'.

רבי נתן אמר זה שאני לעת זקנותי הולך לי בעבודת ה', בשנים הצעירות השקעתי הרבה תפילות לה', לא שום פטנטים וסגולות שום דבר, הוא הירבה מאוד בתפילה לה', רבי נתן לא היה במקום הזה שאנשים אומרים שכל העניין של פסח אצלם זה קמחא דפסחא.

אחד הדברים של פסח זה ההתחזקות של פסח, מה ההתחזקות של פסח? יש אצל חסידים אמרה כזאת שאמר אותה הרב הקדוש רבי ברוך ממעז'בוז' הדוד של רבינו שאמר "ופסח ה' על הפתח", קוראים לחג פסח ע"ש הדילוג שדילג על

הפתח, הוא אמר כתוב פתחו לי פתח כחודו של מחט ואני אפתח לכם פתח כפתחו של אולם, אבל בפסח היהודים היו בכזה מצב ה' ישמור ויציל, שאפי' את הפתח הם לא יכלו לעשות אז הקב"ה דילג על הפתח, "ופסח ה' על הפתח", נתן להם הכל אתערותא דלעילא, ורבי נתן בלקו"ה [הלכות מתנה הלכה ה' הלכות פסח הלכה ז' והלכה ג' ועוד] הוא מדבר בשלושת המקומות האלה על זה, הוא אומר תדע לך שכל הפסח זה אתערותא דלעילא, הוא כולו חסד ה', ידוע שפסח מרמז על אהבה לכן קוראים שיר השירים בפסח, כי כל הפסח אמר רבי נתן היהודים לא היו ראויים לכלום זה הכל אתערותא דלעילא, אומר רבי נתן וגם תדע לך שאפי' הקרבן פסח שהיהודים הקריבו כתוב "ואמר לך בדמיך

חיי" מה זה דמיך – דם פסח ודם מילה, אומר רבי נתן תדע לך שגם דם פסח וגם דם מילה גם היו אתערותא דלעילא,

אני זוכר פעם ראשונה ראיתי את הלקו"ה הזה התפלאתי איך רבי נתן "גונב" את הקצת הטוב של היהודים זה לפחות כן יש להם, דם פסח ודם מילה כתוב ש"דמיך חיי", עד שראיתי בזוהר הקדוש שכותב שהיהודים במצרים, לא רצו להקריב את הפסח ומשה רבינו הלך והקריב את הפסח והריח של הקרבן פסח התפשט בכל מצרים כריחא דבוסמין דגן עדן, משהו רוחני, ומרוב ההשתוקקות שהיהודים קבלו לאהבת ה', הם רצו למשה ואמרו – משה, אנחנו רוצים פסח, מה קרה?

שערי טומאה חשוב מאוד בשמים.

רבי נתן מביא בלקו"ה את הזהר הק' שכתוב שמה לית רעותא טבא דאיתאביד, אין רצון טוב שנעלם, מה כתוב בזהר הקדוש עצמו, בזהר הק' כתוב דבר נורא, אני לא יודע למה רבי נתן לא הביא את הזהר הזה, "שאם אדם רצה לעשות תשובה", הוא תכנן שהוא חוזר בתשובה, "ונטרפה השעה", הוא לא הספיק, "ומת בחטאו" ה' ישמור, ועשה חטאים שנגזר עליו שיש שבעה מדורי גהנום נגזר עליו להיות בשאול תחתית, בשאול תחתית אומר הזהר מי שנכנס שם לא יוצא משם, ונתנו לו את כל העונשים ה' ישמור ויציל, אבל אומר הזהר הרצון שהוא רצה לחזור בתשובה – לא אעדי קמיה דקודשא בריך

תשמע קבלנו חיות ככה כתוב בזהר, אמר להם משה "וכל ערל לא יאכל בו" אתם ערלים לא מלו אותכם, אז נמול את עצמנו. אבל זה כואב, שום דבר אנחנו מוכנים למות. הם מלו את עצמם ואכלו את הפסח.

זה הכוונה של רבי נתן נכון שהם מלו את עצמם אבל מי גרם להם את זה?

ה' ית', הביא להם את האתערותא דלעילא למעלה, כלומר – שהחג של פסח אומר שגם אדם שנמצא איפה שהוא נמצא, אם יש לאדם איזה רצון קטן, החג של פסח ה' ית' מתנהג לא כמו כל השנה הוא משפיע על האדם גם את הרצון, אבל איזה דבר כן צריך להיות: צעקה / אנחה / אנקה משהו כן צריך, כי צריך לדעת שאפי' רצון קטן של אנשים ששקועים במ"ט

הוא – לא סר מעיני ה' - ה' כל הזמן רואה את הרצון הזה, ואחרי שהוא גומר את מסכת היסורים שלו, הרצון הזה "שובר את בריחי הגהנום" וה' יתברך מוציא אותו. על מה? כי הוא רצה לחזור בתשובה, פלא גדול הזהר הזה, זה כתוב אצלי בספר החדש אשפוך לפניו שיחי על ההתבודדות שמה הבאתי את כל הזהר הזה בשלימות, והתפלאתי למה רבי נתן לא כתב את הזהר הזה, יכול להיות שהוא כתב וכו' והרבה נאבד מאיתנו כי הלקוטי הלכות שיש לנו זה רק חלק קטן.

אז הרצון הזה חשוב מאוד בעיני השם,
הרצון הזה מאוד חשוב בעיני השם,
אני אומר שתי דברים: דבר אחד בסגנון שאמרנו עד עכשיו וזה

אכילת מצה, ולמה אנחנו אוכלים מצה על שם שלא הספיק בצקם של אבותינו להחמיץ, יש על זה הרבה קושיות בראשונים ובמפרשים של ההגדה, [בהגדה של פסח צריך לדעת זה כמו משניות תנאים חברו את זה], אז כולם שואלים מה, אנחנו אוכלים מצות על שם שלא הספיק בצקם להחמיץ?! – תגיד לי אתה עושה דבר זכר למה שלא הספקת מה זה הדבר הזה מה הרעיון של זה? זכר לזה שלא הספקת? מה הרעיון בזה?

אז ראיתי באחד מהמפרשים של ההגדה שהוא כותב, הרי ידוע מה שהאור החיים הקדוש כותב 'לא יכלו להתמהמה' משום שאם היו מתמהמהים עוד קצת היו נכנסים לשער החמישים ואם היו נכנסים לשער החמישים ה' ישמור ויציל

לא היו יכולים לצאת ממצרים, אז הוא אומר המצה שאנחנו אוכלים על שם שלא הספיק בצקם – כלומר, כמה זמן הם לא יכלו להתמהמה, כמה זמן של החימוץ – 18 דקות, אם הם היו מחכים עוד 18 דקות הם כבר היו נכנסים לשער החמישים, בן אדם שאתה יודע רבע שעה לפני שהוא נעלם ונאבד מן העין הקדוש ברוך הוא בא ושולף אותו, האדם הזה בכלל לא ראוי שיוציאו אותו ממצרים, לכן אנחנו אוכלים מצות בליל הסדר להודות להשם שהוציא אותנו 18 דקות לפני שנאבדנו ממנו, זה חידוש נפלא כזה. זה החידוש של המצות על שם שלא הספיק בצקם של אבותינו להחמיץ.

יש עוד דבר שאנחנו אוכלים בליל הסדר זה סוד הנהגת השם, וזה

ראו בגלות מצרים, הגמרא אומרת במסכת פסחים יש כמה מיני מרור חסה, חזרת, חרחבינא. הגמרא אומרת המובחר שבכולם מהו? חסה. ככה כתוב בגמרא, מאי טעמא? דחס רחמנא עלה, אנחנו יודעים שעד היום קוראים לזה בערבית חסה, וכן כולם קוראים לזה חסה, וזה פלא גדול בגמרא, שאוכלים חסה דחס רחמנא עלה, תגיד לי הרחמנות של השי"ת ניכרת במרור? שמה אתה אומר את הרחמנות שלו, בארבעה כוסות תגיד את הרחמנות של השי"ת, שהוציא אותך ממצרים, תעשה קידוש, אז תגיד את הרחמנות שלו, שהוציא אותך ממצרים תאכל מצה, למה במרור אתה מזכיר את הרחמנות של ה' יתברך, איך אתה עושה את זה? פלא גדול הגמרא הזאת, פלא גדול מאוד.

רבי נתן בהלכות ריבית הלכה ה' מביא את הענין של אמת ואמת לאמיתה והאמת של ה' יתברך, והוא כותב שאפילו משה רבינו לא השיג עצמות אמיתתו יתברך עד אחר זמן, משה רבינו אמר להשם "למה הרעות לעם הזה למה זה שלחתיני", "וידבר אלוקים אל משה ויאמר לו אני הוי"ה" ורבי נתן שואל את השאלה של האור החיים הקדוש – מי דיבר עם השם מידת הדין או מידת הרחמים, "וידבר אלוקים" זה מידת הדין, "ויאמר לו אני ה'" זה מידת הרחמים, אז מי דיבר עם משה?

אומר רבי נתן הקדוש ברוך הוא דיבר ואמר למשה רבינו אני מדבר איתך בשם מידת הדין "וידבר אלוקים עם משה" "ויאמר לו" אני אומר לך – "אני הוי"ה"

מה שנראה לך מידת הדין תדע לך שהכל מידת הרחמים, אתה לא מבין את הנהגת השם, למה? כתוב בהגדה של פסח 'שהקדוש ברוך הוא חישב את הקץ' כמה זה קץ – 190, כמה נגזר על היהודים במצרים – 400 שנה, כמה הם ישבו במצרים – 210, כמה זה 400 פחות 210 – 190, 'הקדוש ברוך הוא חישב את הקץ' הוא הוריד קץ – קץ זה 190 מ-400 תוריד 190 נשאר 210. למה הוא הוריד 190 שנה, אומרים חז"ל שקושי השעבוד השלים לארבע מאות שנה, אז עשו חישוב לידת יצחק 'בארץ לא להם', הסתדר הענין הזה. הקושי השעבוד היה זמן קצר פחות משנה ובגלל הקושי של השעבוד הקדוש ברוך הוא ויתר להם על 190 שנה. לכן אנחנו אומרים 'חסה' – חס רחמנא עלה, כי המרירות שהיה

לנו במצרים זה הרחמנות של השם יתברך, למה? בגלל היסורים הוא ויתר לנו 190 שנה, על זה הקדוש ברוך הוא אמר למשה רבינו: משה רבינו, אתה אומר זה מידת הדין כל הצרות שאני עושה זה בשביל מהר להוציא אותם ממצרים, אם הם ישארו במצרים לא יהיה לי כבר את מי להוציא. וכך אומר רבי נתן בהלכות ברכת הפירות הקדוש ברוך מתנהג עם אדם כמה פעמים בשנה ולפעמים כמה פעמים ביום, שמוציא אותו מהמצרים שלו גם כשלא מגיע לו, ולכן אנחנו מזכירים כל יום בבוקר ובערב את יציאת מצרים בלילות. אנחנו יודעים שהכלי להשיג כל דבר זה על ידי דיבורי התפילה כמו שכתוב בתורה ל"ד, רבינו שואל מדוע צריך להתפלל והרי

הקדוש ברוך הוא יודע מחשבות, הוא יודע מה שאתה רוצה? אומר רבינו ודאי שהוא יודע מה שאתה רוצה שהוא בוחן כליות ולב, אבל מכיוון שאדם צריך כלי להשפיע בתוכו את השפע שהוא רוצה לקבל, לכן הוא צריך לדבר כי הדיבור עושה כלי שדיבורי התפילה עושים כלי. לכן גם שאדם רוצה לקבל את קדושת הפסח רוצה לצאת ממצרים, (בחיי מוהר"ן יש לשון שרבינו אמר למישהו אתה רוצה לרצות זה גם נקרא רצון), שאדם רוצה שיהיה לו כזה רצון הייתי רוצה להיות כזה אבל אני לא שמה מה אני יעשה. שאדם אומר לקדוש ברוך הוא - רבנו של עולם "הייתי רוצה שאני יהיה שם אבל אני לא שם", זה גם נקרא שאדם מגלה את רצונו להשם יתברך, בדיבור, ברעותא דליבא.

אבל אפילו אם אדם אומר בדיבור, ובזה אני רוצה לסיים, כי האדם לא יודע איזה כח יש לו בדיבור שלו, הגמרא אומרת במסכת סנהדרין היה אחד ממלכי ישראל ומלך אחרי אחאב קראו לו יהוא, והוא רצה לכלות את עובדי הבעל העבודה זרה העשתרות וכל האלה, אמר להם 'רבותי, תשמעו אחאב עבד את הבעל מעט יהוא יעבדנו הרבה, אני לא יהיה כמו אחאב שזה היה בהתנדבות אני יעשה משהו שהכל יהיה מלא בעבודה זרה, כל הארץ תהיה עבודה זרה, הכל יהיה ע"ז'. ואז כולם נאספו אליו בכינוס, עשו כינוס של כל העובדי עבודה זרה ואז כילו את כולם והוא ביער את העבודה זרה – לכאורה, אבל בסוף ימיו הוא נכשל וטעה, אומרים שהביא לו חותם של אחאב יש בזה כמה

דעות בגמרא. מאי טעמא, אומרת הגמרא למה הוא נכשל? אומרת הגמ' – פיו הכשילו, כיוון דנפק מפומיה – כיוון שיצא לו מהפה 'יהוא יעבדנו הרבה' והוא אמר את זה בצחוק הוא רצה הפוך אבל כיוון שיצא מהפה שלו הדבר הזה הדיבור משך אותו. לכן אומר רבינו בספר המידות ובשיחות הר"ן – אדם אומר בבדיחה אני יעשה ככה, אל תגיד בבדיחה גם כן אל תגיד את זה, אם זה יוצא מהפה שלך אתה לא יודע איזה כח יש לדיבור הדיבור יש לו כח נורא. אז אם יהוא שאמר בדרך צחוק בשביל לכלות את העבודה זרה כיוון שיצא מהפה שלו הדיבור הדיבור משך אותו,

אדם שאומר להשם יתברך 'אני רוצה להתקרב אליך', 'אני רוצה

ערבי פסחים ואנשים כל אחד
עסוק בעניינים שלו,

אז אנחנו מדברים על תורה ע"ד
בחלק שני, אני לא ילמד אותה כי
ללמוד אותה יקח לנו המון זמן את
כל ענייני הקבלה וכו', אני לא
ילמד אני רק ילמד קצת בכדי
שיהיה לנו בסיס לשיעור על מה
שאנחנו הולכים לדבר בע"פ על
מה שכתוב פה.

יש לנו ארבעה פרשיות פרשה
ראשונה שיש לנו זה פרשת
שקלים, אנחנו קוראים אותה
בראש חודש אדר, כי "באחד
באדר משמיעין על השקלים",
להביא את המחצית השקל לבית
המקדש כדי לקנות את כל
הקרבנות של כל השנה, ופרשה
השניה זה פרשת זכור "זכור את
אשר עשה לך עמלק" ואת זה
קוראים לפני פורים כי מחיית

לרצות לצאת ממצרים, 'אני רוצה
לזכות לקדושת מצה שכתוב
בזהר לאכול אמונה' (מצה זה
קדושת המוחין כתוב בזהר, לשון
מצותא לריב עם היצר הרע של
האדם), 'אני רוצה לצאת מבית
עבדים', אז ודאי בלא ספק שאם
אדם יתמיד בדיבורו הדיבור הזה
יש לו כח בסוף הוא יזכה לצאת
ממצרים ולאכול את המצה
ולקדש על היין.

שנזכה כולנו בעזרת השם לאכול
מן הזבחים ומן הפסחים אשר
יגיע דמם על קיר מזבחה לרצון,
במהרה בימינו אמן.

הרב כרמל פסח ע"ה

[אור יהודה]

אני רוצה היום לדבר מעט הכנה
לפסח שבוע הבא זה כבר יהיה

עמלק זה אותו עניין של המן. הפרשה השלישית זה פרשת פרה שזוה פרשת פרה אדומה שהיא טהרת מת, שמת לא נטהר רק בהזאה של אפר פרה אדומה הזאת יום שלישי ויום שביעי, בכדי שיוכלו לעשות שכדי לעשות את הפסח צריכים להיות טהורים מטומאת מת. פרשה רביעית זה פרשת החודש זה השבוע שהיה לנו עכשיו של חודש ניסן.

שתי הפרשיות הראשונות קשורות לפורים ושתי הפרשיות האחרונות קשורים לפסח לחודש ניסן.

ומה שרבינו אומר זה שבכדי לזכות לקדושה הזאת להארה הזאת של פרשת פרה, היא נמשכת מפורים היא קשורה לפורים, לא רק בגלל שהיא אחרי

פורים בתאריך לפני ניסן אלא בגלל שאחרי שזוכים לפורים אפשר לקבל את פרשת פרה. אז הוא אומר "אחר פורים קוראים פרשת פרה שהיא הכנה לפסח", שפרשת פרה קוראים כדי שיהיו נזהרים ליטהר מטומאת מת כדי שיהיו טהורין לעשות הפסח שמי שטמא טומאת מת לא יכול לעשות הפסח, "ובתחילה הוא בחינת פורים כי קראו לפורים על שם הפור ואחר כך נעשה פרה".

ויש בזה הסבר שלם להסביר את זה למה זה ככה, זה לא כל כך פשוט כאילו שהופכים את האותיות, זה דבר מאוד מאוד עמוק אבל זה לא הנושא עכשיו.

זה הדבר ראשון שרבינו כותב על ההכנה לפסח להיות נזהרין מטומאת מת,

הדבר השני שהוא כותב זה "שפתותיו שושנים נוטפות מור עובר", מרומז בזה מרדכי ואסתר, "ושפתותיו זה בחינת פה סח", כמובא, האר"י הקדוש כותב שבמצרים מכיוון שהדעת היתה בגלות אז גם הדיבור היה בגלות, כי הדיבור זה התגלות הדעת שנאמר "מפיו דעת ותבונה", לכן אנחנו גם אומרים 'הדעה והדיבור לחי עולמים', כך כתוב בשיר של מלאכים שכתוב שם 'הדעה והדיבור', זה קשור אחד בשני, וכן להיפך מי שמדבר שלא בדעת הדיבור שלו לא נחשב כמו שכתוב בספר איוב שרעיו של איוב אמרו לאיוב "לא בדעת ידבר", מי שמדבר שלא בדעת זה לא נקרא דיבור.

אז במצרים הדיבור היה בגלות, ופסח אומר האר"י הקדוש זה

נוטריקון פה סח, שנפתח הדיבור. ואנחנו נדבר על זה בהמשך בלי נדר.

איזה דיבור היה בגלות במצרים? האנשים במצרים לא היו מגמגמים, הכוונה לדיבור שהוא הדיבור החשוב, אבל לאנשים במצרים לא היה להם את הכח לדבר ולהתפלל אל השם, ועיקר הדיבור שהשם שתל באדם זה בכדי שידבר איתו, כמ"ש "ויפח באפיו נשמת חיים" "ויהי לנפש חיה" אומר התרגום לרוח ממללא' זה הדיבור, ועם מי אדם הראשון דיבר – עם השם, כי הוא היה האדם היחידי בעולם.

ועיקר הגדר של האדם שהוא מדבר זה בגלל התפילה שלו, וכן אומר הבן איש חי שהמילוי של תיבת 'אדם' זה 'מתפלל', זאת אומרת תיקח את המילוי של ה'א'

כל דבר שרבינו מביא בליקוטי מוהר"ן, רבי נתן בליקוטי הלכות משתדל להסביר איך זה שייך לנו הדבר הזה. ישנם ספרים שהוא אומר לך רעיון והוא בכלל לא מתכוון שזה פירוש על הפסוק, כי לא כל דבר חייב להיות שייך אליך.

אבל בליקוטי מוהר"ן רוב רובם של הדברים קשורים לכל אחד ואחד, עכשיו רבינו מדבר על פרשת פרה שיהיו נזהרין מלטמא טומאת מת. מה זה קשור אלינו היום הדבר הזה של טומאת מת? כולנו טמאי מתים אין לנו בית המקדש, לא הולכים לעשות קרבנות, זה רק זכר למה שהיה, אז מה היום אנחנו עושים משהו שהוא רק זכר כזה, שלא שייך אלינו, או שהוא כן שייך לנו?

שזה "לפ" ואת המילוי של 'ד' זה "לת" והמילוי של 'מ' זה "מ" וביחד הכל אותיות 'מתפלל'.

כי המילוי, הפנימיות והתוכן של האדם זה מתפלל. אז זה הדבר השני של פסח שזה נרמז ב"שפתותיו שושנים נוטפות מור עובר" שושנים זה אסתר - שושנה,

הדבר השלישי זה "נוטפות מור עובר", זה בחינת מרדכי מר דרור, לשון חירות, בחינת חירות של פסח, והדבר הרביעי זה שיהיו יכולים להיות נזהרין מחמץ.

ארבעה דברים יש לנו פה: דבר אחד ליזהר מטומאת מת, דבר שני ליזכות לפה סח לדיבור, הדבר השלישי זה החירות של פסח, והדבר הרביעי זה להיות נזהרין ממשוהו חמץ בפסח, זה הנושא שרצינו לדבר היום.

האמת שהוא כן שייך לנו ואני יסביר מה הכוונה: אם השאלה האם לנגוע בטומאת מת או באפר פרה אדומה אז גם אחרי שאנחנו קוראים פרשת פרה עדיין אין לנו פרה אדומה, ולא שמענו על אף אחד שאמר שאחרי קריאת התורה בשבת מישהו הביא לו צנצנת עם אפר פרה אדומה והוא הזה ממנה, אין לנו את זה. נכון שהחיד"א כותב שברור ופשוט לו שהאר"י הקדוש אליהו הנביא שהוא כהן הזה עליו אפר פרה אדומה, כי אם לא, לא יתכן שהאר"י הקדוש זכה למדרגות שלו, לא שייך לזכות להשגות קדושות כאלה ולגילוי דבר קדוש כזה כמו שהאר"י הקדוש ודאי ככה כותב החיד"א ודאי.

אבל מה זה קשור אלינו אנחנו לא קשורים לזה?

יש עוד דבר שרבינו מביא אותו כמה פעמים בליקוטי מוהר"ן ורבינו קורא לדבר הזה טומאת מת, הפעם הראשונה זה בתורה ב' בליקוטי מוהר"ן, והפעם השניה זה בתורה ה' בלקו"מ, ורבינו מדבר שמה שאם אדם זוכה לשמירת המחשבה ושומר את קדושתו אז האדם הזה נקרא חי, ואם חס וחלילה הוא פוגם בזה אז האדם הזה נקרא מת, דהיינו רבינו קורא לזה בתורה ה' – אם האדם מחמיץ את מוחו במחשבות אסורות ומהמחשבות האלה באים לכל מיני פגמים וחטאים, אז ע"ז אומר הזהר שהמילה 'מחמצת' האות הראשונה זה 'מ"ם' והאות האחרונה זה 'ת"ו' ביחד זה 'מת' שבתוכו מה מונח, ממה הוא נהיה 'מת' – מה'חמיץ', כי החמיץ מרמז על היצר הרע.

יש ספר תשובות הרדב"ז (הרדב"ז זה רבי דוד בן זמרא היה במצרים בזמן של האר"י הקדוש והוא היה רב של האר"י הק'),

והוא כותב בספר שלו מה הטעם שבפסח כל האיסורים לא בטלים לא בשישים ולא באחד במאה ולא באחד במאתיים כמו כל האיסורים חמץ אפילו במשהו, הוא אומר מה זה למה מה קרה מה הדבר הזה? אז הוא אומר שכאילו בנגלה על פי הגמרות אין בזה טעם אלא מכיוון שחז"ל כינו את היצר הרע בשם חמץ ולכן ליצר הרע אין שיעור אפילו במשהו, אל תתן לו כלום.

חמץ שרבינו כותב שזה סוד גדול שחמץ זה יצר הרע, ועיקר היצר הרע כתוב בזהר זה על ענייני הקדושה עיקר יצרא בישא על עריין, והוא עיקרא דמסאבותא,

רבינו בלקוטי מוהר"ן תורה ב' מביא את זה על הפסוק "לנפש לא יטמא בעמיו" שזה עיקר הטומאה,

לכאורה קשה, שנכון שזה טומאה גדולה ונכון שעיקר הקשר והחיבור שיש לנו, חס וחלילה מה שמפריד בינינו מה שנקרא בלשון הקודש ברית, שהפירוש שלו חיבור כמו ברית בין הבתרים שלא היה שם ברית מילה מה היה – הקדוש ברוך הוא כרת ברית עם אברהם, או אבימלך ואברהם עשו שבע כבשות כך כתוב בחומש "ויכרתו שניהם ברית", ומכיוון שהברית היינו החיבור והקשר בינינו להשם יתברך בקדושה לכן זה נקרא בשם ברית. אבל מה ההסבר שרבינו מסביר "לנפש לא יטמא בעמיו" על

קדושת הברית מה זה קשור אחד לשני?

הרי בפגם הברית לא צריך הזאה, לא צריך אפר פרה אדומה ביום השלישי וביום השביעי, זה לא מטמא באהל, זה לא אבי אבות הטומאה כמו מת, זה לא קשור למת? אז ההסבר של זה כתוב בתוספות במסכת בבא מציעא בשם המדרש שרבי יהושע הגרסי היה תלמיד של רבי עקיבא, הביא איתו לבית הסוהר מים ושימש אותו, ורבי עקיבא נפטר בבית האסורים ולא יכלו להוציא אותו משם, אז אליהו הנביא הוציא אותו משם מבית האסורים, אז רבי יהושע הגרסי התלמיד שלו אמר לאליהו הנביא – "אליהו הנביא, אתה כהן, וכהן אסור לו ליטמא למתים אז איך אתה נטמא לו?" אמר לו אליהו הנביא

"צדיקים אינם מטמאים", ככה אמר לו אליהו הנביא צדיקים אינם מטמאים, אתה לא יודע שצדיקים אינם מטמאים.

במה אדם נקרא צדיק? תלמיד חכם אדם נקרא, אם הוא יושב ולומד תורה ויודע את התורה, שואלים אותו את כל סוגיות הש"ס והוא יודע זה תלמיד חכם. אדם שהולך ונותן צדקות ומסדר לאנשים ועוזר לאנשים זה נקרא איש חסד. הוא איש חסד הוא תלמיד חכם יש תארים.

מה עושה את האדם צדיק? בזה הקדוש כתוב 'מאן צדיק מאן דנטר ברית', זה נקרא צדיק, קדושה, שמירת העיניים, שמירת המחשבה, זה נקרא שהאדם קדוש זה נקרא צדיק.

נמצא שהמת מטמא בטומאת מת, מפני שאדם לא צדיק כי אם היה צדיק לא היה מטמא, פשוט.

אז נכון שהפירוש הפשוט של "לנפש לא יטמא בעמיו" זה לא לנגוע במת שאם תיגע במת אתה תהיה טמא, אבל בפנימיות יש פה אזהרה שהקדוש ברוך הוא אומר לו אני לא רוצה שהנפש שלך תטמא במת שגם שאתה תמות לא תטמא, איך אני יכול, בן אדם אומר אני מת מה אני יעשה? התירוץ אם אתה תהיה צדיק אז גם שתמות לא תטמא, זה נפלא מאוד איך רבינו מלביש את זה על "לנפש לא יטמא בעמיו", זה פשט הדבר.

זה יפה בפשט, אבל באמת של הדברים יש דבר שנקרא חיות דקדושה, ורבינו מביא את זה בתורה ה' "כל באיה לא ישובון

ולא ישיגו ארחות חיים", במה תלוי אם האדם יש לו חיות בדברים שבקדושה או אין לו חיות.

בדרך כלל כל בן אדם נורמלי (נורמטיבי זה נקרא) יש לו חיות, אדם שאין לו חיות משום דבר זה השם ישמור יש לו התגברות של מרה שחורה, לכל אדם יש חיות, השאלה ממה החיות שלו האם מתורה ותפילה ועבודת השם או מאוכל טוב, מכסף, מעסקים, כל אחד מהתאוות שלו, כבוד כל אחד מהעניינים שלו.

כדי שהחיות של האדם תהיה מן הקדושה ומתפילה ומתורה, שיעשה את זה בחיות בקיום מצוות זה תלוי בעניין הזה של הקדושה, ואם לא, האדם הזה עושה את זה כמו מת, בלי שום חשק ובלי שום חיות זה כמו טקס

כזה, הוא לא מתחבר בכלל לדבר הזה.

אדם מניח תפילין אתה רואה אותו מוציא מהקופסא הוא כבר רגיל הוא בן שלושים, ארבעים, הוא כבר בן שישים, מוציא את זה ככה מהקופסא מהר ומניח ככה בזריזות ורק אחר כך הוא סופר, למה הוא סופר רק אחרי זה – מרוב מהירות הוא לא זוכר כמה הוא סיבב, מה אתה לא זוכר? לא, אני לא זוכר כמה. ותוך כדי דיבור הוא כבר עם התפילין של יד ושל ראש יחד. הוא קיים מצוות תפילין אבל זה בלי חיות, אין לו חיבור לדבר הזה. אדם לוקח ארבעת המינים הוא נוטל אותם מנענע אותם לכל הצדדים בזריזות ושם אותם על השולחן, גמרנו, עשה את שלו.

רבי נתן כותב שהמילה מצווה היא מלשון צוותא, התכלית של המצווה זה לחבר אותנו להשם, וזה תלוי בחיות של המצווה, יש אדם שבא לבית הכנסת להתפלל הוא יושב על הכסא ואומר את מה שכתוב בסידור ומשתדל לא לדלג, אבל אין לו חיות בתפילה, מה הראייה? תראה למשל ביום כיפור בלילה או במנחה אתה רואה הציבור מתפלל בהתלהבות בכל מקום כל אחד לפי הבחינה שלו אבל כולם מתפללים בהתעוררות, אני שואל אותו למה? אז הוא אומר לי לא, אתה יודע מה זה יום כיפור התפילה והכל. פשוט ביום כיפור אין יצר הרע, השטן כתוב זה בגימטריא 364 ובשנה יש שם"ה ימים, אז יש פחות יצר הרע יש קדושת היום אז יש התעוררות אז אדם מתפלל בהתלהבות. אבל יש אנשים

והלב שלו נמצא במקום אחד הוא לא יכול להיות בקדושה, או פה או שם.

יש לשון של חובת הלבבות שהיה בזמן הראשונים לפני 700 שנה בערך, הוא כותב "כמו שלא ישכנו האש והמים במקום אחד, כן לא תשכון אהבת השם ואהבת תענוגי העולם הזה בלב אחד".

[תשובה לאחד השואלים: אתה מדבר על בן אדם כמו שאמרת את זה בערבית – אבאן (אבאן זה עייף בערבית) – עייף מהחיים, אז זה אמרתי מקודם שיש אנשים שאין להם חשק לכלום אז זה בעיה מסוג אחר. היום מכבדים את זה קוראים לזה 'דיכי' (דיכאון) בלשון כבוד. אתה יודע שיש אנשים שבגיל שלושים הם זקנים כמו בני שבעים אין להם כח לכלום |שהעולם ילך", (שאחד

שככה התפילה שלהם כל השנה, מלא עם חיות ומלא עם התלהבות עם לב, עם כוונה. לא כמו שאדם בא ככה רק בשביל לגמור את העסק הזה תן לי ללכת הביתה בחזרה. אז במה תלוי אם יש לאדם חיות או אין לו חיות, הכל בענין הזה של חי ומת.

אנחנו רוצים להגיע לפסח – לקדושת הפסח, לקיים את המצוות של פסח ואנחנו רוצים לזכות לפסח עצמו ולאכול את הפסח, אז נכון שאין לנו אפר פרה אדומה, ודאי, ונכון שגם מי שלא בקדושה כמו שצריך, אם הוא יאכל את המצות הוא יקיים את המצוות, אבל הוא לא יזכה לקדושה הזאת לחיבור הזה עם השם יתברך, המצוה החיבור שנעשה את זה אין לו, כי מי שהאש שלו נמצא במקום אחד

אומר לו שמעת מה קרה, והוא עונה לו שיקרה מה שיקרה מה זה יעזור לי בפרנסה, מה אכפת לי), הוא דואג לדברים שלו, לבית שלו, לחפצים שלו, אין לו כח לבלגן, וגם יש לו אשת חיל מי ימצא ה' יעזור, וגם יש לו את הסיפורים שלו בעצמו, מה באתם אלי עכשיו לעורר אותי בעבודת השם? גם אדם כמו שאתה אומר קצת עייף מהחיים האדם הזה בשום פנים ואופן לא נקי מתאוות העולם הזה, אני לא אומר, יש כאלה חולי נפש השם ישמור שאין להם חשק לכולם – לכולם, גם לא לאכול, זה מחלה זה מחלת נפש, אבל רוב רובם של אנשים גם שהם אומרים שהם עייפים מהחיים, אני מבין את האלה שגוררים רגליים, אני יודע למה אתה מתכוון, אני מכיר, ככה 30 40 וכו' שנה, עד שנגמר להם

הבטריה ככה גוררים את החיים, אבל תשים לב, הבן אדם הזה תביא אותו פעם לחתונה ויהיה איזה משהו תראה איזה חיות יש לו, אתה לא מבין, זה יחזיק מעמד חצי שעה אחרי זה הוא יחזור לעצבות שלו אבל בשעת מעשה... אתה ראתה איך זה הולך, שמים לו בצלחת את כל מיני האוכל והוא מקיים את הפסוק "וכל המינים כרגע יאבדו", אתה מביא לו עוף והוא נהיה כמו רבי יוחנן, נתן בו עיניו ונהיה גל של עצמות, אתה אומר אין לו חיות אתה לא יודע כמה חיות חבויה בתוכו. ואם יש משהו עם קצת כסף פתאום הוא חי, יש לו גם כמה דברים שלא כדאי לדבר עליהם. זה היצר הרע של האדם שיש לו חיות מזה השם ישמור אבל אין לו חיות דקדושה. אבל אדם נורמלי חס וחלילה הוא

חולה נפש. לפני שנתיים שלוש היה לי איזה סיפור עם אחד שלא רצה תרופות אמרו לו שתרופות מזיקות למוח בן אדם ירד שקל 47 קילו, ישן שעתיים וחצי נהיה צלם כמו אלה בשואה, עד שהוא הבין שהוא ילך מן העולם אם הוא לא יטפל בעצמו, זה היה השם ישמור מחלה, זה אין לו חיות. בן אדם רגיל ואני מדגיש רגיל, אפילו אם הוא עייף מהחיים כמו שאמרת אבל יש הרבה דברים שיוודעים להרים לו את המצב רוח הרבה, בדרך כלל תדע לך שרבינו כותב שמי שהוא בשמחה אמיתית אז יש לו שליטה על היצר הרע שלו, ומי שהוא בעצבות הוא נוטה לתאוות וליצרים, זה הפינה שלו שמה טוב לו, ולא יגיד בן אדם אין לי חיות מכלום אני עייף, אני יודע שיש כאלה אנשים שהם עייפים ואין

להם מצב רוח אבל יש דברים שעושים להם מצב רוח אבל זה לא תורה ולא תפילה ולא מצוות. אתה יודע שיש בן אדם שכשהוא עושה איזה טובה לשני יש לו אושר הוא מאושר, עשיתי טובה למישהו עזרתי למישהו יש לו מזה חיות. ולעומת זאת יש בן אדם שהוא עושה טוב שהוא עושה טובה והוא מרגיש שהוא עושה טובה, אין לו חיות, והתפילה שלו ללא חיות. אתה יודע מאיפה אני יודע שיש לו חיות, האמת שאני לא הייתי אצלו יום שישי שעתיים לפני שבת אבל יש דיווחים שהוא מתחזן ככה לפני שבת שעתיים לפני שבת יש חזנות יפה החזן של השכונה איזה קול יש לו, הוא אתה רואה אותו כזה חסר חיות

לגמרי, אבל אם יש משהו אז יש לו חיות נפלאה].

האר"י הקדוש כותב בספר ליקוטי תורה פרשת עקב, שבכל מצוה יש גוף ונשמה, הגוף של המצוה זה מעשה המצוה, והנשמה זה הכוונה והחיות שיש במצוה, ומי שעושה את המצווה בלי הכוונה והחיות הרי זה כגוף בלי נשמה כמו שכתוב בקדמונים "תפילה ללא כוונה כגוף בלא נשמה". התכלית של המצוות שהשם יתברך נתן לנו זה, לא מערכת כזאת שאם תעשה רמ"ח מצוות תקבל שכר, ואם חס וחלילה תעשה שס"ה לא תעשה תקבל עונש, ואם תיזהר תקבל על זה שכר,

אלא כל המערכת הזאת היא למעשה מערכת שהשם עשה שיש תרי"ג איברים כנגד זה יש

תרי"ג מצוות. הקדוש ברוך הוא רצה שאנחנו נתחבר ונתדבק בו על ידי המצוות שהם צוותא וחיבור אז לכל אבר יש איזה מצוה שמחברת אותו לשם, אז התכלית של עשיית המצוות זה להתחבר ולהתקרב להשם יתברך ולא לעשות מעשה טכני ולעשות "וי", ולהגיד יצאתי ידי חובה וזהו, נגמר הסיפור.

אני יגיד לכם יש הרבה אנשים שאומרים שאין להם רגש, "הבן אדם הזה קשוח, אין לו רגש, אין לו לב בכלל", אבל יש דברים שמצליחים לרגש אותו כל אחד בעניינים שלו, לפעמים זה סיפור של ילד יתום שאי אפשר לעמוד בזה, ולפעמים זה איזה דבר מאוד משמח שמאוד מרגש אותו, ולפעמים זה היצר הרע שדואג לרגש אותו זה הרי העבודה שלו.

אבל הוא אף פעם לא מתרגש בבית הכנסת בתפילה או בקיום המצוות, והרי דוד המע"ה אומר "בבית אלוקים נהלך ברגש" צריכים לעשות את זה עם רגש עם לב.

רבי לוי יצחק היה מספר על חמיו (רבי אהרן מקיביליטש) שהיה עובד השם גדול, הוא אמר שבליל הסדר הוא ישב ואכל מצה, ותוך כדי שהוא אכל מצה הוא ראה שהפנים שלו מלאים בכיסופין וגעגועים וזלגו לו דמעות מהעיניים מרוב התרגשות. וזה שזוכים לאכול מצה בפסח פעם בשנה, שזה מצות עשה דאורייתא, וכתוב בזהר שמצה זה מאכל האמונה, וקדושת מצה זה קדושת המוחין, זה חיבור להשם יתברך. אז בן אדם אוכל את המצה הוא מסתכל על השעון

שלא יעבור הזמן של כזית בכדי אכילת פרס, והוא שאל רב אחד אמר לו שתי דקות, אחד אמר שתים וחצי, ואחד אמר ארבע, והוא סומך על זה שאמר לו ארבע אז הוא מסתכל על השעון ואוכל וכו',

אני לא מזלזל הראש שלו בקיום מצוה אבל הראש שלו לא בכוונת קיום המצוה, מפנימיות העניין שאני עושה רצון השם ואני מתחבר להשם בקדושת המצה, אלא ראשו עסוק אך ורק בפרטים הטכניים.

ואני לא מתכוון שאדם יהיה בדביקות על חשבון קיום המצוה, זה 'ולא עם הארץ חסיד' חס וחלילה שהוא לא מקיים את המצוה בכלל, אני מתכוון אל תעצור רק בחלק ההלכתי וזהו, יש עוד דבר יותר פנימי, והוא

כוונה וחיות קיום המצוה, וזה קשור לעניין של הקדושה שרבינו אומר שאי אפשר לזכות לפסח רק על ידי טהרת פרה, דהיינו העניין של הקדושה.

תראו, רבינו מביא הלאה שיוצאים ממצרים מבית עבדים, ורבינו מסביר בתורה ד' מה זה בית עבדים: יש לאדם ד' יסודות אש רוח מים עפר, מקביל לדומם צומח חי מדבר, והאר"י הקדוש כותב בספר עץ חיים, ומהרח"ו כותב בשערי קדושה, ורבינו מביא מספר משנת חסידים לרבי עמנואל חי ריקי ע"ה, והוא היה מאיטליה, תלמיד של תלמיד של האר"י הקדוש, שארבעה יסודות האלה הם השורשים של כל המידות והתאוות והם עבדים שרבינו אומר שבית עבדים אלו הארבעה יסודות שנא' "הנה

ישכיל עבדי", 'דא סיהרא' שנקרא עבד שהד' יסודות עולים עד גלגל הירח.

מה זה נקרא עבדים, ואני רוצה להסביר מה זה נקרא "אשר הוצאתיך ממצרים מבית עבדים", הקדוש ברוך הוא נתן לבן אדם נשמה, והנשמה של האדם גבוהה מאוד, ורבינו כותב בתורה ד' שהנשמה של היהודי גבוה מד' עולמות מעל עולם האצילות, והאר"י הקדוש אומר שנשמות ישראל גבוהות מנשמות המלאכים בעולם שלהם, שהנשמות שבבריאה גבוהים מהמלאכים שבבריאה ולא מהמלאכים של האצילות, והנשמות מהאצילות גבוהים מהמלאכים של האצילות. ולמה הקדוש ברוך הוא נתן לנו נשמות כאלו גבוהות שהם חלק אלוה

ממעל, ועוד שאם הם כאלה גבוהות אז למה אנחנו בעולם כזה שפל. כי התכלית של כל בריאת העולמות זה כדי שישתלשל מעולם גבוה לעולם נמוך יותר לעבה יותר למגושם יותר, עד שיהיה עולם שבנוי מארבעה יסודות אש רוח מים עפר, וזה העולם שאנחנו נמצאים בו, שיבוא האדם שנברא מהעפר שזה המגושם ביותר והשפל ביותר מד' יסודות, ויזכך את זה ויעלה את זה למקום שנברא ממנו זה התכלית בשביל זה נברא העולם.

אומר רבי נתן האור של נשמות ישראל אם היה באחד העולמות העליונים שמשגיגים את האור הזה, היה נעשה מזה שבירה – שבירת כלים, כי אף עולם אינו יכול להכיל את האור של נשמות

ישראל מחמת קדושתם, לכן הוא שם אותם בעולם הזה, שהוא חומר ואין לו השגה ברוחניות, שתשים שם מה שתשים ולא יקרה כלום.

משל למה הדבר דומה – המשל הזה הוא דבר רחוק, אבל זה משל: כשאני לוקח חוט של חשמל שיש לו ככה וואט וכדו', ואני מחבר את זה לחוט דק זה נשרף הוא לא מכיל את זה הוא נשרף. אם אני יקח פקק של 15 אמפר ואני ישים אותו על אחד שצריך 80 זה ישרף, זה לא יחזיק מעמד, אם יש ברק שיגע באלקטרונים זה ישרף, לכן עושים מגן ברק אבל אם זה יגע בקרקע לא יקרה לזה כלום, כי היא כאילו לא מבינה מה זה כוח החשמל, תשים מה שאתה רוצה לא יקרה כלום, למה – כי אין רגש. הנמשל כי כל העולמות הם

מוליכי אלוקות אז אם זה יהיה אור גדול יהיה נזק, אבל פה בעולם הגשמי הוא גשמי אתה לא יכול לשים מה שאתה רוצה לא יקרה כלום, זה המשל והנמשל.

אומר רבי נתן, ורבי אברהם (בר"נ) מביא את זה בתורה י"ז בביאור הליקוטים, לכן הקדוש ברוך הוא עשה את הנשמה כל כך גבוהה יותר מנשמות המלאכים שרק היא יכולה לקחת כזה גוף גשמי ולזכך אותו, המלאכים לא יכולים לעשות כזה דבר, שפעם אחת הורידו אותם פה לעולם ונעשה מזה קלקול, כל הקליפות שמטמאים את האדם בחלום הכל נעשה מאותם הקליפות שנעשו מאותם המלאכים שירדו פעם אחת לעולם. כך כתוב בזהר הקדוש אסור להגיד את שמות המלאכים האלה בלילה.

אז הקדוש ברוך הוא נתן לאדם נשמה, הנשמה לא יכולה להניח תפילין לא ללבוש ציצית לא לשמור שבת לא לעשות קידוש בליל שבת היא לא יכולה, לא לאכול מצות בפסח, כלום, אז הקדוש ברוך הוא נתן לנשמה גוף שהוא יעשה את המצוות לנשמה, והוא נתן לאדם כוחות נפש ואלו הארבעה יסודות הם כוחות הנפש של האדם שהם יהיו העבדים של הנשמה. אבל במקום שהם יהיו העבדים, לשמש את הנשמה, שהשכל הוא הנשמה, כמו שרבינו כותב בתורה ל"ה, "השכל הוא הנשמה כמ"ש "נשמת שדי תבינם", אז כמו שאומר הפסוק "עבדים משלו בנו" הם מושלים בך, ואתה מרגיש שאתה בבית הסוהר.

הרבה פעמים אדם רוצה משהו להתקדם ביהדות שלו, כל אחד בענין שלו, וכאילו הוא מרגיש שהוא לא בעל הבית יש לו איזה בעל הבית פנימי, הוא לא יודע אפילו איך קוראים לו, והוא אומר לו 'אתה יכול להמשיך לרצות אני לא יתן לך לעשות את זה', והוא רוצה להיות ככה אבל יש לו מישהו שלא נותן לו, והוא אומר לעצמו 'רגע, מי הבעל הבית'?

ובפרט מי שעוסק בהתבודדות בישוב הדעת ובוחן את עצמו והוא רואה שבהרבה דברים הוא עבד, עבד ליצרו, עבד לתאוותיו, עבד לכבוד שלו שהוא אוהב, עבד למאכלים שלו, והוא פשוט משועבד לזה שעבוד ממש, וזה ממש בחינת מצרים שכל הגלויות הם בחינת מצרים, כאילו אתה עבד למישהו.

לכן אפי' שהיום אנחנו לא במצרים, השם זיכה אותנו שאנחנו בארץ הקודש בארץ ישראל. לכן אחרי כל הדיבורים שדיברנו על הגלות אנחנו לא מדברים רק על גלות הגוף אלא גם על גלות הנפש. שהבעל שם טוב הקדוש אומר שיש פסוק "קרבה אל נפשי גאלה", נמצא שאם יש לנפש גאלה אז יש לה גם כן גלות,

ולכן שאנחנו מחכים לחג הפסח למה אנחנו מחכים?

מה זאת אומרת, אנחנו מחכים למצות ויין ובשר, מה אתה יודע איזה אוכל יש בפסח, לא עובדים, לא נוסעים, באים שותים ונהנים. מה האם הקדוש ברוך הוציא אותנו ממצרים כדי שנעשה על האש ונשתה יין בשביל זה הוציא אותנו ממצרים!?

הרבה פעמים יש ימים מסוגלים כמו פסח ימים של קדושה להוציא את היהודים מהגלות ולפעמים הקושי הוא להוציא את הגלות מהלב של היהודים כי טוב לו שם, הוא כמו התולעת שנמצאת בתוך הצנון הרקוב ואתה מביא לו תפוח ודבש, היא לא רוצה לצאת משם טוב לה שם הכי טוב לו פה מה אתה מדבר הצנון כבר שבועיים פה לא רוצה לצאת. כמו העבד העברי באים מציעים לו לחזור להיות בן אדם הוא לא רוצה הוא רוצה את השפחה כנענית.

לכן צריך שהאדם יתפלל הרבה תפילות על זה שהקדוש ברוך הוא יפתח לו את העיניים שאני ידע מה המצב שלי ואם אני בגלות אז שזה יכאב לי שיתן לי לב, לא יודע הלב שלי רדום לא אכפת לי

מכלום, מאיפה אני יודע שיש תפילה כזאת? על התפילה הזאת חזרנו בחורף הזה נראה לי ארבע פעמים, הגמרא במסכת עבודה זרה אומרת – מי יתן והיה לבבם זה שהקדוש ברוך הוא לא טען למה אין להם לב, אלא אומר רבינו חננאל שהיה לכם לבקש רבון העולם תן לנו אתה לב ליראה את שמך, זאת אומרת שאדם שאין לו לב לא יגיד מה אני יעשה שאין לי לב, אלא יתפלל על זה, וזה מה שאנחנו צריכים לעשות יש לנו שבוע וחצי עד פסח לבקש מהשם רבנו של עולם תפתח לי את הלב, לא יודע הלב שלי אני לא יודע אני לא מרגיש כלום, לא יודע גלות גאולה, לא יודע כן מצרים לא מצרים, רבינו כותב את זה בחלק שני בתורה קמ"א, אם יזכה אדם להרגיש חטא מחטאיו, בחודש

אלול יש סגולה להרגיש הרגשת
חטאיו, אדם צריך להתפלל על זה
הרבה על זה שהלב שלו לא
מרגיש כלום שיבין שאני בגלות
ושאני ירצה לצאת מהגלות
וכשאדם יוצא מן העבדות מן
הגלות והנשמה שלו והנפש שלו
הם שולטים עליו ולא הגוף
והיצרים והתאוות והחומר
והגשמיות והכבידות שלו, זה
סימן שהאדם יצא מן הגלות מן
העבדות לחירות הוא נקרא בן
חורין.

העיקר האנשים עסוקים זה מה
יהיה בשביל פסח, באיזה מחיר
ומה לעשות וכו', יש אנשים שכל
היהדות שלהם מסתובבת סביב
השולחן, אבל יש עוד דבר וזה
הדבר האמיתי וזה הפסח בעצמו,
קדושת הפסח.

ילדים קטנים קונים להם
צעצועים בשביל לשמח אותם
אגוזים ושקדים, כדי שיהיה להם
מצב רוח, אבל האם מישהו
יחשוב שזה עיקר הפסח, רק זה
המוחין דקטנות של הילד, שאם
קנה נעליים חדשות זה לא עיקר
הפסח אפילו שהוא מאוד שמח
בנעליים החדשות.

אדם צריך לצאת כמו שרבינו
אומר מקטנות לגדלות לקדושה
וכדו' שיהיה לו שמחה אמיתית
בחג ולזה אי אפשר להגיע רק על
ידי תפילה, רבי נתן אמר לרבי
נחמן מטולטשין שעבד קשה
מאוד לסוכות אמר לו רבי נתן
כשעובדים קשה מאוד בערב החג
(ככה אמר לו בסעודת ליל החג)
בלילה מרגישים טעם אחר
בסוכה, אז אמר לו רבי נתן את
הטעם הזה הרגשת, אבל את

הטעם לעמוד בערב סוכות ולהגיד 'הטעימני טעם סוכה' את זה עוד לא טעמת, 'הטעימני טעם סוכה' רבונו של עולם תתן לי להרגיש את הטעם של הסוכה, זה תפילה ותחנונים.

לכן יש לנו את הזמן הזה של ערב פסח, ויש דברים שעושים בגופו כל מה שאדם עושה לכבוד פסח באמת כמו שצריך לעשות, ואדם עושה את זה ואומר שזה לכבוד החג, זה עושה נחת רוח גדולה בשמים. והאר"י הקדוש אומר שמי שיש לו זיעה דקדושה, אז על ידי זה הוא מתקן את כל הפגמים רחמנא ליצלן פגם הברית וכו'. ואדם שעובד בשביל פסח ומזיע בשביל זה זה תיקון גדול מאוד, אם הוא עושה את זה באמת לשם שמים יש מזה נחת רוח גדולה

מאוד בשמים וזה תיקון גדול לנשמתו.

אבל העיקר זה להתפלל להשם יתברך שנוכה לצאת מעבדות לחירות, מחשיכה לאור גדול, מגלות לגאולה.

וה' יזכנו שיתקיים בנו "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות" במהרה בימינו אמן. שיהיה לכולם חג כשר ושמח. כשר צריך בגלל שבפסח יש הרבה בעיות כשרות, ושמח צריך בגלל שיש כאלו שמרוב הטרדות הם שוכחים להיות שמחים כאילו נפל עליהם הפסח, תהיה שמח בפסח "ושמחת בחגך".

שעורים אלו רובם כפולים

לעיל וכמעט שלא הוגהו

שיעור פסח מיישיבת ברסלב בני
ברק – חלק א'

היום לא נתמקד כל כך במאמר מסויים אלא נדבר קצת הכנה לפסח, כי יש הבדל גדול וזה מהות אחרת לגמרי בן אדם שמוגיע ליום טוב עם ההכנה או שהוא נופל לתוך החג.

ולפני זה הייתי רוצה להקדים את השיחה של רבי נתן שהאחד מהמעלות והמדרגות שהיה לרבי נתן זה העניין של האמונה, האמונה הברורה של רבי נתן, שבלקוטי הלכות מופיע ש"נפתחו השמים ואראה מראות אלוקים" זה ראשי תיבות אמונ"ה, וזה מתפרש בשני אופנים שאחד משלים את השני: דבר אחד-

שגם אם יפתחו לי את השמים ואני יראה מראות אלוקים אני לא יתפעל יותר כי זה מה שהאמנתי עד אז. והפירוש השני שהאמונה צריכה להיות ברורה כל כך כאילו ראיתי.

כשספרו לרבי נתן על אחד הצדיקים שבאותו דור שהוא אמר שהוא ראה את השבעה רועים, אז רבי נתן אמר 'אני מאמין, אני רואה'.

ואני מקדים את זה לסיפור הזה של רבי נתן שפעם אחת לפני פסח אמר לו התלמיד רבי נחמן מטולטשין-רבי נתן מה יהיה עם פסח', שהיה לרבי נתן זמנים שלא היה לו שום דבר ובאיזה מכתב הוא כותב שברוך השם יש להם כבר מים לפסח, שפעם היו כאלו שמחמירים והיו שמים מים לפני החג, וגם בירושלים אני זוכר

שלחמיו של אחי היה 'טאנאג'ה'
כל קראו לזה אצל הטורקים חבית
כזאת גדולה מליאה מים לפסח,
ורבי נתן קיבל את המים ויצא
בריקוד מרוב שמחה שכבר יש לו
מים אפילו שאין לו מצות ואין לא
כלום. אמר לו רבי נתן לרבי נחמן
מטולטשין- 'וועגן פסח דארפסטו
נישט זארגן, פון וואו נעמט מען
דעם פסח אליין' (-בשביל
הוצאות החג יהיה אני לא דואג,
אבל מה שאני דואג זה איך
לוקחים את הפסח בעצמו) זה
הבטחון, יום לפני פסח הגיע
תלמיד והביא לו מטבע בשביל
לקנות את כל צרכי החג, ורבי
נחמן מטולטשין כותב שכשרבי
נתן קיבל את המפתח לא ראיתי
בפניו שום שינוי, וזה בטחון
אמיתי שהוא לא התפעל אפילו.
יש בראשונים הרבה לשונות על
מידת הבטחון ודברנו על זה כמה

וכמה פעמים, שהרמב"ן כותב-
המאמין לא ודאי בוטח אבל
הבוטח בודאי מאמין. ויש דיבור
מרבנו יונה שבטחון זה אחד שיש
לו שלוות הנפש ואין לו שום
דאגה, זה לא בהוצאות הפסח
והקמחא דפסחא שיש כאלה
שזוכים לקיים בזה חסד.

אנחנו נעסוק היום ב-איך לוקחים
את הפסח לבד. היסוד שהוא
יסוד השיעור שלנו היום וזה מה
שאנחנו מזכירים מפעם לפעם
והיסודות האלו כתובים כבר עוד
לפני החסידות והם כתובים בעץ
חיים של האריז"ל והם נרמזים גם
כן בדברי חז"ל: שבכל פעם
שמגיע החג אז יורדת שוב
ההארה שהיתה באותו הזמן,
ובפסח אנחנו גם מוצאים את זה
בדברי חז"ל 'בכל דור ודור חיב
אדם לראות את עצמו כאילו הוא

יצא ממצרים' ובפשטות מפרשים שאם אב אביו-סביו לפני שבעים שמונים דורות לא היה יוצא ממצרים אז הוא היה משועבד היום במצרים. אבל האמת היא שיציאת מצרים באמת מתחדשת בכל שנה ושנה, ולכן 'בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים', והאר"י הק' קורא לזה שכמו שיש גלות הגוף יש גלות הנפש שנא' "קרבה אל נפשי גאלה", והבחינה הזאת של היציאה מגלות הנפש זה מתחדשת כל שנה ושנה ביום טוב של פסח. ואנחנו נתחיל לדבר בעניין הזה:

הדבר של פסח יש כמה דברים וניקח כמה נקודות מתוך התורות של רבינו-ד', ל"ג, נ"ו, וד' חלק שני. הדבר הראשון זה החלק של

יציאת מצרים של "אנוכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך ממצרים מבית עבדים" שהדבר הראשון זה היציאה מבית עבדים, והייתי רוצה להסביר מעט מה זה העבדות הזאת והשורשים של ההסבר הזה כתובים בתורה ד' בסוף, והחלוקה של העבדים כפי שמוזכר שמה זה מספר משנת חסידים מרבי עמנואל חי ריקי מאיטליה והם כתובים גם כן בעץ חיים בסגנון אחר ובשערי קדושה למהרח"ו. שיש לאדם ארבעה יסודות שהם יסודות הגוף והנפש שלו והם: דומם, צומח, חי, מדבר. ומקביל להם: אש, רוח, מים, עפר. והסדר שאני אומר זה אש רוח מים עפר ויש כאלה שאומרים סדרים אחרים וכן שואלים על הרמב"ם שאומר הסדר של דומם צומח חי מדבר. אבל אלו הם הארבעה יסודות

שמהם נברא האדם, עפר-כי עפר אתה ואל עפר תשוב. מים- כל הליחות והדמים שיש באדם שבלי זה האדם לא יכול להתקיים. אש-יסוד החמימות שבאדם שאים אין לאדם אהחום הזה הוא מת. רוח-זה 'אם תחסר הנשימה תחסר החיים' כך הוא מאמר החכם, והגמרא לומדת מזה על ספק פיקוח נפש אם מפקחין עליו את הגל ויש בזה מחלוקת עד היכן בודקים עד הלב או עד החוטם ופוסקים וכן נפסק בשולחן ערוך שבודקים עד החוטם, שנאמר "כל אשר נשמת רוח חיים באפיו", וזה יסוד הרוח שבאדם. ומתוך ארבעת היסודות אלו העיקרי שבהם זה יסוד האש שהוא גבוה מארבע יסודות, ולכן אומר הפסוק "נר ה' נשמת אדם" כי היסוד של האש הוא גבוה יותר מכולם והוא נמשך תמיד למעלה

כי השורש שלו למעלה, ולכן כתוב בספרים שאם לוקחים נר האש תמיד תשתוקק למעלה ותעלה למעלה, אותו דבר הנשמה שנמצאת בתוך שק המכונה גוף אפילו אם הוא הופך את זה ללמטה תמיד הנשמה תשתוקק לעלות למעלה, וזה יסוד האש.

וארבעת היסודות האלו הם גם יסוד הארבע מרות שבאדם, שבדרך כלל אנשים יודעים שיש מרה שחורה אבל האמת היא שיש ארבעה מרות: מרה ירוקה, אדומה, שחורה ולבנה. וארבעת היסודות האלה נכללים ביסוד העפר שהוא המרה שחורה ולכן אומרים על אדם שהוא במרה שחורה, ומה זה מרה שחורה? בשפת העברית קוראים לזה 'הוא בדיכאון', עצוב, עצל, לא יכול

להרים את עצמו, זה יסוד העפר שהוא דומם, כך כתוב במשנת חסידים-יסוד העפר עצבות ועצלות.

ויש את המים שזה יסוד התענוגים ויש מהחסידים שמקפידים שלא לשתות מים לבד שזה יסוד התענוגים והם מערבבים בזה משהו כדי לא לשתות מים לבד, ולכאורה דברים אלו משונים קצת אבל זה כתוב שהמים יסוד התענוגים, וזה מרמז על כל העניין של תאוות עולם הזה.

ויש את יסוד הרוח שזה דברים בטלים ולשון הרע שזה יסוד החי ולמרות שהחי אינו מדבר אבל כל הדיבורים שאין להם את השם האמיתי של דיבור ודיברנו על זה כמה פעמים שהעניין של דיבור זה 'נשמת רוח חיים באפיו' ויהי

באפיו לנפש חיה' ויפח באפיו נשמת חיים' שדיבור שלא נמשך משם לא נכלל בכלל מדבר בכלל, ולכן זה נקרא חי שזה צפצופי עופות, כמו שכתוב במדרש למה מביאים על מצורע ציפורים שיבוא קלניא ויכפר על קלניא- שיבוא מצפצף ויכפר על מצפצף, והרי קשה שמדוע זה צפצוף והרי הוא דיבר דרשה שלימה של לשון הרע, אלא שכלפי העניין של דיבור אין לזה חשיבות של דיבור אלא זה צפצופים, ואנחנו גם יודעים שהשפה של העופות זה צפצופים שהרי הם מדברים כמו שכתוב ששלמה המלך ידע שפת העופות אלא ודאי שיש להם שפה אז השפה של המצורע ברמה של אמיתות שלה זה דומה לצפצוף חיות, שזה כן שפה אבל לא של בן אדם.

היסוד הגבוה זה יסוד האש שזוה
הגאווה שכך כתוב בספר תולדות
יעקב יוסף.

וארבעת היסודות האלו נקראים
בשם 'עבדים'. ומדוע הם נקראים
כך, ולמי הם עבדים? מכיוון
שתכלית ירידת הנשמה לעולם
הזה, שהנשמה גבוהה מארבע
עולמות וגם מעולם האצילות
והיא חלק אלוק ממעל ובספרים
כתוב שזוה חלק אלוק ממעל
ממש, ובספר שפע טל מדבר על
זה וכן בספר שלו נשמת שבת
הלוי שיש לו ספר מיוחד על אלו
שפקפקו בדבריו והבינו כאילו יש
איזה אלוקות ממש בתוך גוף
שאת זה אסור להגיד כי זה בכלל
שיתוף רח"ל ולכן הוא כותב שלא
לזה הוא התכוון, אבל ודאי
שהנשמה של האדם נמשכת
ממידת המלכות מהשכינה הק'

ויש לה אלוקות הכוונה שיש לה
משהו אלוקי לא שזוה אלוקים
אבל זה אלוקי (זה א געטליכע
זאך-זה דבר אלוקי), ולכן הנשמה
נכללת בשרשה נכללת בהשם
יתברך והזכרנו מהעץ חיים שיש
מחצב השמות וחוצה לו מחצב
הנשמות וחוצה לו מחצב
המלאכים שהם יותר רחוקים
מהשם יתברך מאשר נשמות
ישראל.

והנשמה הזאת שהיא גבוהה
מהכל, הקדוש ברוך הוא שם
אותה בגוף, ורבי נתן כותב
שהרבנו של עולם חיפש עולם
שבה יוכל לשים את הנשמה והוא
לא מצא, כי בכל עולם מחמת
שאותו עולם יש לו איזה השגה
במהות הנשמה אז היה נהיה עניין
המכונה שבירת כלים ככתוב
בספרים הקדושים שהוא לא יכול

להכיל להאיר את האור הזה וזה העניין של שבירת כלים, עד שהשי"ת עשה מדרגא לדרגא בהשתלשלות העולמות עד שהגיע לעולם העשייה ושם הוא עשה ארבע יסודות והיסוד העפר שהוא הכי מגושם בעולם הכי נמוך דוקא שם הוא שם את הנשמה, ששמה אין שבירה כי העפר בכלל לא מבין בגדלות הנשמה.

והתכלית של הנשמה שהיא חלק אלוך ממעל והיא גבוהה מן המלאכים זה לקחת את הגוף, את העפר שהוא הכי נמוך מארבע יסודות ולהפוך אותו למהות הנשמה, זה התכלית ולכן האדם נשלח לעולם, וזה נעשה על ידי עסק התורה ועל ידי קיום המצוות וכל שאר הדברים השייכים לעבודת השם זה הוא כל תכליתם

להביא את האדם לזיכוכ הזה- להפוך את הגוף למהות הנשמה. ובשיעורים שעברו דיברנו על "משכני אחריו נרוצה" ועל "לעבדו בכל לבבך" בשתי יצריך, שכוונת הדברים שהקדוש ברוך הוא לא רצה שהתכלית שאדם יהיה שהוא ידע שהוא צריך ללמוד ולהתפלל ולעבוד את השם והגוף של האדם לא יתן לו אבל התפקיד שלו להתגבר עליו, כמובן שככה מתחילים, אבל התכלית הוא שהבן אדם בעיקרון יתהפך לרצות את זה, לא שהגוף לא ימנע ממנו. ויש הרבה אנשים שעיקר החיות שלהם ומה שבאמת משמח אותם זה הבין הזמנים והטיולים וההנאות של עולם הזה וזה באמת נותן להם את החיות, כי סתם ככה הם עובדים ולומדים כל הזמן וזה קשה להם, הם לא הולכים לנוח כי

הגוף צריך לישון אלא עיקר האוורור שלהם והחלק המשמח שלהם נמצא שם, ולמעשה נמצא שעדיין עם כל זה שהם כן עושים מה שהם עושים ואשרי חלקם שהם עושים את זה, אבל כשאני שואל אותו בנקודה הפנימית מה הטוב שלך באמת, האם אתה באמת יכול להגיד כמו שדוד המלך אמר "ואני קרבת אלוקים לי טוב" שזה הטוב שלך, אבל אתה באמת לא יכול להגיד את זה, כי אחרי כל העמל והיגיעה שלו הוא עדיין מרגיש שהוא צריך להתאוורר מזה וזה אומר שזה לא הטוב האמיתי שלו וחסר לו בזה, זה דבר אחד. ויש עוד דבר שהסברנו על תורה א' באריכות את אותם צדיקים שבאמת הצליחו להגיע לדרגה הזאת שזה באמת התכלית שבשביל זה אדם נברא בעולם שהם הפכו את הגוף

למהות הנשמה, וזאת אומרת שכל המושג שאנחנו יודעים שיש לאדם מידות רעות והתאוות שהוא נלחם בהם ואנשים עושים את זה באתכפיא אבל יש אנשים שזכו לזכך את המידות שלהם ואין לו שום רצון אחר, וזה באמת התכלית שצריך להגיע אליה. אז כל אדם כפי עבודתו ככה הוא זוכה להגיע, אבל יש את הצדיקים הגדולים שבאמת זכו להגיע לזה שהם זכבו את החומר שלהם וזה מה שהתכוונתי להגיד שצריך להפוך את הגוף למהות הנשמה. וכל אחד יכול לזכות לזה ולא רבינו אומר את זה בלקוטי מוהר"ן אלא זה כתוב ברמב"ם הלכות דעות-יכול כל אדם לזכות למדריגת משה רבינו, ומה הכוונה: שיש שורש נשמות ישראל, ולא שהוא יוכל לעלות לשמים להוריד את התורה, כי זה

אחד מיסודות האמונה 'אני מאמין באמונה שלימה שאין כמשה רבינו' ומי שאומר אחרת הוא כופר בחומש ובתורה "ולא קם נביא עוד בישראל כמשה", אז מה התכוון הרמב"ם לומר שיכול להיות כמשה רבינו? אלא שישנם בחינות שיכול להיות בהם כמשה רבינו בזיכוך וזה הנקודה של צדיק, משה רבינו היה בכלליות הוא היה צדיק הכי גדול, למדן הכי גדול, תלמיד חכם הכי גדול, ואם בן אדם שואל במה הוא יכול להיות כמו משה רבינו האם בלקבל את התורה-לא, האם בלהיות ארבעים יום בשמים-לא, אבל בנקודה של זיכוך בזה אפשר להגיע לדרגת צדיק, וכשרבינו אמר 'שאתם יכולים להיות צדיקים כמוני ממש' הוא התכוון ללשון צדיק שזה העניין של זיכוך.

עכ"פ כל המידות האלה נקראים בשם עבדים ומדוע? כי למעשה בתכלית של דבר התפקיד של המידות האלה זה להיות עבדים לנשמה לשמש את הנשמה, ומכיוון שהנשמה רוצה לעלות מדרגא לדרגא והיא לא יכולה אם לא שהשם שם אותה בגוף והיא לא יכולה ללמוד, והיא לא יכולה לקיים מצוות השם ולמשל-אכילת מצה ואכילת פסח שהנשמה לא יכולה אף פעם לאכול שאין לה את הכלים בשביל זה, והנשמה גם לא יכולה להלביש ציצית ולא תפילין, וגם לא ללמוד ולא להוציא את המילים בפה, ולכן הקדוש ברוך הוא נתן את הגוף ואת המידות האלה שהסן עבדים לשמש את הנשמה, וזה העבדים. ולמעשה מה שקורה זה שהאדם נמצא ב'בית עבדים' וככה רבינו קורא

לזה בתורה ד' וכמו שכתוב בפסוק "עבדים משלו בנו" שנעשה שבמקום שהנשמה תשלוט על כוחות הגוף על הנפש הבהמית כמו שקורא לזה התניא, אז מה שיוצא זה הפוך שהעבדים האלה הם שולטים על הנשמה. ואנחנו הזכרנו פעם את הפירוש על העניין של בלעם שהגמרא אומרת כמה זמן כעסו של הקדוש ברוך הוא – רגע כמימריה, כמה זמן שלוקח להגיד רגע, והתוספות שואל שא"כ איך בלעם רצה לקלל את עם ישראל שמה הוא יכל להספיק לומר בזמן שאומרים 'רגע', ועונה התוספות שהוא רצה להגיד 'כלם'. ודיברנו על זה בשיעור שההסבר של זה הוא ש'כלם' זה ראשי תיבות כבד, לב, מוח, שהם משכן הנפש רוח ונשמה, מכיוון שהכבד הוא מייצר את הדם והאר"י הקדוש כותב

שמשכן הנפש הוא בדם כמו שכתוב "והדם הוא בנפש יכפר" ולכן המשכן של הנפש הוא בכבד, והרוח זה משכן הלב שנאמר "לב טהור... ורוח נכון חדש בקרבי", ומשכן הנשמה זה במוח. אז האמת היא שהמוח צריך לשלוט והלב צריך להשתוקק והכבד זה כלי המעשה הדמים הכוחות הנפש צריכים לעשות וזה האמת (וזה ראשי תיבות מל"ך), ומה שבלעם קילל זה 'כל'ם' שהראשון יהיה הכבד – הדמים הרעים, התאוות של האדם. ואחרי יהיה החלק של הלב שהלב משתוקק ובשביל זה אני ינצל את הכישורים שיש לי במוח, שיש דברים שאדם יכול לעשות רק ע"י הכישורים שלו שמה שהוא רוצה הוא עושה, שאחד נהיה סוחר גדול ואחד יש לו תאוות ממון, ואחד יש לו תאוות כבוד אז

הוא נהיה פוליטיקאי גדול הוא משופשף מאוד שהפוליטיקה כוללת כבוד וגאווה ושקר וחנופה ולשון הרע ורכילות ועוד כמה מהמטעמים האלה, ובכשרונותיו הוא מנצל להגיע לתאוות האלה, וזה 'כלם' שזה הקללה של היהודים. ולכן כתוב, ותרועת מלך בו" ש'מל"ך' זה מוח לב כבד שזה התיקון. ועכ"פ זה נקרא עבדים.

כשהקדוש ברוך הוא הוציא את כלל ישראל ממצרים מבית עבדים, והרעיון הזה מובא בסוף תורה ד' שהקדוש ברוך הוא הוציא את עם ישראל ממצרים מהשעבוד של מצרים מהשעבוד של התאוות האלה שהם נקראים עבדים וזה גלות הנפש, וכשאנחנו אומרים שאדם נמצא בגלות הנפש שהוא עבד הכוונה שהוא משועבד לכוחות הגוף והוא לא בן

חורין. כשאדם עושה חשבון נפש אמיתי וחשבון זה אי אפשר לעשות סתם רק למי שזוכה לקיים את העצה הזו הנקראת התבודדות שיושב בינו לבין קונו ולשפוך את הלב ולספר לו כל מה שעובר עליו ואז אדם יעשה חשבון במה הוא באמת בן חורין מה הוא מחליט והוא באמת מוציא את זה מן הכוח אל הפועל, 'אתה יודע כמה אני רוצה את זה', והוא מרגיש כאילו מישהו אומר לו 'אתה לא תעשה את זה, אני לא ייתן לך לעשות', ואני לא מתכוון לסוגיא של שלום בית, אלא אני מדבר מה שיש לאדם בתוכו. ולכן זה 'עבדות' שעבד השם אמיתי אמר דוד בתהלים "אנא ה' כי אני עבדך אני עבדך בן אמתך" ומה המשמעות של 'אני עבדך בן אמתך'? יש את המהלך הידוע שהחיד"א מזכיר את זה שהם

בכלל חשבו שהוא בן השפחה והסיפור של ישי עם הטעות וכו'. אבל הפירוש כפי הכתוב בספרים שיש הבדל בין עבד שהיה בן חורין ונמכר לעבד מאיזה סיבה לבין אחד שהוא נולד בן של שפחה, כי אחד שהיה לו פעם חיי חירות והוא נמכר לעבד אז גם שהבעל הבית יפנק אותו אבל כל הזמן יש לו את ההרגשה 'אוי, כשהייתי בן חורין הכל היה נראה אחרת', אבל אחד שנולד עבד הוא לא יודע מציאות אחרת לגמרי, וגם בעובד ה' שנקרא עבד ה' יש בזה שתי מדריגות: יש אחד שהוא עבד ה' אבל כל הזמן מדגדג לו קצת וחסר לו קצת והוא כל הזמן נלחם מעם מישהו, אבל דוד אמר "אני עבדך בן אמתך" אני כמו עבד שהוא בן של שפחה שאין לי מציאות אחרת בכלל, זה העבדות של דוד המלך.

וזה מה שאנחנו מדברים על מצרים לצאת מעבדות לחירות, אנחנו הרי לא נמצאים במצרים ואין לנו את חלק היציאה משם שהרי אנחנו כיום בארץ ישראל, אבל בבחינה של גלות הנפש אין הבדל היכן נמצא האדם איפה מונח הגוף שלו, אלא השאלה היא איפה הנפש שלו נמצאת וזה קיים גם היום. וכשאנחנו אומרים שיציאת מצרים מתחדשת בכל שנה אנחנו מתכוונים לנקודה הזו שבכל שנה הקב"ה מאיר הארה כזו שאדם יוכל לצאת מגלות הנפש שלו ב"קרבה אל נפשי גאלה" שלו.

ובגלות הנפש הזו יש ארבע לשונות של גאולה: 'והוצאתי' 'והצלתי' 'וגאלתי' 'ולקחתי', והלשון הראשון הוא "והוצאתי אתכם מתחת סבלות מצרים"

הראשון זה שהאדם ירגיש הוא לא יכול לסבול את זה. והדבר הזה מבואר בתורה נ"ו שי בזה מדריגה של הסתר שאדם שעבר ושנה נעשית לו כהיתר, שהקב"ה ח"ו נסתר ממנו כי זה שזה כבר לא כואב לו זה אומר שהחלק האלוקי שלו נכבה כבר, כי מה שאם בן אדם עשה משהו וזה לא כואב לו זה משום שהחלק האלוקי שלו מתעורר וזה כואב לו הוא לא יכול לסבול את זה, אבל זה שהאדם עבר ושנה זה משום שזה כבר לא אכפת לו והוא כיבה את החלק האלוקי, ורבינו אומר שם שיש הסתרה שבתוך ההסתרה ודיברנו ע"ז באריכות לפני פורים.

אז שאנחנו מדברים על יציאה מעבדות לחירות אי אפשר להוציא אדם בעל כרחו, וכן היה במצרים שאלו שלא רצו לצאת

וכתוב ע"ז בספרים ובדרך רמז (ובדרך רמז אני מתכוון לומר שלא זה הפשט של הפסוק אבל הרעיון הוא נכון באמת) שכוונת הפסוק הוא שהדבר הראשון ביציאת מצרים הוא שהקב"ה אמר להם אני יוציא אתכם מהמצב שהתרגלתם לסבול את מצרים שהחלק הראשון ביציאה מהגלות זה שהאדם כבר לא מסוגל לסבול את המצב, כי כל זמן שהאדם התרגל וטוב לו שם ולא נורא אז אי אפשר להוציא אותו משם כי הוא לא רוצה לצאת משם. וכבר הזכרנו כמה פעמים את הסיפור עם הכפרי והאדמו"ר עם הפרות והשיכורים שהאדמו"ר אמר בסוף שיותר משקשה להוציא את היהודים מהגלות קשה להוציא את הגלות מהיהודים כי טוב להם שם זה בסדר התרגלנו לזה. ולכן הדבר

מתו בשלושת ימי אפילה. אבל צריך לדעת מצד שני את החסד של השי"ת ביציאת מצרים. ולכן כתוב שחודש תשרי זה תשובה מיראה וגם חודש ניסן שהיא ימי תשובה זה תשובה מאהבה וזה עניין אחר לגמרי. כי הכוונה שהשי"ת הוציא ממצרים אנשים שמשוקעים במ"ט שערי טומאה ולא היו ראויים לגאולה, ומכיוון שהשי"ת רצה לגאול אותם לכן הוא נתן להם דם פסח ודם מילה שיתעסקו במצוות אבל למעשה הם לא היו ראויים בכלל.

ונזכיר אמרה מהר"ר ברוכיל-
'ופסח ה' על הפתח' שבדרך כלל חז"ל אומרים פתחו לי פתח כחודו של פסח ואני אפתח לכם פתח כפתחו של אולם, והקב"ה דילג גם ע"ז שגם את הפתח הוא

עזר להם שגם את הפתח הם לא עשו לבד.

וכל זה נהיה רק בגלל דבר אחד כמו שרבינו קורא לזה בתורה כ"ד שאנחנו נקראים 'עם סגולה' וסגולה זה דבר שאין לו טעם שאין לנו הסבר למה הקב"ה בחר בנו וזה סגולה בלי טעם. שהקב"ה יודע מה זה נשמות ישראל והקב"ה לקח אותנו והוציא אותנו אפילו שאנחנו לא ראויים לזה. אבל היה לזה כמה תנאים: דבר אחד שכלל ישראל אפילו שהיו משוקעים במ"ט שערי טומאה אבל הם רצו לצאת משם שבלי זה אי אפשר להוציא אותם משם, ואותם אלו שלא רצו הם אלו שמתו בשלושת ימי אפילה. וצריך לקחת את הדבר הזה ולזכור שיש אנשים כל אחד כפי מדריגתו שהיו להם זמנים שהם

לא חיפשו קרבת אלוקים והנושא הזה לא עניין אותם בכלל שהם עובדים ומתפללים וחוזרים והכל בסדר, אבל כשאדם נכנס באיזה עניין והוא מתחיל לחפש והרבה פעמים בא אליו איזו מחשבה עד מתי, כמה. אני שומע על אנשים שכבר מסתובבים שלושים שנה ומחפשים התחזקות חיזוקים מהצדיק ואני עכשיו עוד שלושים שנה אני ישמע כי ככה זה הולך לפי התכנית אז מה יהיה אתי? ואדם מתעייף מזה. ודבר ראשון יש ווארט "ואנחנו לא נדע את ה' עד בואנו שמה" שאדם אף פעם לא יכול לדעת מה הוא באמת עשה, שההצלחה מה שאדם הצליח לבצע זה לא אומר שזה מה שהוא הצליח, לפעמים ההצלחה היותר גדולה של האדם זה שאדם מתאמץ ומשדל לאיזה דבר והוא לא מצליח והוא

משדל פעם שניה שזה יקר יותר בעיני ה' כי זה נטו לשם שמים ואין לו מזה כלום וכולו להשיי"ת, ואם יש לדמות את עבודת ה' לקרבנות אז העבודה הראשונה זה שלמים שהבעלים והכהן והמזבח כולם מרוצים והעבודה השניה זה עולה שאין לבעלים שום דבר מזה ורק פושטים לו את העור וזהו כלום אין לו וזה יקר מאוד בעיני ה' וזה קדשי קדשים. אבל אם האדם אצלו כל העסק של עבודת ה' ושל תפילה זה רק ההצלחה שלו וההבנה שלו וכו' אז קשה לחזק אותו ולהסביר לו את האמת. שהיהודים במצרים היו מאתיים ועשר שנים וזה מספיק זמן וכמובן שלא כולם חיו 210 שנים חוץ משרח בת אשר שקישרה את הדורות והם היו עבדים לבנים של עבדים והשעבוד עצמו היה 130 שנה וזה ודאי שהיהודים

אמרו עד מתי, לא נותנים לי להתפלל לא שחרית ולא מנחה ולא נותנים לי לפתוח ספר ולא נותנים לי אפי' לזוז ואני לא מסוגל אפי' לדבר כמו שכתוב שבמצרים הדיבור היה בגלות והזכרנו את זה לפני כמה שיעורים שעיקר הכוונה זה דיבור התפילה שזה ההתקשרות, אבל מה שהיהודים כן עשו זה שהם עשו מה שהם יכלו 'אנחה' 'אנקה' 'זעקה' 'שועה', וודאי שזה לא קל שאדם שלא רואה תוצאות זה לא נותן לו כוח לעבוד ומאוד קשה לו לעבוד אבל צריך לדעת להכניס את זה ולהאמין בזה שלעבוד את ה' זה לא לראות תוצאות ולעבוד את ה' פירושו לעשות מה שהוא אמר וזה עבודת ה', ואם אדם עובד ככה את ה' זה עבודת ה' באמת ואין לו פניות, וזה קשה מאוד לאדם לעשות את השינוי הזה את

המהפך הזה בראש כי כל עבודת ה' תלוי בהצלחה שלי ובהרגשה שלי ובחיות שלי וזה לא נכון, והזכרנו לפני כמה שיעורים שאדם עד שהוא לא נפטר לא רואים מה שהוא עשה והזכרנו את רבי אבהו שהראו לו 13 נהרי אפרסמון. ואפי' שביציאת מצרים הקב"ה לקח גם אותם אנשים שהיו שקועים במ"ט שערי טומאה אבל דבר אחד היה להם שהם לא איבדו את האמונה והם לא איבדו את התקווה ואת הרצון שהייתה להם לצאת.

ורבינו אומר "ועברתי בארץ מצרים" ואומרים חז"ל לא ע"י מלאך ולא ע"י שרף ולא ע"י שליח אלא הקב"ה בעצמו ללא שום לבושים הארה גדולה מאוד שהתגלתה במצרים שיכולה להוציא אדם גם מהסתרה

שבתוך ההסתרה כמו שרבינו
אומר ולמעשה במצרים היה גילוי
אלוקות משהו שלא היה עד אז,
ורבינו אומר שאם הייתה הארה
פחותה מזה מעט אז החיצוניים
היו יכולים לינוק מזה. ויש בזה
כמה פירושים ואחד מהפירושים
שברגע שאדם עובר איזה רגע של
התעוררות והוא מבין מה קורה
איתו אז גם כוחות הרע מבינים
ואז הם מתגברים בהתגברות כזו
עד שנראה לאדם שהולכים
להרוג אותו ונגד זה אדם לא יכול
לעמוד, ואז הם לוקחים את
האדם ההתעוררות ומכניסים את
זה אצלם, ומה שנגרם מזה זה
שבפעם הבאה שתנסה לדבר
איתו הוא יגיד לך 'כן שמעתי,
דיברו איתי, טעמתי, זה לא
בשבילי, אני פה'. היציאת מצרים
הייתה באופן כזה נעלה שאף
אחד לא הבין מה קורה איתו

והיהודים אמרו שאנחנו לא
נשארים במצרים.

ישנם בחינות כאלו אצל כל אדם
שלפעמים יש לו התעוררות
שהוא אפילו לא יכול להסביר
לעצמו מה עד שהוא מרגיש שזהו
הוא כבר לא פה, וזה התעוררות
של יציאת מצרים.

כל החג של פסח זה האמונה
הזאת של יציאת מצרים וכמו
שאנחנו אומרים בקידוש בשבת
'זכר ליציאת מצרים' שבקידוש
יש שתי דברים: האחד זה 'ויכולו'
היום השביעי, והשני זה 'זכר
ליציאת מצרים', ולא שיציאת
מצרים הייתה בשבת כי כפי מה
שאנחנו יודעים היציאה לא
הייתה בשבת כי מקחו בעשור וזה
שבת הגדול ארבעה ימים לפני
פסח, אבל התורה קוראת לפסח
'שבת' אבל זה לא היה בשבת,

ורבי נתן כותב בלקוטי הלכות בהלכות ברכת הריח שבמצרים התגלה לכל העולם וכמו שכתוב בראשונים שהקב"ה שליט בכל הארבע עולמות בכל הארבע יסודות ויכול לעשות שינוי הטבע מה שאף אחד לא יכול לעשות והוא בעל הבית על כל הבריאה ויכול לעשות שינוי מיש ליש ומזה אנחנו לומדים שהוא יכול לברוא את הבריאה יש מאין ומזה אנחנו לומדים שהוא ברא את העולם כדי שידעו שהוא הבורא ולכן יציאת מצרים זה ראיה למעשה בראשית ושבת למעשה כולל את שתי הדברים האלה את השבת שזה מעשה בראשית ואת יציאת מצרים.

למעשה אם אנחנו מחפשים את החג – את היום טוב ששם רבינו קורא לזה מקראי קודש שכל יו"ט

קורא קדושה, אני רוצה לומר לפי מה שהתחלתי את השיחה היום במה שרבי נתן אמר 'פון וואו נעמט מען דעם פסח אליין'-איך לוקחים את פסח בעצמו. שיש טעות שמתחילה בילדים בני 5 שקונים להם נעליים חדשות לחג או בגד חדש ולילד מעל גיל 3 גם קונים לו כיפה חדשה לפסח והילד מסתובב כולו 'יומטובדיג' מסתובב ומראה לכולם את הנעליים והבגדים שלו והילד הזה בטוח שהוא מרגיש את היום טוב, וכן יש אנשים בני 30/40 שקונים בגד חדש ליום טוב והוא מגיע ואומר 'איי, השנה הרגשתי מה זה יום טוב, שהיה לי בגד חדש', תאמינו לי שאם הוא יעשה את זה בפרשת פקודי הוא גם ירגיש את זה שזה גם יהיה חדש. שנה שעברה סיפר לי אדם אחרי סוכות ואמר לי 'שסוכות כזה הוא

לא הרגיש מעולם, מה קרה, שהיה לו סכך קיינעם המחצלאות והשנה הוא החליט שהוא רוצה סכך ענפים טרי, 'ונשמתי את הענפים והרחתי את הסוכות, והשנה הרגשתי מה זה סוכות, משהו אחר לגמרי', ואני לא יודע מה לעשות עם זה האם להשתעשע או לצחוק או לבכות, האם הריח של סוכות זה ריח של ענפים טריים, אבל מה לעשות שיש אנשים שככה מרגישים את החג.

ובכל יו"ט אומר רבינו שיש גילוי אלוקות-גילוי של קדושה, של אמונה, של קרבת אלוקים כל יו"ט, ובסוכות יש את האור שלו ובפסח יש את האור שלו ובשבועות יש את האור שלו, ורבינו מליץ על הלשון 'מקראי קודש' שהם קוראים קדושה.

והכוונה שבפסח יש קדושה שהאדם מרגיש אני לא רוצה להיות יותר עבד, אדם מרגיש בפסח קדושה של מיאוס לתאוות עולם הזה שהוא לא הרגיש כל השנה שהוא קצת יצא מהבית עבדים ומהחיצוניות של העולם וכל זה לא מושך אותו ולא מדבר עליו. והאדם מרגיש בזה הארת הרצון השתוקקות כזאת כאלה געגועים להשיי"ת שלא היה לו אף פעם, וזה נמשך מקדושת יו"ט, כי יו"ט זה קרבת אלוקים. אבל אם אצל האדם יו"ט זה קפוטה חדשה או שטריימל חדש או בעקטשע חדש או סכך ירוק וכדו', גם בקיום המצוות יש פנימיות וחיצוניות וגם באכילת מצה והחת"ס כותב שזה האכילה היחידה שהיא מצווה דאורייתא שיש לנו, ושואלים עליו, וכן היה בבית המקדש שהיו אנשים

שהקריבו את הפסח במועדו, למנויו, צלי. והיה אנשים שאכלו את הפסח שזה אכילת קדשים, ועל חטאת כתוב שכהנים אוכלים ובעלים מתכפרים כך כתוב בספרי עה"פ "ואכלו אותם אשר כופר" וזה גמרא בפסחים. והיה אנשים שביליל הסדר חשבו מתי כבר נאכל, והתפללו רבונו של עולם, תעזור שהשנה הצליה תצא לא מדאי שרוף ולא כמו שנה שעברה שזה נשרף יותר מדאי, וככה הוא ישב בליל הסדר והמתין עוד ועוד כבר לאכול את הכזית שפיטם אותו כל השנה, היו גם כאלה אנשים. ויש אנשים שהם לא כאלה והם יראי ה' והם אוכלים את המצה כפשוטו, וכתוב כדי שהמצה תהא נאכלת לתיאבון ולכן אסור לאכול בערב פסח, אז החיבור הראשון שלו באכילת מצה זה הפריכות של

המצה 'המצה השנה, אני קניתי בכמה מאפיות אבל זהו זה, זה נקרא הידור מצוה בזה כדאי להשקיע, מצות אחרות אתה חתוך ושסוע אחרי זה, אין לזה טעם, זה מה שהתכוונו שתהא נאכלת לתיאבון, זה הענין, אני לא יכול להגיד שום דבר על כזה אדם אני לא יכול להגיד שהוא צודק, כי זה כתוב. אבל באמת ודאי שחוץ מהטעם של המצוה יש עוד דבר שהיה אנשים כמו שר' לוי יצחק היה אומר שכשהם אכלו את הכזית מצה אז עיניהם זלגו דמעות ולא מצער ולא אלה שהיו בסיביר שעשו מצה מכל מיני קמחים וכן היה באושוויץ ששמורה בטח לא הייתה להם כל מיני שידעו שעוד דקה הם יקבלו את הכדור בראש או שגם את זה לא, לא על זה אני מדבר. ואני זוכר מאבא שלי ומכיוון שאבא שלי

היה בסיביר 4.5 שנים ורבי אהרן קוטלר היה שולח לו מצות מקלצק אז אחרי זה הוא מאוד נתפס לעניין הזה והוא היה אוסף כסף ושולח מצות לרוסיה וכל הבית היה סביב העניין הזה לשלוח מצות לרוסיה עם כל מיני סידורים עד שזה הגיע ואיך היינו שמחים שהגיעו מצות וזה היה לפני 40-50 שנה בסביבות השנים תשט"ו-תש"כ.

אלא אני מדבר על באכילת מצה כאלה שחשבו קודם שזה מצוה ועל מצוה הבאנו את דברי התולדות יעקב יוסף שמצוה זה מלשון צוותא וחיבור ולהתחבר עם השי"ת, ומצה זה אכילה דאורייתא מצות עשה, ומצה זה 'מיכלא דאסוותא' כמ"ש בזהר, ולא רק הכוונה שזה סוג של תרופה כי לא זה הכוונה שזה

'מיכלא דאסוותא' אלא שזה רפואת הנפש, ומצה זה מיכלא דמהימנותא שזה גילוי האמונה, ומצה זה קדושת המוחין, ומצה רבינו אומר שזה מן והגמרא אומרת שטעמו טעם מן שהמן זה מרמז על הדעת הגדולה הזאת של מרור שאדם לא יכול להשיג אותו וזה נרמז באכילת מצה, ומצה זה דבר גבוה מאוד. והאנשים האלה שכל השנה השתוקקו לכל הדברים האלה אז שהם אכלו את אכילת מצה אז נהיה להם הצוותא וחיבור הזה וזלגו עיניהם דמעות ולא סתם דמעות אלא על דרך התירוץ השני על רבי עקיבא היה קורא שיר השירים ובוכהוקשה שהרי בשבת אסור לבכות, ויש שתי תירוצים: או שאם אדם מוצא פורקן אז הוא יכול לבכות או שזה היה בכיה של דביקות וזה סוג

אחר לגמרי. וזה בגלל שהאנשים האלה חיפשו וכשמגיעהו"ט של פסח והאדם מחפש לדעת מה זה, מה זה הקדושה הזאת היציאה מבית עבדים, וזה חג של הארת הרצון של "אהבתי אתכם אמר ה'" של תשובה מאהבה, של אמונה בהנהגת ה'.

ואנחנו הזכרנו ואני יגיד את זה שוב בקיצור את הרעיון שמובא בהלכות ריבית (הלכה ה' סעיף כ"ב) שזה חלק מהמהלך של השי"ת באמונה של השי"ת, ורבי נתן כותב שמה על צדיקים גדולים ומפלגים מאוד ואפילו משה רבינו ג"כ לא השיג בהתחלה את דעת השי"ת וכמו שהגמרא אומרת 'לא קאי איניש אדעתיה דרביה עד ארבעין שנין' (עבודה זרה ה:) על משה רבינו, ומשה רבינו אמר להשי"ת 'למה

הרעותה' והקב"ה אמר לו "וידבר אלוקים אל משה ויאמר אני ה'" ורבי נתן שואל ש'אלוקים' זה מידת הדין ו'יאמר לו אני ה'" זה מידת הרחמים? והקב"ה אמר לו מה שנראה לך מידת הדין זה באמת מידת הרחמים כי קושי השעבוד השלים להם ל400 שנה והוריד להם 190 שנה שזה וחישוב את ה'ק"ץ', וזה גם הטעם שהגמ' אומרת בפסחים שיש כמה מיני מרור והמובחר שבהם זה חסה דחס רחמנא עלן ואנחנו שאלנו שהרי חס רחמנא זה לא מר אז למה מרמזים את זה דווקא במרור כי קושי השעבוד זה היה החסד של השי"ת.

ולכן בזמן של פסח אנחנו צריכים לדעת שההכנה של פסח צריכים גם להתפלל הרבה להשי"ת על דברים שנראים לאדם פשוטים

והם בכלל לא פשוטים, והזכרנו
מה שאמרו חז"ל "ישב אדם ולא
עבר עבירה מעלה עליו הכתוב
כאילו עשה מצוה. ור' יעקב מאיר
שכטר שאל שאלה פשוטה וענה
תירוץ נפלא, מה זה נקרא ישב
ולא עבר עבירה אז מה הוא כן
עשה, הוא לא עשה שום עבירה,
הוא לא התפלל ולא עשה צדקה
ומה הוא כן עשה אולי הוא בהה
בחלון וספר את המכוניות, אז מה
הוא כן עשה? הוא הרי עשה
ביטול תורה, שאם אדם לא לומד
אז הוא עובר עבירה של ביטול
תורה אז מה פירוש ולא עשה
עבירה? אלא הוא אומר ישנם
זמנים שכן אדם לא יכול להתפלל
והוא לא יכול עכשיו ללמוד, והוא
נותן שתי דוגמאות אחד על אדם
שהיה חולה במחלה ושכב בבית
חולים והיה מיוסר מאוד והוא לא
היה מסוגל ללמוד ובקושי הוא

יכל להתפלל, אבל הוא אמר לו
ששמירת עיניים כמו שלך אין
לאף אחד בעולם שאת הנסיון
הזה צדיקים גדולים לא יכולים
לעמוד בזה זה החלק של הלא
עבר עבירה שלך. אז אדם שלא
עושה כלום אין לו סיפוק כי מה
אני עושה 'מעלה עליו הכתוב
כאילו עשאה' כל שעה כל דקה
כזאת זה עוד דף גמרא זה עוד
שמונה עשרה. וכן בערבי פסחים
יש זמנים שאדם לא יכול ללמוד
יש הרבה דמיונות שהוא יכול
ללמוד ואבק זה לא חמץ, והילדים
זה לא קרבן פסח, ויש הרבה
זמנים בערב פסח שאדם צריך
ליזהר שלא יכעס וזה מאוד מאוד
קשה, שאדם שהוא כועס הוא לא
חושב שהוא עושה איזה עוולה
והוא גם טוען שזה עוזר, וחז"ל
אומרים 'כל הכועס כאילו עובד
עבודה זרה', ובזוהר הק' כתוב

שהוא בעצמו נהיה עבודה זרה, ורבי חיים ויטאל אומר שמי שכועס אפילו יש לו מצוות ומעשים טובים אז היצר הרע יטרוף הכל בכעסו והוא יאבד הכל בכעסו שכעס זה דבר נורא ואיום, יש עבודה לא לכעוס בערב פסח וזה הרבה פעמים קשה יותר מלהתייגע בתפילה ויותר מלהתייגע בלימוד כי אין שום חיות לאדם אם הוא לא כועס, והכבישת היצר חשובה מאוד בעיני השי"ת, וזה ישב אדם וא עבר עבירה מעלה עליו הכתוב כאילו עשה מצוה.

אנחנו הזכרנו את דוד המלך שהוא היה במדרגה של רגל רביעי שבמרכבה הוא לא זכה לזה ע"י התורה שהוא למד בלי הפסק והלכה כמותו ולא ע"י רוח הקודש והפיוטים והשירים שהוא אומר

בתהילים בדביקות אלא רק ע"י שהוא כבש את הכעס שלו ואת הבזיונות שלו. ואני מתכוון במשמעות שעיקר התכלית של האדם זה הקרבת אלוקים, אז לא מה שאתה חושב זה יביא אותך לזה כי יכול להיות שתתאפקפעם ופעמיים ושלוש מכעס בבית וזה מאוד חשוב בעיני השי"ת יותר ממה שאתה חושב. וזה ההכנה של פסח.

ויש את הפסח בעצמו שאדם צריך הרבה להתפלל ע"ז 'הטעימני טעם פסח' שאני ירגיש את הטעם של פסח שאני יידע מה זה החג הזה, שזה לא רק 'נערווין' אסור פה מותר שם, יש אנשים שפשוט בחוץ לארץ לא היה מה לאכול כי הרי קטניות לא אוכלים אז אכלו מצות ותפוחי אדמה וזה מה שאכלו כל הפסח,

ואמרו ע"ז שכשאומרים 'כל נדרי'
צמים יום אחד וכשאומרים 'כל
חמירא' צמים 7 ימים, וברוסיה
אמרו שכשאומרים 'קולחוז'
צמים כל השנה אנחנו לא יודעים
מה זה אבל מי שהיה שם יודע מה
זה קולחוז, ולא היה בחוץ לארץ
מה לאכול ולכן יש אנשים שנכנס
להם העניין שבפסח אוכלים רק
מצות ותפוחי אדמה וזה החג
אצלהם, וזה לא נתפס כחג של
אמונה, של שמחה, של דביקות,
של אהבת ה', ואדם צריך
להתפלל על זה יש לו עוד שבוע-
שבוע וחצי- שבועיים לבקש
שאני ירגיש קרבת פסח שאני
ירגיש מה זה החג הזה.

הפסח הזה זה אחד הלימודים
שלנו שגם שאדם נמצא בתוך
עומק הגלות לא יום ולא חודש
ולא שנה שידע שיגיע עוד זמן

שהקב"ה יוציא אותו משם,
שיאמין שעוד יגיע זמן כזה וזה
ייתן לו את הכח ואת התקווה
להמשיך לבקש ולהתפלל עד
שהשי"ת ברחמיו יוציא אותו
משם וכל אחד כפי עניינו.

וחלק מהתפילה שלנו של פסח
שרבי נתן מבקש 'תן לי אמונה'
לבקש מהקב"ה שתאיר ותחדש
לי את האמונה שאי יאמין שאני
מסוגל ויכול לצאת ממצרים, ורוב
האנשים כבר לא מאמינים לזה
וזה נהיה להם כדמיון בעלמא שזה
לא יהיה אף פעם, יש אנשים
שאוהבים כל היום לחזק 'יהיה
טוב'. אבל האמת היא שכשאדם
עמל ואדם מאמין ומבקש אז
הקב"ה עוזר לו, ולא תמיד זה
בפעם אחת לפעמים זה קצת ולא
תמיד מראים לאדם, אבל אם
אתה לא מרגיש את זה בידיים

הבשריות שלך בעיני בשר שלך אבל בעיני השי"ת זה יקר מאוד הדבר הזה.

לפעמים שאדם עושה דבר קטן הוא קם והלך ארבע פסיעות בשביל להחזיר את השליח והוא זכה לארבעה דורות של מלאכים, מה הוא עשה בסך הכל הגוי הזה הלך ארבע פסיעות, זכה ל4 דורות של מלאכים בזכות זה שהוא הלך 4 פסיעות. וודאי שאדם מתייגע ומבקש ומחפש והוא רץ אלפי פרסאות ורבינו קורא לזה בספורי מעשיות בסוף שזה חוט שלמטה הוא זו מעט אבל למעלה הוא זו רבבות פרסאות, שאדם עושה פה בעולם פעולה קטנה מאוד הוא למעלה מתקדם הרבה מאוד אפי' שהוא לא יודע והוא לא רואה את זה, זה מאוד יקר בעיני השי"ת המהלך הקטן הזה.

השי"ת יזכנו בפסח הזה שנגיע לזה עם הרבה תפילה, והקב"ה יאיר לנו את הדבר הזה שקודם אמרנו שהמדרגה הראשונה זה 'והוצאתי אתכם מתחת סבלות מצרים' שאדם ירגיש שהוא לא יכול להמשיך ככה, דבר שני שיהיה לו אמונה שהוא יוכל לצאת מזה, דבר שלישי שיאמין שהקב"ה אוהב אותו והוא רוצה להוציא אותו והוא מחפש להוציא אותו, שנזכה את כל הקדושות האלה להרגיש ביו"ט של פסח את הקרבת אלוקים הזאת ונאכל שם מן הזבחים ומן הפסחים אשר יגיע דמם על קיר מזבחך, אכי"ר.

שיעור פסח בישיבת ברסלב בני ברק - חלק ב'

שבוע שעבר דיברנו על כמה דברים מהעניין של פסח והשבוע

אנחנו רוצים לדבר על עוד כמה דברים ולהיכנס קצת לליל הסדר. הדבר הראשון שהזכרנו בשבוע שעבר זה שבליל שבת אומרים בקידוש 'זכר ליציאת מצרים', וזה דבר אחד. והדבר השני זה 'זכר למעשה בראשית'. והחלק של 'זכר למעשה בראשית' זה מובן כי 'ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש' וזה שבת. אבל למה השבת זה זכר ליציאת מצרים, והרי יציאת מצרים לא הייתה בשבת שפסח מצרים מקחו בעשור ב' לחודש ורק ב"ד שחטו את הפסח ובט"ו יצאו ממצרים, ולמה נקרא 'זכר ליציאת מצרים'? וכן מצד שני אומרים הפוך שפסח נקרא שבת כמוש"כ "ממחרת השבת" ואנחנו יודעים שהכוונה לפסח לספירת

העומר שמתחילים לספור ממחרת השבת. ורבי נתן בהלכות ברכת הריח מסביר שלמעשה היסוד של האמונה מתחיל באמונת חידוש העולם, וזאת אומרת להאמין שהשי"ת ברא עולם יש מאין, וממילא אם הוא ברא את כל העולם יש מאין אז הוא הבעל הבית על זה והוא בעל הכוחות כולם ואין כוח אחר חוץ ממנו ואי אפשר לעבוד אף אחד אחר ממנו וממילא מחוייבים אליו, וכל היסוד של תרי"ג מצוות הכל נמשך מהכוח שמאמינים בהשי"ת באמונת חידוש העולם. ואמונת חידוש העולם הרבי מביא בתורה ח' חלק שני שאיפה שנגמר השכל שם מתחילה האמונה כי אמונת חידוש העולם שאני מאמין שקב"ה ברא את העולם יש מאין זה דברים שאי אפשר להבין אותם בשכל, כי

השכל של האדם לא יכול לתפוס איך אפשר לעשות יש מאין וזה לא נתפס בשכל, אבל זה אמונת חידוש העולם. ויציאת מצרים מה שהשי"ת עשה ביציאת מצרים והדרך שהוא עשה ביציאת מצרים כמו"ש ברמב"ן ובשאר הראשונים שעשרת המכות שקדמו ליציאת מצרים ואח"ז היה הגילוי שהיה ביציאת מצרים היה להראות שהקב"ה שולט בכל הד' יסודות ובכל כוחות הטבע ולמעלה מכל הכישופים ומכל כוחות הטומאה, וזה התגלה ביציאת מצרים שהקב"ה יכול לעשות ממטה נחש ומנחש מטה, ומעפר שחין וכינים, והוא שליט ומושל בכל, ומזה-מיציאת מצרים התגלה שהשי"ת שליט ומושל בכל והתגלה אמונת חידוש העולם שע"י שהתגלה שהקב"ה יכול לעשות יש מיש

ממילא הוא יכול גם לעשות יש מאין. ולכן הענין של יציאת מצרים למעשה זה עדות על מעשה בראשית, והשבת כוללת כיוון שהשבת כוללת את אמונת הייחוד ואת אמונת חידוש העולם לכן השבת כוללת גם את זה וגם את זה (-יציאת מצרים ומעשה בראשית), זה דברנו בשבוע שעבר.

יש עוד נקודה בענין של אמונה חוץ מהענין של האמונה שהשי"ת ברא את העולם יש עוד יסוד גדול באמונה שרבי נתן מאריך לבאר אותו הרבה והוא כותב במפורש שכשכמגיעים לנקודה הזאת אסור לקצר בדיבור אלא צריך להאריך, זה האמונה בהנהגת ה', ולמעשה בהלכות ראש חודש הלכה ו' הוא מדבר על התורה בלקו"מ (תורה ה' ח"ב) על הענין

של האמונה שצריך כל אחד לבקש את עצמו לחפש באמונה, והוא מדבר על הענין של אמונה, והוא מדבר על העניין של משפט והוא כותב במפורש שצריך לדבר ע"ז הרבה, ואומר שיש בחינה הנקראת תיקון המשפט וזה מדובר על עניין רוחני וזה משתלשל גם בדיין ושופט שצריך לדון באמת ואם לא יש קלקולים גדולים מזה במשפט, והגמ' אומרת שהעולם עומד על הדין-על המשפט אז אחד מהעמודים של העולם זה המשפט, ובדור המבול לא נחתם דינם אלא על הגזל שזה עניין של משפט של בין אדם לחברו שבן אדם גוזל מהשני אז אין יום הכיפורים מכפר, אז רואים שהעניין של משפט זה יסוד גדול מאוד ולא כמו שחושבים שאת הבין אדם לחברו אפשר להזניח

והעיקר זה החלק של העבודה, זה לא נכון, וכשמקלקלים את המשפט אז זה מזיק מאוד גם ברוחניות, והרבי אומר שע"ז מתגבר היצר הרע הידוע שמתגבר ע"י קלקול המשפט, זה מדובר שם בתורה.

ומה ששייך לעניין שלנו זה העניין של המשפט-משפטי ה' וזה דבר שצריך לדבר עליו מאוד הרבה שאדם יאמין שמה שהשי"ת עושה 'א-ל אמונה ואין עוול' ה'משפטי ה' אמת צדקו יחדיו, ועיקר פגם המשפט כמו ששמה מדובר על פגם בממוזן, ועיקר פגם המשפט כותב רבי נתן שזה בעניינים של ממונות של גניבה של דוחק, שבזה יש לאדם הרבה פעמים טענות שיש לו צרות ממנו, מהפרנסה שלו, מהבנים שלו, מכל מיני צרות אחרות

וטרדות שעומדים עליו, או מהיצר הרע שלו שנולד איתו, או כל מה שהוא עושה בידיים שבזה הוא לא יכול לצעוק על אף אחד רק על עצמו. יש לאדם כאלה טענות כלפי שמויא למה השי"ת עושה לו ככה, ורבי נתן כותב שאדם חושב שאם היה לו פרנסה בריווח לא הייתי צריך להתייגע ולא היו לי טרדות מהבנים שלי או מהבני בית שלי ולא היה לי את הצרה הזאת וכו' ואז הייתי עובד את ה', ואומר ע"ז רבי נתן שנמצא שהאדם הזה אומר במילים אחרות שהקב"ה לא נותן לו לעבוד אותו והקב"ה מפריע לו והקב"ה לא מבין אותו והקב"ה עושה דברים לא נכונים כי אם הקב"ה היה עושה את הדברים הנכונים אז הכל היה כמו שהוא רוצה, ורבי נתן אומר שזוה נקרא שהאדם מערער אחר משפטי ה'.

ואם בכל זאת יש לאדם זמנים שיש לו קשיים גדולים ויש אנשים שהם נולדים עם המון ייסורים והמון צרות הגוף והנפש אז מה אפשר להגיד על זה? אומר רבי נתן שהעצה לזה זה פשוט להתפלל לה' ולהרבות בתפילה וגם אם אתה לא תראה בחוש בעיניים איך שזה עזר לך עכ"פ עצם הדבר שהדוחק הזה הביא אותך להתפלל להשי"ת והרגשת קרבת אלוקים שאתה תלוי בהשי"ת אז זה לבד היה כדאי בשביל שאתה תדע שאתה תלוי בהשם. וזה לא קל להגיד את זה בכלל אבל זה האמת.

והזכרנו פעם את הבית אלוקים למבי"ט שהתכלית של התפילה היא שאדם יידע וירגיש שהוא תלוי אך ורק בהשי"ת זה התכלית, ושהשי"ת עושה לאדם

צער וייסורים בשביל שיבוא אליו זה לא בגלל שהתפילות זה כספומט שאתה מכניס תפילות ויוצא פתרון, אלא התכלית של התפילה זה שנודה לה' ית'.

ונדבר על העניין הזה של המשפט, מה שהוא מדבר שם הוא מדבר על העניין של מצרים של גלות מצרים, היהודים במצרים היו בגלות לא פשוטה הם היו שם 210 שנים ומתוכם היו 130 שנה שעבוד ומתוכם היה זמן של שעבוד גדול מאוד צרות מאוד גדולות, ומה היו יכולים להגיד ליהודי הזה שנמצא בגלות מצרים שפרעה מעיר אותו לפני עלות השחר ורודה בו עד אחרי צאת הכוכבים שלא יוכל לישון והוא לא נותן לו לדבר ולא נותן לו להתפלל ואין לו מקום לישון, והיום רואים את זה במדרשים אז

זה לא כ"כ תופס ואם היו מספרים לנו היום שיש איזה מקום שיש שמה אדם שלוקח כל יום חיידר שלם 600 ילדים ושוחט אותם ועושה לו אמבטיה של דם בגלל שהשומים האלו אמרו לו שזה הרפואה שלו, יכן ככה הרביה אמר לנו בחיידר ויש כזה מדרש, אתה מזכיר לי' הוא אפילו לא חושב מה שכתוב שמה כל יום לקח 600 ילדים והרג אותם, ועוד כמה ילדים שיקעו ביאור וכמה שיקעו בבניין, ואף אחד לא יכול לעזור לך, והיהודים צועקים וצועקים ובוכים ולא עוזר כלום. אבל דבר אחד כן היה ויאמן העם' עם כל זה מה שהם סבלו במצרים היה להם את האמונה. העניין הזה איך שאנחנו לומדים את העניין של יציאת מצרים, למעשה כבר הזכרנו את זה כמה פעמים בשיעור ורבי נתן מביא

את זה בשם כתבי האר"י על מה שמטבילים את המרור בחרוסת שלגבי מרור הגמ' אומרת שיש כמה סוגים של מרור והמובחר שבהם זה חסה דחס רחמנא עלן, ושאלנו את השאלה הידועה למה הרחמנות של השי"ת נרמזת דוקא במרור שהוא ע"ש המרירות אלא מכיוון שע"י קושי השעבוד הקב"ה לקח להם 190 שנה שכתוב 'חישב את הקץ' וקץ זה 190 שהוא הוריד מ-400 מאה ותשעים שנה ולכן נשאר רק 210 שנה רק בגלל השעבוד, ולכן נמצא שדוקא בחסה-במרירות יש חס רחמנא עלן- יש רחמנות השי"ת, וכן רבי נתן אומר על מה שטובלים את זה בחרוסת וחרוסת אומר האר"י זה ח"ס ורו"ת (ע"ש דוד) ולכן אומר רבי נתן שענין החרוסת זה שלוקחים את המרור וטובלים אותו

בחרוסת שהיא זכר לטיט, והטיט זה היה השעבוד שהרי את חלק מהילדים קברו בתוך הטיט (ויכול להיות שבפירמידות שאנחנו רואים היום יש שמה ילדים, מי יודע) ולוקחים את המרור וטובלים אותו בתוך הטיט שזה החרוסת, והחרוסת חוץ ממה שהיא זכר לטיט יש פה את ההטבלה של החסה שזה חס רחמנא עלן וכן יש פה את הי"ח"ס רו"ת שריוהו להקב"ה בשירות ותשבחות שלמה קראו לה רות שיצא ממנה דוד שריוהו לקב"ה בשירות ותשבחות, והכונה בזה שדוד המלך גם כשהיה לו את כל הצרות אז הוא אמר 'מזמור לדוד בברחו מפני אבשלום בנו' והגמ' שואלת (ברכות ז:): למה מזמור קינה לדוד מיבעי ליה אלא שדוד חיפש בתוך הצרה איזה נקודה שהקב"ה עשה את זה במשפט

שזה הבן שלו כי אם זה היה עבד
אז הוא היה יכול להרוג אותנו,
וזאת אומרת שלמעשה דוד היה
צריך לטעון תמימות המשפט,
למה מגיע לי כזה דבר אני כזה
צדיק וכזה מתמיד 'וה' עמו'
שהלכה כמותו בכל מקום וארה
לו ליצר הרע, אז למה זה מגיע לי,
ודוד אמר מזמור-שרייהו לקב"ה
בשירות ותשבחות, ויש את
הווארט מהאדמו"ר מקאצק על
נבוכאדנצאר שאמר שירה ורצה
לגנות את דוד וירד המלאך
גבריאל וסתר לו על פיו, והוא
שואל מה החכמה מה אם יש
בעיה עם דוד אז נותנים סתירה?
אז הוא אומר שהקב"ה אמר לו
אני ייתן לך סתירה אני רוצה
לראות מה תעשה עכשיו
ובמדרש כתוב שהוא נתן לו
סתירה ופסק מלומר שירה, ואילו
דוד המלך קיבל כ"כ הרבה

סתירות וכ"כ הרבה מכות בחיים
שלו והוא לא פסק אף פעם
מלומר שירה אתה קיבלת פעם
אחת סתירה וגמרנו. וזה העניין
של ה'ח"ס רו"ת' שרבי נתן כותב
על החרוסת.

עכ"פ מה שאנחנו מתכוונים לומר
שחלק מהגילוי של האמונה של
פסח זה גילוי האמונה בהנהגת
השם, אנחנו דיברנו על חידוש
העולם ודיברנו מה שכתוב
ברמב"ן שהקב"ה שליט ומושל
בכל הד' יסודות, אבל יש עוד דבר
של אמונה בהנהגת השם על
אנשים שהיו כ"כ הרבה אנשים
שהיו בגלות שנים רבות וצעקו
ולא ראו שום דבר ועדיין הם
החזיקו באמונתו ית'.

הצד השני של זה הוא הגילוי
הגדול שנהיה בליל הסדר שלא
כדרך הטבע שלא כפי ההנהגה

שלא כפי סדר הגילויים לאנשים
שלא הגיע להם שום דבר
לאנשים שכתוב עליהם בפסוק
"ואת ערום ועריה" שלא היה להם
שום מצוה ו'מתבוססת בדמיך'
שהקב"ה נתן להם דם פסח ודם
מילה ואפשר להגיד שזה כמו
תירוץ בשביל להוציא אותם.
והזכרנו מה שהר"ר ברוך אומר
'ופסח ה' על הפתח' על ה'פתחו
לי פתח' הוא דילג ע"ז שסתם
ככה יש את החלק של פתחו לי
פתח עכשיו הקב"ה גם ע"ז דילג,
והקב"ה נתן להם את הדבר הזה
באתערותא דלעילא לגמרי והם
לא היו ראויים לזה.

כשלמדנו תורה ז' דברנו קצת על
מה שהרבי אומר שהגאולה ע"י
אמונה והאמונה אי אפשר להגיע
רק ע"י אמת ואמת ע"י עצת
צדיקים-תרי"ג עייטין-קבלת

התורה, ולכאורה שואל רבי נתן
א"כ איך במצרים זכו לאמונה-
"ויאמן העם", שבזכות זה הם
נגאלו ויצאו ממצרים? אז רבי נתן
אומר שבאמת זה לא לפי הסדר
הטבעי שאם היו נותנים להם את
העצות את קבלת התורה
במצרים כשהם עוד היו שקועים
במ"ט שערי טומאה הם היו גם
מקלקלים את העצות שנתנו
להם. ולכן הקב"ה עשה חסד חינוך
אפי' שאין סדר כזה, והאר"י הק'
קורא לזה שכל האורות באים
שלא כסדר בליל הסדר, זה הארה
מלמעלה. ולמעשה ההארה
הזאת זה דבר שמוגיע מלמעלה
בלי יגיעה אתערותא דלעילא.

אנחנו יודעים שיש כלל שכל דבר
שבא מלמעלה בלי שום הכנה
מלמטה זה בסוף פורח ולא נשאר
מזה שום דבר ולא רק שזה פורח

אלא שהרבה פעמים זה מעורר על האדם הרבה קטרוגים, כי הקב"ה נתן לך כ"כ הרב ואם היית עובד וקבלת אז מילא, אבל אם השי"ת עשה איתך כזה חסד אז איפה אתה. והבעש"ט אומר להסביר את העניין הזה שהארון הגיע לשמה ומתו שמה עד שהגיע לבית עובד הגתי והבעש"ט מסביר שלמה זה קרה משום שזה היה אתערותא דלעילא ולכן זה הגביר עליהם את הדין.

דבר ראשון דבר שבא אצל האדם ללא אתערותא דלעילא אין לו קיום אצל האדם. ויש שפת אמת מאוד מעניין על הגמרא שדנה על ברכת הבשמים במוצאי שבת שעושים בשביל להשיב את הנשמה יתירה וביו"ט לא מברכים בורא מיני בשמים, והתוספות דן

האם יש נשמה יתירה או אין נשמה יתירה והתוספות דן בזה במסכת ביצה בשבת ויו"ט ויו"ט ושבת, והשפ"א אומר לולא דמסתפינא הוא היה אומר שביו"ט גם יש נשמה יתירה רק שבשבת מכיוון ששבת קביעא וקימא ולא תלוי במעשה אדם אז זה בא והולך אבל ביו"ט מכיוון שישראל הוא דקדשינהו לזמנים אז העבודה של יו"ט תלוי בנו, וממילא הנשמה יתירה אם האדם לא אומר לה ללכת אז היא לא הולכת ולכן לא צריך להריח בשמים. והתוספות אומר לא ככה. ואני מתכוון לומר שדבר שאדם עמל ומתייגע עליו זה משהו אחר, אבל העניין של פסח זה בצורה אחרת.

את ההסבר הזה מסביר רבי נתן שזה העניין של הקידוש שיש כוס

ראשון שכנגד הבן החכם כמש"כ האר"י וכנגד עולם האצילות, והכוס השני זה כנגד הבן הרשע כנגד עולם העשיה, ורבי נתן אומר- למה תמיד עושים קידוש ואחרי זה אוכלים את הסעודה ובליל הסדר אומרים קידוש 'קדש' ואח"ז 'ורחץ' ואח"ז 'כרפס' 'יחץ' ואח"ז 'מגיד' שלוקח המון זמן ורק אח"ז 'רחצה' ו'מוציא מצה', ואנחנו יודעים למעשה שהקידוש שייך לסעודה. שהרי אנחנו יודעים שכתוב ברא"ש שאפילו שבשבת וביו"ט אפשר לעשות קידוש אבל בליל הסדר אסור לקדש מבעוד יום אלא צריך דוקא בלילה, ויש לזה שני טעמים המהר"ל והתרומת הדשן כמש"כ באחרונים ויש גם איזה נפק"מ ביניהם לענין סוכות. וזאת אומרת שהקידוש הראשון שייך למעשה לסעודה אז מה זה כל

ההפסק הזה למה צריך את זה? ואחרי זה עוד עושים עוד כוס, מה זה? אז רבי נתן אומר למעשה העניין שעושים קידוש בליל שבת על יין מכיוון שיין כשהוא בקדושה שהוא של מצוה זה מביא את האדם לקרבת אלוקים, והגמ' אומרת כל המתפתה בינו יש בו מדעת קונו. ויש פסוק בשיר השירים "וחיכך כיון הטוב הולך לדודי למישרים" ופירש רש"י אהבת המישור. וזה נקרא אהבה ישרה להשי"ת ללא פניות שבלב. "ויין ישמח לבב אנוש" ואנחנו יודעים שאין שמחה בלב רק למי שמישר העקמומיות שבלבו כמ"ש "ולישרי לב שמחה", והשמחה מבואר בביאור הלקוטים תורה ה' שהשמחה השורש של ה'שמחו בה" נמשך מאהבת ה', ומכיוון שכל המעשה חולין נכללין בשבת כי ששת ימים

ברשימה, שהיה צריך להיות הראשון חכם והשני תם והשלישי שאינו יודע לשאול שזה ילד קטן והאחרון הרשע, מדוע? יש איזה ווארט של מחנכים שבאמת היה צריך להיות כתוב 'כנגד ארבעה בנים דיברה תורה חכם רשע תם שאינו יודע לשאול', מה זה 'אחד' חכם 'אחד' רשע? כי כשיש לאדם 4 ילדים זה לא שיש לו 4 ילדים אלא שיש לו אחד שהוא חכם, ויש לו עוד אחד אחד שהוא רשע, והוא לא אחד מתוך ארבע אלא הוא 'אחד רשע', וכשאדם יידע שיש לו בן אחד שהוא רשע ולא אחד מתוך ארבע, אז אם היה לו רק אחד איך הוא היה מתייחס אליו, אבל כשיש לו ארבע אחד חכם אחד תם ואחד שאינו יודע אז את הרשע הוא זורק, אבל כל אחד זה בפני עצמו.

אבל למה באמת הרשע הוא ליד החכם, כיוון שאם הרשע לא יהיה ליד החכם ויקבל הארה ממנו אז הוא ידחה לגמרי מארבעה בנים והוא בכלל לא יהיה שייך לסדר הזה והוא יצא לגמרי מכלל ישראל, לכן את הרשע אנחנו מקרבים אל החכם אולי בזכות זה הוא יקבל איזה הארה ממנו ויתהפך ויאיר בו ג"כ איזה משהו. אז החכם זה כנגד עולם האצילות והרשע כנגד עולם העשייה.

אומר רבי נתן-ולמעשה הקידוש הראשון שהוא אתערותא דלעילא וזה לא קשור למעשים שלנו אנחנו מחברים אותו ליד הכוס השני שהוא כנגד עולם העשייה, דהיינו לקחת את הקדושה של פסח שהיא גבוהה מאוד מאתנו ולחבר ולהמשיך את זה לעולם העשייה לחיים

הפשוטים שלנו למדרגה הפחותה שלנו, זה מה שאנחנו רוצים. ולמה? אם לא ככה, אדם יקבל בפסח הארה ועולה לשמים ואחרי זה לא נשאר לו מזה כלום כי זה רק אתערותא דלעילא, הוא לא התחבר לזה, הוא לא התקשר לזה בכלל.

והדרך שהאר"י הק' מסביר את הענין של אסרו חג, הוא מסביר שזה מלשון 'אסרו חג בעבותים עד קרנות המזבח' - לקשור, מכיוון שהיום טוב הוא קודש 'מקראי קודש', שיש מדרגה של שבת שהיא קודש, ויש מדרגה של יו"ט שזה 'מקראי קודש' ויש חולין, ואי אפשר לקשר בין המקראי קודש לחולין רק ע"י האסרו חג שקושרים והוא כמין ממוצע בין היו"ט לחולין, וזה ההסבר של השתי כוסות על היין.

בודאי שבטעמי המצוות הפשוטים יש לנו הסברים אחרים שבקידוש אנחנו אומרים שזה קידוש היום, ואכילת המצה הטעם הפשוט זה שכשיצאו ממצרים 'ובצקם של אבותינו לא הספיק להחמיין', ובפשטות עיקר הכוונה שאנחנו צריכים להיזכר בניסים ובחסדים של השי"ת וזה האמת שזה הליל הסדר, ויש מצוה מיוחדת שיש עניין לספר ולעסוק בזה ולדבר בזה. אבל חוץ מהמציאות שבאמת הייתה כך שהבצק לא הספיק להחמיין כי הם היו צריכים להזדרז לכן אני גם יקח בצק שלא הספיק להחמיין, חוץ מהזכר בפשטות אנחנו צריכים לדעת שהאר"י הקדוש כותב עה"פ 'ולא יכלו להתמהמה' שאם היו מחכים עוד קצת הם היו נכנסים לשער הנ' ומי שנכנס לשער הנ' אי אפשר להוציא אותו

משם. יש בית הלוי מעניין שמתייחס לאריז"ל הזה והוא אומר שאם הם לא נכנסו לשער הנ' אז ההבטחה שהבטיח השי"ת לאברהם כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם וגו' וגם את הגוי אשר יעבודו דן אנוכי שייך כי הם זרעך אבל אם היו נכנסים לשער הנגו"ן אז הם היו מפקיעים את ההבטחה הזו. עכ"פ רואים מדברי האר"י שמה שכתוב בפסוק "ולא יכלו להתמהמה" והם רצו עם הבצק בפחות משיעור מיל שזה 18 דקות לדעת המחמירים או כמו השיעור הגדול שזה עוד 6 דקות, זאת אומרת שאם היו מחכים לא שעה ולא חצי שעה הם היו נכנסים לשער הנגו"ן. ולמעשה נכון שלא הספיקו בציקם של אבותינו להחמיץ אבל אם נתבונן על זה מהצד השני אתה יודע איזה מהר הם אפילו לא הספיקו

לאפות מצות, למה הקב"ה לא יכול לחכות להם למה הוא לא יכול לתכנן את זה חצי שעה קודם שיוכלו להתארגן שיהיה מסודר. אבל הקב"ה הוציא למעשה אנשים שהם היו כ"כ קרובים לשער הנגו"ן שאפילו לא היה חצי שעה לחכות להם, וזה החסד הגדול של השי"ת וזה מה שאנחנו מזכירים באכילת מצה, ולא בגלל שלהם לא הספיק הזמן אז אני גם יעשה משהו שלא יספיק הזמן, וח"ו מלומר את זה ואני מוסר מודעה שאסור להגיד את זה אבל הקב"ה היה יכול לתכנן את זה. אלא שלמעשה הם לא היו ראויים והקב"ה ראה שאם הוא לא יוציא אותם בסוף אז הם יאבדו לגמרי אז הוא הוציא אותם ברגע האחרון, והחסד ה' הוא להוציא אדם שהוא לפני הכניסה לשער הנגו"ן עוד רגע אותו להוציא

ממצרים, ואת זה אנחנו מרמזים באכילת מצה. והזהר הקדוש קורא למצה 'מיכלא דאסוותא' והדברים האלה שאנחנו אומרים שרשי הדברים כתובים בחז"ל ובמדרשים, אבל שי הבלדל עצום אם התפיסה של האדם זה רק שהמצה זה זכרון ל.. אז גם אני יעשה משהו ולא יספיק אותו, או שבלא יספיק הזה מונח משהו אחר לגמרי.

יש נקודה שרבי נתן אומר אותה ובמהר"ל מפראג כתוב כמעט אותו דבר אותו רעיון, בלחם אומר רבי נתן יש את הארבע יסודות כביכול: יסוד האש זה האפיה של הלחם, יסוד המים זה המים, יסוד הרוח זה שהלחם תופח, ויסוד העפר זה הקמח. אבל בפסח במצה לוקחים את יסוד הרוח את הגאווה לוקחים

ומשאירים את השפלות ולא נותנים לו לתפוח, והכוונה והמשמעות של זה היא ההכנעה והשפלות להשי"ת.

עכ"פ המצה שיש לה קדושה עצומה, יש את הגמרא בקידושין שהגמרא מחשבנת כמה זמן אכלו את המן וחסר להם זמן אז הגמ' אומרת עוגות שהוציאו ממצרים טעמו טעם מן, ומן הגמרא אומרת שזה מאכל המלאכים וזה לא מאכל אדם (זה בהלכות ראש חודש). המשמעות שזה מאכל המלאכים שהאדם אוכל לחם בגלל שמגיע לו האדם לא אוכל נהמא דכיסופא, וכל העניין שהשם יתברך עשה את העניין של הבחירה והיצר הרע זה הכל בשביל שיהיה קבלת שכר ולא יהיה נהמא דכיסופא, כמו שהרמח"ל מביא, אבל המלאכים

שהם אוכלים אין להם יצר הרע ואין להם בחירה בכלל, נמצא שכל מה שהם אוכלים זה רק לחם חינם, וכן המון זה למעשה לחם חינם, עכשיו שאנחנו אומרים שזה אוכל שהמלאכים אוכלים זה חסד חינם והמצה זה מאכל שטעמו טעם מן, לומר, שכל הפרנסה וכל ההצטרפות שהשי"ת נותן זה רק נדמה לך כשכר אבל באמת זה חסד חינם שהקב"ה לא חייב לך שום דבר. וזה חלק ממה שדיברנו מקודם מתיקון המשפט שאדם יש לו טענות למה השי"ת לא נתן לו.

זה דברנו על העניין של המצה והקידוש והמרור והחרוסת, עכשיו נעבור מעט על הסדר של הלילה שאדם יהיה לו קצת טעם אחר כשהוא אוכל את המצה, יש ווארט נפלא מאוד ואני חושב

שזה מהר"ר בונים (מפשיסחא) שהגמ' אומרת שמצה בליל הסדר אז בערב פסח ממעטין באכילה כדי שיוכל לקיים את אכילת מצה לתיאבון, אז הוא אומר שבליל הסדר הקדושה של האכילת מצה (זה חסידישע ווארט אמיתי כזה) שהקדושה של ליל הסדר גורמת שגם את התיאבון שלא אוכלים כל היום גם את זה מכניסים למצוה. אבל מה אני מתכוון לומר כשאדם אוכל מצה למעשה ואנחנו חוזרים ע"ז הרבה על היסוד של התולדות יעקב יוסף שמצוה זה מלשון צותא וחיבור ולכל מצוה יש אופן אחר איך לחבר את האדם איך לקשר את האדם, לא רק שאדם עושה את רצון ה' ולכן אחרי מאה ועשרים הוא יקבל שכר בשמים זה יהיה, אבל בעצם קיום המצוה האדם מתקשר וזה לשון צותא וחיבור,

וכש'אדם אוכל את המצה שהזהר קורא לזה מיכלא דאסוותא שזה מאכל של רפואה ורבי נתן אומר שאין כוונת הזוהר שמי שחולה יאכל מצה ויתרפא למרות שהיו צדיקים שעשו סגולות עם מצות, אבל עיקר הכוונה זה רפואת הנפש שהאמונה שיש במצה אמונה בהשם ית' אמונה בהשגחה פרטית אמונה במשפטי ה' ישרים, כמו שדיברנו על אהבת ה' לישראל שהוא הוציא אותם וזה הענין של אכילת מצה, אז שאדם אוכל את המצה אז הוא מתקשר עם כל הדברים האלו.

חלק מהגילוי הגדול שנעשה במצרים שראו להשם יתברך ללא לבושים כמש"כ בתורה נ"ו, 'ועברתי בארץ מצרים' אומר התרגום 'והתגליתי' זה ההארה שיורדת בליל הסדר, וכשאנחנו

אומרי הארה אני רוצה להגיד הארת הדעת אני לא מתכוון שבליל הסדר אם בן אדם זוכה הוא פתאום רואה שהכל נוצץ בחדר פתאום הוא רואה שם הוי"ה נוצץ לו, ויש אנשים שהדמיון והמציאות שלהם מעורבבים זה בזה והם רואים פתאום שהכל מאיר להם ככה ויש להם 'אורות' אני לא מתכוון לזה והרבי גם לא התכוון לזה, אני מתכוון שאנחנו מדברים על הארת הדעת או אהבת ה' או כל גילוי אחר מהסוג הזה, וכשאנחנו מתכוונים לאהבת ה' והזכרנו שהבעש"ט אומר שאין שני אהבות אהבה להשי"ת ואהבה לתענוגים אלא יש אהבה אחת כמה שזה אהבת ה' כך פחות יש אהבת התענוגים כמה שאדם יותר בעולם הזה ככה הוא פחות עובד ה', זה אחד על חשבון השני,

אז שאנחנו מדברים על הענין של התגלות של הארת הדעת או אהבת ה' אנחנו מתכוונים שבליל הסדר מי שזוכה יכול לקבל הארה וקדושה שאדם מרגיש ולפעמים זה בא ברגע-שכל המשיכה שלו לעולם הזה הדברים שכל הזמן משכו אותו והפריעו לו הוא פתאום מרגיש מה אני בכלל מחפש שמה אני חייב לברוח מהמצרים הזה, זהו גמרנו, אני לא יודע איך להסביר את זה אפילו, ובטח שהוא לא יודע להסביר כי זה הארה מלמעלה מהארת הדעת. וכשאנחנו מדברים על הארת הדעת או על אהבת ה' שאדם מתמלא ברצונות וכיסופים וגעגועים להשי"ת שהוא לא הרגיש כל השנה.

רבי נתן כותב שיציאת מצרים וליל הסדר זה תחילת התקרבות

ישראל לאביהם שבשמים וצריכים לזכור את זה, מה שבוע שעבר דיברנו מה שהאר"י הקדוש כותב שכל שנה זה מתחדש אבל אנשים עושים את הסדר רק בגלל שיש דין של זכר ליציאת מצרים ושיש דין של סיפור יציאת מצרים ושיש דין של כאילו יצא ממצרים והכל דינים, אבל זה חסדים ולא דינים, אבל למעשה מה שהקב"ה רוצה שנזכור את יציאת מצרים הוא נותן לנו כלים להאמין שגם היום יכול להיות שמה שהיה עד ליל הסדר זה היה מצרים ומליל הסדר מתחיל משהו חדש. אבל אם אדם לא מאמין ולא משתוקק ולא מתכוון לזה אז מה פתאום שזה יקרה, האם הוא רוצה שיכריחו אותו לצאת ממצרים. וזה תלוי הרבה חלק אחד כמו שכתוב בספרים והבני יששכר

מביא את זה הרבה: שאין המצוה נקראת אלא על שם גומרה, שלומדים ועוסקים בהלכות האלה. והחלק השני זה מה שהזכרנו שבוע שעבר מרבי נתן שלא היה לו על פסח וסיפרנו את זה שרבי נחמן מטולטשין שאל אותו ואני חושב שהזכרנו את זה שבוע שעבר - מה יהיה עם פסח? אז רבי נתן אמר לו בשביל פסח יהיה 'פון וואו נעמט מען דעם פסח אליין' הכונה אין לוקחים את הפסח בעצמו זה ע"י הרבה תפילה ובקשה מהשי"ת שאדם מתפלל להשי"ת, היום אנשים נתפסים לעניינים גדולים ולא לעצם הדבר הזה שהשולחן של הסדר כמש"כ בזוהר זה השולחן של השכינה זה השולחן שיושבים סמוכים על שולחנו של הקב"ה וזה שולחן שמתגלה שם הכל,

ואנשים נתפסים לכל מיני פרטים וכל מיני שטותים ממש חבל... חלק גדול מה שר' לוי יצחק היה מספר מה שקצת ראינו אצל אנשי שלומינו זה העניין של ההגדה, לגיסי היה סבא שהוא היה פוילישער' והוא התקרב אצל ר' יצחק ברייטער אז החצי הראשון של ההגדה היה מלא עם בכיות כמה הוא בכה, והחצי השני היה מלא עם שמחה הוא היה באמצע מתחיל לרקוד מרוב שמחה בחצי של ההלל והשמחה, יש אנשים שאומרים את זה בנוסח כל אחד עם העניין שלו איך שהוא אומר את זה, אבל בתורה כ' הרבי מדבר על להגיד את ההגדה בקול רם שהקול מעורר את הכוונה והכוונה זה הדעת, ועי"ז מתקנים את הפגם של הדעת שזה כל גלות מצרים,

והעניין של ההגדה צריך לדעת שאדם שאין לו שום הכנה יש גם בגשמיות אנשים שהם עייפים מגיעים לפסח הרוגים ועייפים ובחלק הראשון הם עוד סוחבים ובחלק השני בהגדה הם מזדרזים אין להם כבר כוח, אבל יש רק לילה אחד כזה בשנה אין עוד לילה כזה. אני רוצה לראות את החתן שבאמצע קריאת הכתובה יגיד נו...נו...נו... מהר כבר אין זמן, האם זה נקרא חתונה?? מסכן החתן הזה. והחתונה שלנו עם השי"ת זה בלילה הזה ליל שימורים, יש פעמים שאדם גם יכול לנוח בערב פסח, ור' חיים צאנזער אמר שהוא מתפלא למה לנוח בערב שבת לא כתוב בעשרת הדברות, והרי כתוב לישון בערב שבת שיגיעו בליל שבת ברוגע, וק"ו בליל הסדר שזה כזה לילה. אבל ודאי שצריך

להתפלל הרבה להשי"ת שנוכה להבין ולראות את ההתעוררות שאדם מוציא בפה שלו את הדיבורים 'עבדים היינו לפרעה במצרים' למעשה הוא לא מספר מה שהיה אז אלא הוא מספר מה שקורה עם הנפש שלו.

והתנאי הראשון לכל הסדר והמצה והקידוש והאפיקומן והיחץ והכרפס וההגדה הדבר הראשון וההתחלה הראשונה צריכה להיות שהאדם רוצה להיפרד מהרע שלו ולהיכנס לתוך הטוב, ולכן הדבר הראשון לפני הכל עשו את העניין הזה של בדיקת חמוץ לבדוק בחורים ובסדקים, ואנחנו הסברנו פעם שיש הסתרה ויש הסתרה שבתוך ההסתרה ודיברנו ע"ז באריכות לפני פורים בשיעור, ובחורים ובסדקים זה אותם דברים שאדם

לא יודע שיש שמה משהו, ההארה של פסח מתחילה כבר לילה קודם שאדם רוצה לבער את החמץ. ותחשבו טוב שהרדב"ז כותב בתשובה (לא הרידב"ז מסלוצק אלא הרדב"ז דוד בן זמרא) שהוא שואל למה כל האיסורים מדאורייתא חד בתרי בטיל ומדרבנן אחד משיישים ובמאה ובמאתיים ופה זה אפילו במשהו, שאין בזה פשט רק בגלל שזה מרמז על היצר הרע מה שקדמונים אמרו. ולמעשה אדם עושה את הפעולה הזאת והוא לא חושב מה שהוא עושה, תראו באיזה שמחה אנשים שורפים את החמץ, איזה שמחה, שמתפטרים ממנו שמחפשים כל פירור לקחת ולשרוף גם אותו, ויש באמת את היהי רצון באריכות של החיד"א שמתפלל שם באריכות. רק שבן אדם קצת

יחשוב אני רוצה באמת לבער את החמץ את היצר הרע שלי, אבל אדם מחביא לו איזה גלוסקא נאה שחז"ל חששו מהגלוסקא נאה הזו, אבל זה טוב מה אפשר לעשות, שצריך לבקש שכשהוא מבער את החמץ שהוא ירצה לבער את החמץ, ושהוא אומר את היהי רצון הזה אז כן שיכוון פירוש המילות אל תשקר אבל תחשוב ע"ז תתפלל ע"ז שתרצה את זה באמת. וגם אם האדם עדיין לא רוצה את זה שיתפלל לה' ית' שיהיה לי את הרצון הזה לשרוף, כי למעשה כנראה שזה האמת כמו שזה, והרמב"ם אומר כופין אותו עד שיאמר רוצה אני שכל יהודי באמת רוצה, (ובאמת הרמב"ם הזה מתאים לאחד מספרי החסידות הדבר הזה, אבל זה כתוב ברמב"ם ביד החזקה) שכל יהודי באמת רוצה לעשות

רצון ה' רק שמכים את היצר הרע
כי אם לא זה גט מעושה שלא
שווה שום דבר-זה קרבן בלי רצון
שלא שווה שום דבר. ולכן החלק
הזה זה האמת שהאמת שאני כן
רוצה לבער את החמץ רק בגלל
שהרצון כ"כ מלובש וכל כך
מטושטש עם כל מיני דברים אז
צריך בימים הקודמים לשבת
בישוב הדעת ולבקש מהשי"ת
'תן לי את הרצון האמיתי שאני
ירצה לבער את החמץ, שאני
ירצה להתקרב אליך'. כמו
שאנחנו אומרים בשם רבי נתן
איך לוקחים את הפסח בעצמו,
התכוונו לנקודה הזאת שאדם
יזכה שבליל הסדר הוא יגיע
אחרת לגמרי לליל הסדר, שהוא
ירצה שליל הסדר יהיה אצלו
התחלה חדשה בעבודת ה',
שיבוא עוד ליל הסדר עוד פעם
נקיים את המצוות האלה, ונקיים

את זה בפנימיות עם כוונות
ורצונות שהתכלית שלהם שכלל
המצוות האלה יהיו לו צוותא
וחיבור להזכיר חסדי השם
ונפלאותיו שע"ז אדם מגיע
לאהבת השם ויראת השם
והתחברות ודביקות להשם
יתברך שזה התכלית של כל
העניין הזה של ליל הסדר. ואז
אחרי שנגמר ליל הסדר כתוב
בספרים שלוקחים מהאדם את
כל האורות ואז הוא צריך לספור
לבד ארבעים ותשע יום עד שהוא
מגיע ליום החמישים, ובמילה
אחת התכלית של יציאת מצרים
לצאת מבית עבדים ולהיהפך
לעבדי השם לבעבור תעבדון את
האלוקים על ההר הזה. ומה
שהצדוקים נחלקו עם חכמי
ישראל ממחרת השבת אם זה
הכוונה לפסח או לשבת בראשית
ולפי חכמי ישראל זה מתחיל

השי"ת יזכה אותנו שנזכה לבנין בית המקדש גם אם יש דיעה שירד באש מהשמים או כמו ראשונים אחרים שיבנו אותו בידי אדם וזה מחלוקת, יהיה איך שיהיה שנזכה לבנין בית המקדש ולאכול שם מן הזבחים ומן הפסחים אשר יעלה דמם על קיר מזבחך לרצון, אמן.

בפסח וממשיך ביחד כאחד עד שבועות, ולפי הצדוקים למעשה אין חיבור בין פסח לשבועות, אלא אחרי השבת הראשונה, ויש לזה משמעות יותר פנימית מסתם מחלוקת בפשט הפסוק כי לדעת חכמי ישראל וזה האמת אז התכלית של יציאת מצרים זה לא שיהיה לנו עצמאות כמו האלה שנהיה עצמאיים ולא נהיה משועבדים לא זה התכלית, התכלית היא קבלת התורה ולכן זה מתחיל פה וממשיך ונגמר שם. אצל הצדוקים יציאת מצרים זה חג אחד שהפסקנו להיות עבדים, וחוי' מזה יש עוד דבר שקיבלנו את התורה אבל זה לא קשור אחד לשני. והאמת היא שהתכלית שלנו זה לצאת מהעבדות שזה השעבוד של היצר הרע ולזכות למדרגה של 'בעבור תעבדון את האלוקים על ההר הזה'.

הנך מחזיק בידך

אוצר בלום...

מה הכוונה "לראות את עצמו
כאילו יוצאים ממצרים"?

איך יוצאים כיום ממצרים?

מה זה היום מצרים – בית
עבדים?

מי לא ייצא ממצרים?

מה הסוד הפנימי של הקידוש?
המצות? המרור? ההגדה?

איך יזלגו עינינו דמעות באכילת
המצה?

למה מאחלים "פסח כשר
ושמח"?

מה הקשר בין פסח לשבועות?

מי בירך את האר"י הקדוש?

איך מוציאים את הגלות
מהיהודים?

מי אבדה תקוותו?

מה שייך היום פרשת פרה? איזה
טהרה צריך היום בגלות?

מה יהיה עם ה"קמחא
דפסחא"???

מה הכוונה שבמצרים הדיבור היה
בגלות, וכי הם היו מגמגמים?

איך הופכים את ארבעת היסודות
לקדושה?

מה יעשה מי שאין לו חשק?

מה לכוון בארבעת הכוסות?
בהלל? בכורך?

מה נכוון בבדיקת חמץ? ולמה י"ד
נקרא יו"ט?

למה צדיקים היו בודקים הרב
זמן?

איך מתכוונים לפסח עצמו?

למה היו תינוקות ששקעו בטיט?
ומה יצא מהם?

על כל זאת ועוד בחוברת

המופלאה שבידכם, שמעו

ותחי נפשכם, ותטעמו טעם

חדש בליל הסדר...